

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра Кравченко Марії Андріївни

на тему: «ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ТЕХНОЛОГІЙ
ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ДЛЯ ПРОЄКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ
СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ »

Виконав: студент 2 курсу, групи ДІТ-ПОТ24мг
спеціальність: 015 Професійна освіта (Технологія
виробів легкої промисловості)

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Виконала Марія КРАВЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Керівник Тетяна ПОПОВА

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Керівник Наталя ШЕМИГОН

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Рецензент Вікторія КОВАЛЬСЬКА

(ім'я та прізвище)

(підпис)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри Олег ЛИТВИН

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Секретар ЕК Владислава ІЛЬЧУК

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Харків – 2025 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н.КАРАЗІНА

Навчально-науковий інститут "Українська інженерно-педагогічна академія"
Кафедра Харчових технологій, легкої промисловості і дизайну
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) другий (магістерський)
Спеціальність 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Харчових технологій, легкої промисловості і дизайну
проф. Олег ЛИТВИН

О. Литвин

“ 08 ” грудня 2025 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ (ПРОЄКТ)**

Кравченко Марія Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: **Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування**

керівник роботи Попова Тетяна Іванівна, к.пед.н. доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від 06.10. 2025 року 4801-5/3664

2. Строк подання студентом роботи 1 грудня 2025 р
3. Перелік питань, які потрібно розробити: дослідити актуальність професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування колекції сучасних українських жіночих сорочок з елементами декорування, спроектувати колекцію сучасних українських жіночих сорочок з елементами декорування, розробити методичні вказівки до проведення семінару на тему “Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування”.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ.
2	РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ.
3	РОЗДІЛ 3. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК ДЛЯ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ.
4	РОЗДІЛ 4. РОЗРОБКА ДИДАКТИЧНОГО ПРОЄКТУ ФАКУЛЬТАТИВНОГО ЗАНЯТТЯ З ТЕМИ «ПРОЄКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА

5. Дата видачі завдання 01 жовтня 2025 року _____

Студент (ка) Жу Кравченко М.А
(підпис) (ініціали, прізвище)

Керівник роботи Попова Т.І
(підпис) (ініціали, прізвище)

Консультант роботи Шемигон Н.Ю.
(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ.....	
ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ.....	
РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ.....	
2.1. Історичний огляд розвитку жіночих сорочок та модних трендів	
2.2. Характеристика способів декорування жіночого одягу.....	
2.3. Дослідження популярності використання елементів декорування в жіночих сорочках.....	
2.4. Проєктування колекції жіночих сорочок з елементами декорування.....	
2.4.1 Формування проєктної концепції колекції жіночих сорочок, розробка девізу колекції.....	
2.4.2 Обґрунтування вибору матеріалів для жіночої сорочки.....	
2.4.3 Обґрунтування вибору методів обробки жіночої сорочки.....	
2.4.4 Джерело натхнення для колекції жіночої сорочки з художнім оздобленням вишивкою.....	
2.4.5 Візуалізація колекції жіночого одягу з художнім оздобленням вишивкою (художні та технічні рисунки колекції моделей; художньотехнічний опис моделей).....	
2.4.6 Розробка технологічної послідовності виготовлення виробу	
РОЗДІЛ 3. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК ДЛЯ ШВЕЙНОЇ ГАЛУЗІ.....	
РОЗДІЛ 4. РОЗРОБКА ДИДАКТИЧНОГО ПРОЄКТУ ФАКУЛЬТАТИВНОГО ЗАНЯТТЯ З ТЕМИ «ПРОЄКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

АВТОРЕФЕРАТ

Кравченко Марія Андріївна, магістрантка кафедри харчових технологій, легкої промисловості і дизайну Української інженерно-педагогічної академії. Тема магістерської роботи: «Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування».

У магістерській роботі досліджено актуальність професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості ; досліджено особливості проєктування колекції сучасних українських жіночих сорочок з елементами декорування ; проведено аналіз колекції світових брендів на основі використання етнічних мотивів; спроектовано колекцію жіночих сорочок з елементами декорування , розроблено девіз колекції; визначено джерело натхнення для колекції жіночих сорочок з елементами декорування вишивкою; розглянуто концепції проєктної розробки колекції жіночих сорочок з елементами декорування ; розроблено візуалізацію колекції жіночого одягу з елементами декорування ; вибір матеріалів для виготовлення колекції жіночих сорочок з елементами декорування; схарактеризовано технологічний процес виготовлення вишивки для колекції моделей одягу; розробка методичних вказівок до проведення семінару на тему «Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування».

ABSTRACT

Kravchenko Mariia Andriivna, Master's student of the Department of Food Technologies, Light Industry and Design at the Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy. Topic of the master's thesis: "Professional Training of Specialists in Light Industry Technologies for the Design of Women's Shirts with Decorative Elements."

The master's thesis explores the relevance of professional training for specialists in light industry technologies; examines the features of designing a collection of modern Ukrainian women's shirts with decorative elements; analyzes collections of world brands based on the use of ethnic motifs; designs a collection of women's shirts with decorative elements and develops the collection's slogan; identifies the source of inspiration for the collection of women's shirts decorated with embroidery; considers the concepts of project development for the collection of women's shirts with decorative elements; creates a visualization of the women's clothing collection with decorative elements; selects materials for the production of the women's shirt collection with decorative elements; characterizes the technological process of embroidery production for the clothing models collection; and develops methodological guidelines for conducting a seminar on the topic "Professional Training of Specialists in Light Industry Technologies for the Design of Women's Shirts with Decorative Elements."

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан легкої промисловості вимагає висококваліфікованих фахівців, здатних оперативно реагувати на технологічні новації, впроваджувати інноваційні методи проектування та створювати конкурентоспроможні зразки швейних виробів. Робота технолога сьогодні передбачає не лише глибоке знання властивостей матеріалів, устаткування та виробничих процесів, а й уміння інтегрувати художні та конструктивні рішення у виготовлення одягу. Особливого значення набуває підготовка фахівців, які володіють компетентностями для створення жіночих сорочок з елементами декорування, адже саме цей вид одягу активно трансформується під впливом сучасних модних тенденцій, технологічних інновацій та індивідуалізації дизайну.

Розвиток декоративно-оздоблювальних технологій — від традиційної вишивки до комп'ютеризованих способів нанесення декору — ставить перед майбутніми технологами завдання поєднання дизайнерського мислення та інженерної точності. Формування таких компетенцій у процесі професійної підготовки є необхідною умовою забезпечення якості виготовлення продукції та її адаптації до запитів споживача. Водночас питання методичної, практичної та творчої підготовки фахівців до проектування жіночих сорочок із декоруванням у науковій літературі розкрито недостатньо, що і визначає актуальність обраної теми: «Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проектування жіночих сорочок з елементами декорування»

Об'єкт дослідження: процес професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості.

Предмет дослідження: підготовка фахівців до проектування жіночих сорочок з елементами декорування.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та практично висвітлити особливості професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості до проектування жіночих сорочок з декоративними елементами.

Завдання дослідження:

проаналізувати сучасні вимоги до фахівців з технологій легкої промисловості та визначити їхню роль у проектуванні жіночих сорочок;

дослідити особливості та актуальні підходи до декоративного оздоблення жіночих сорочок;

виявити педагогічні умови та методичні аспекти підготовки фахівців до проектування виробів із декоруванням;

розробити методичні рекомендації щодо організації навчального процесу з формування відповідних професійних компетентностей.

Методи дослідження: теоретичні — аналіз і узагальнення наукових праць, нормативно-технічної документації та періодичних видань; емпіричні — спостереження, анкетування, порівняльний аналіз навчальних програм і освітніх технологій.

Наукова новизна роботи полягає в уточненні та систематизації вимог до професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості щодо проєктування жіночих сорочок з елементами декорування; визначенні педагогічних умов ефективного формування відповідних компетентностей; розробленні методичних рекомендацій для покращення підготовки майбутніх технологів.

Практичне значення дослідження визначається можливістю використання отриманих результатів у навчальному процесі закладів вищої освіти під час викладання дисциплін, пов'язаних з технологією виготовлення одягу, конструюванням та оздобленням виробів. Розроблені матеріали можуть слугувати основою для проведення практичних занять, тренінгів та семінарів з проєктування жіночих сорочок.

Ключові слова: технолог легкої промисловості, професійна підготовка, жіноча сорочка, декорування, оздоблення, дизайн, технологія виготовлення.

Структура та обсяг роботи: магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ

Актуальність професійної підготовки техника-технолога у сфері легкої промисловості зумовлена необхідністю поєднання традиційних художніх засад українського костюма із сучасними тенденціями моди, технологіями виробництва та вимогами ринку праці. Сучасний одяг у етностилі є не лише засобом самовираження, а й інструментом збереження культурної спадщини. Саме тому підготовка фахівців, здатних гармонійно поєднувати традиції та інновації у процесі створення одягу, набуває особливого значення. Актуальність професійної підготовки техника-технолога для проектування жіночих сорочок з елементами декорування ґрунтується на кількох важливих аспектах:

1. Відродження національних традицій.

У сучасних умовах глобалізації питання збереження національної ідентичності стає все більш актуальним. Етнічні елементи, що використовуються у проектуванні жіночих сорочок, виступають своєрідним символом історичної пам'яті народу. Через традиційні орнаменти, техніки вишивки, декоративні шви та композиційні рішення передається культурний код українців. Тому підготовка майбутніх техніків-технологів має включати вивчення історико-культурних особливостей костюма, народної орнаментики та методів адаптації традиційних мотивів до сучасних дизайнерських рішень.

Вишивка бісером — це унікальне поєднання традиційного мистецтва й тонкої майстерності, що сягає глибини віків. Вона не лише прикрашає одяг чи побутові речі, а й розповідає історію народу, відображаючи його духовність, естетику та світогляд. Кожна намистинка має своє місце і значення, а поєднання кольорів і візерунків символізує гармонію, добробут і красу української культури.

Сучасні майстри вишивки бісером активно поєднують стародавні техніки з інноваційними матеріалами та дизайнерськими підходами. Це дозволяє створювати вироби, що водночас зберігають національний дух і відповідають сучасним тенденціям моди. Завдяки цьому вишивка бісером перетворюється з традиційного ремесла на витончене мистецтво самовираження.

Молоді дизайнери додають нове дихання цьому виду рукоділля, впроваджуючи сучасні кольорові рішення, технології та стильові інтерпретації. Таке оновлення сприяє популяризації української спадщини та

формуванню культурного діалогу між поколіннями. Сьогодні вишивка бісером — це не лише частина традиції, а й спосіб поєднати історію з сучасністю, надаючи українській культурі нового звучання.

2. Попит на унікальний дизайнерський одяг.

Модна індустрія нині орієнтована на індивідуальність і самобутність. Споживач прагне мати виріб, який відображає його особистість та національну належність. Жіночі сорочки з елементами декорування — це гармонійне поєднання традиційної естетики з сучасними технологічними можливостями, що робить такі вироби популярними як в Україні, так і за її межами. Відтак технік-технолог повинен уміти розробляти оригінальні моделі з урахуванням тенденцій сучасного ринку, поєднуючи креативність дизайну та практичність конструкції.

Професійні дизайнери, які досконало володіють мистецтвом вишивки бісером, здатні створювати справжні витвори мистецтва, що суттєво вирізняються серед масового виробництва. Їхня майстерність дозволяє втілювати в жіночий одяг глибокий зміст, відтворюючи історію та символіку України. Завдяки цьому кожна річ стає не просто елементом гардеробу, а особистою історією, що відображає індивідуальність власниці. Такий підхід стимулює інтерес до українських традицій, ручної праці та культурної автентичності, формуючи нові тренди у світі моди.

Сьогодні модні тенденції дедалі більше орієнтуються на унікальність і неповторність. Кожна жінка прагне підкреслити свою особистість, і саме одяг з етнічними мотивами, прикрашений вишивкою бісером, надає цю можливість. Цей напрям вирізняється поєднанням традиційних орнаментів із сучасними дизайнерськими рішеннями, створюючи гармонійний баланс між минулим і сьогоденням.

Ручна вишивка бісером займає особливе місце у сучасному модному просторі — вона вимагає не лише технічної майстерності, а й художнього бачення. Українські жінки дедалі частіше віддають перевагу виробам, що поєднують елегантність сучасного дизайну з глибиною культурних традицій. Такий одяг стає не просто модною річчю, а символом національної гідності, самовираження та підтримки українських майстрів.

Для задоволення зростаючого попиту важливо розвивати професійну освіту дизайнерів, які спеціалізуються на вишивці бісером і володіють знанням етнічних орнаментів. Саме вони здатні створювати вироби, що вирізняються автентичністю, естетикою та високою якістю. Такий підхід допоможе не лише представити на ринку оригінальні колекції, а й сприятиме збереженню та популяризації української культурної спадщини.

Отже, інтерес до дизайнерського одягу з елементами бісерної вишивки демонструє, наскільки глибоко мода впливає на самоідентифікацію жінок, пробуджуючи в них відчуття приналежності до рідної культури. У світі масового виробництва саме індивідуальність, креативність і майстерність стають головними цінностями, відкриваючи нові перспективи для розвитку українського мистецтва вишивки.

3. Економічний потенціал галузі.

Виробництво дизайнерського одягу з етнічними елементами має значний економічний потенціал, оскільки сприяє розвитку малого підприємництва, створенню нових робочих місць і розширенню експорту українського одягу. Авторські колекції жіночих сорочок з декоративними деталями формують конкурентну перевагу на світовому ринку, оскільки поєднують автентичність та якість ручної роботи. Ефективна підготовка техніки-технолога у цьому напрямі є запорукою підвищення конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості.

Дизайнери, які працюють у напрямку сучасного українського одягу з вишивкою бісером, роблять вагомий внесок у розвиток національної модної індустрії та підвищують конкурентоспроможність українських брендів на світовому ринку. Бісерна вишивка, як витончений і неповторний декоративний елемент, привертає увагу іноземних споживачів, відкриваючи перспективи для експорту та економічного зростання.

Потенціал українського жіночого одягу, прикрашеного бісером, є надзвичайно високим, адже він гармонійно поєднує у собі культурні традиції та сучасні модні тенденції. Дизайнери мають можливість інтегрувати у свої колекції автентичні техніки вишивки бісером, створюючи унікальний стиль, який викликає захоплення не лише в Україні, а й за її межами.

Підвищений інтерес до екологічних, автентичних і ручних виробів стимулює інвесторів підтримувати українські бренди, що сприяє зміцненню позицій на міжнародному рівні. Водночас розвиток творчих шкіл, дизайн-інститутів та креативних хабів формує сприятливе середовище для молодих фахівців, заохочуючи інноваційність та підвищення якості продукції.

Отже, сучасний український жіночий одяг із вишивкою бісером стає не лише елементом національної культури, а й потужним інструментом економічного розвитку. Цей вид мистецтва допомагає популяризувати український стиль у світі, поєднуючи традицію, творчість та економічні перспективи.

4. Потреба у спеціальних компетентностях.

Сучасне виробництво одягу вимагає від фахівців не лише знання традиційних технологій, а й уміння використовувати цифрові засоби

моделювання, автоматизовані системи конструювання та сучасне швейне обладнання. Технік-технолог повинен володіти знаннями про властивості матеріалів, технології оздоблення, а також мати художнє бачення та просторове мислення. Формування таких компетентностей забезпечує здатність створювати конкурентоспроможний продукт, який відповідає естетичним і функціональним вимогам сучасного споживача.

У сучасній модній індустрії дедалі більшої ваги набувають унікальні професійні навички, особливо коли йдеться про створення українського жіночого одягу з вишивкою бісером. Це не просто декоративне оздоблення, а мистецтво, що поєднує самовираження з глибоким усвідомленням культурної спадщини. Робота з бісером потребує не лише майстерності, а й знання історії та символіки традиційних орнаментів, адже кожен узор і колір мають свій зміст і енергетику.

Професійна підготовка дизайнерів, які спеціалізуються на бісерній вишивці, має важливе значення для того, щоб гармонійно поєднати класичні мотиви з тенденціями сучасної моди. Такі фахівці повинні не лише володіти технічними прийомами, а й мати розвинене художнє бачення, уміння експериментувати з матеріалами та технологіями, не втрачаючи при цьому національної автентичності.

Саме завдяки такому творчому підходу вишивка бісером стає не просто частиною дизайнерського процесу, а формою збереження культурного коду українського народу. Вироби, створені на межі традицій і сучасності, перетворюються на унікальні модні артефакти, що поєднують історію, майстерність і натхнення.

5. Сприяння культурному розвитку.

Проектування жіночих сорочок з декоративними елементами має не лише практичне, а й культурне значення. Через дизайн одягу відбувається популяризація українських традицій, виховання національної свідомості та формування естетичного смаку суспільства. Використання елементів народного мистецтва в сучасних моделях сприяє діалогу поколінь, поєднанню історичного досвіду з новаторським підходом, що, у свою чергу, підсилює роль легкої промисловості як складової культурного розвитку держави.

Завдяки використанню традиційних орнаментів і технік вишивки бісером, українські дизайнери надають сучасній моді особливого змісту — вони вплітають у неї історію, духовність та національну самобутність. Такі підходи не лише підтримують розвиток локального ремесла, а й формують впізнаваний стиль українського текстильного мистецтва. Вишивка бісером у сучасному одязі стає важливим елементом культурної репрезентації,

підкреслюючи індивідуальність і витонченість української моди на світовій арені.

Бісерні орнаменти, насичені кольорами та символікою, перетворюють кожен виріб на виразний прояв жіночності й самовираження. Дизайнери, створюючи нові колекції, дедалі частіше звертаються до народних традицій, переосмислюючи їх крізь призму сучасності. Таке поєднання старовинних технік із сучасними формами дозволяє зробити українську ідентичність природною частиною глобальної модної культури.

Велике значення у цьому процесі має освіта: проведення навчальних програм, семінарів і майстер-класів допомагає передавати знання про стародавні техніки вишивки бісером новим поколінням дизайнерів. Креативні простори, інкубатори та творчі школи стають майданчиками для розвитку молодих талантів, які прагнуть поєднати традицію з сучасним баченням.

У результаті українська культура отримує нове життя — кожна бісеринка у вишивці стає символом спадкоємності, зв'язку поколінь і любові до рідної землі. Так вишивка бісером перетворюється не лише на мистецтво декору, а на живий діалог між минулим і майбутнім.

Таким чином, проведене дослідження доводить, що професійна підготовка техника-технолога у сфері легкої промисловості є ключовим чинником розвитку сучасного українського дизайну одягу, орієнтованого на поєднання традиційних етнічних мотивів і новітніх технологій виробництва. Крім того, підготовка спеціалістів у цій сфері сприяє не лише розвитку легкої промисловості, а й зміцненню національної ідентичності через моду. Вишиті бісером жіночі сорочки стають символом української культури, її самобутності та витонченості, а також потужним інструментом популяризації України у світі. Таким чином, професійна освіта техника-технолога є фундаментом для поєднання традицій і новаторства, що забезпечує подальший розвиток галузі та формування нового покоління фахівців, здатних відроджувати й осучаснювати українське декоративно-прикладне мистецтво.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

Професійна підготовка техніка-технолога у сфері легкої промисловості відіграє ключову роль у забезпеченні розвитку сучасного українського дизайну одягу. Дослідження показало, що створення жіночих сорочок з елементами декорування потребує не лише ґрунтовних теоретичних знань, а й високого рівня практичних навичок у галузі конструювання, моделювання, художнього оформлення та використання новітніх технологій. Сучасний ринок вимагає від фахівців здатності поєднувати традиційні етнічні мотиви з актуальними тенденціями моди, що сприяє збереженню національної ідентичності та підвищує конкурентоспроможність українських виробів.

Відродження інтересу до етностилу та декоративних технік стимулює потребу у підготовці спеціалістів нового покоління, здатних творчо переосмислювати культурну спадщину. Технік-технолог повинен вміти працювати з різними матеріалами, розробляти сучасні форми оздоблення, використовувати інноваційні технології обробки тканин та декорування виробів. Саме тому оновлення освітніх програм, практична орієнтованість навчання і впровадження цифрових технологій у процес проєктування стають необхідними умовами ефективної підготовки фахівців.

Отже, актуальність професійної підготовки техніка-технолога для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування визначається потребою суспільства у висококваліфікованих кадрах, здатних забезпечити гармонійне поєднання національних традицій і сучасних дизайнерських тенденцій. Така підготовка сприяє розвитку легкої промисловості, формуванню культурного іміджу України на міжнародній арені та підтримує зростання інтересу до вітчизняного виробництва модного одягу.

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ

2.1. Історичний огляд розвитку жіночих сорочок та способів їх декорування

Жіноча сорочка здавна є невід’ємною частиною українського національного вбрання, яка поєднує в собі практичну функцію та глибокий символічний зміст. Вона уособлює історію, культуру та духовність українського народу, відображаючи світогляд, моральні цінності та естетичні смаки різних епох. З найдавніших часів сорочка слугувала не лише одягом, а й оберегом, який захищав людину від злих сил, хвороб і нещасть.

Перші жіночі сорочки виготовлялися з натуральних тканин — льону та конопель. Вони мали простий крій, що зумовлювався технічними можливостями того часу, але вже тоді оздоблювалися вишивкою. Вишивка була своєрідною мовою символів: кожен орнамент мав своє значення — квіти символізували красу і молодість, геометричні візерунки оберігали від негараздів, а тваринні мотиви виражали життєву силу та родючість. Символічне значення елементів української вишивки представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Символічне значення елементів української вишивки

Символ	Значення	Приклад
1	2	3
Дерево життя	Уособлює вічність, оновлення, молодість, гармонію душі та тіла, родючість.	
Серце	Символ любові, злагоди, щасливого сімейного життя (часто на весільних вишивках).	

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
Зірки (Алатир)	Зв'язок людини з космосом, оберіг від недуг, символ духовного світла.	
Шеврони	Вершина вниз означає жіноче начало, землю; вершина вгору — чоловіче, духовне начало.	
Хвилясті лінії (зигзаги)	Символ води, часу, безперервності життя.	
Хрест	Один із головних оберегів: прямий — сонце й творча сила, косий — жіноче, місячне начало.	
Сварга	Знак сонячної енергії, сімейного тепла, добробуту, захисту дому.	

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
Повна роза(восьми променева зірка)	Поєднання чоловічої та жіночої енергій, символ життя, відомий як Зірка Богородиці.	
Безконечник (кривий танець)	Символ вічності, безперервності життя і духовного розвитку.	
Квадрат	Стабільність, мир, матеріальне благополуччя.	
Ромб	Поєднання сонця і землі, символ плодючості, материнства.	
Ромб із крапкою	Засіяне поле, праця, родючість.	

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
Коло	Сонце, нескінченність буття, духовне світло.	
Рослинні мотиви	Краса, чистота, життєва сила, процвітання роду.	
Калина	символ любові, жіночності, України, материнства	

Потрібно зазначити, що у вишивці велике значення мала символіка кольорів, а саме:

- Червоний — життєва енергія, любов, удача, захист.
- Зелений — природа, зростання, молодість, гармонія.
- Жовтий — світло, багатство, радість, процвітання.
- Синій — спокій, жіноча енергія, духовність, небо і вода.
- Білий — чистота, невинність, духовна ясність (традиційно — для незаміжніх дівчат)
- Чорний — сила, земля, родючість; іноді — символ скорботи.

Упродовж XIX століття відбулися суттєві зміни у техніках оздоблення. Поширення торгівлі та розвиток промисловості сприяли появі нових матеріалів, зокрема бісеру, який швидко став популярним серед українських майстринь. Вишивка бісером набула особливого поширення в центральних і західних регіонах України — на Поділлі, Галичині, Буковині. Вона

вирізнялася яскравістю, багатством кольорів і декоративною виразністю. Майстрині створювали орнаменти, які імітували традиційну нитяну вишивку, але за рахунок блиску скла виглядали об'ємніше та ефектніше.

У другій половині XIX — на початку XX століття бісерні вишивки стали невід'ємною частиною святкового жіночого костюму. Зокрема, їх використовували для оздоблення комірців, манжет, передпліч, а також грудної частини сорочки — «пазухи». Поєднання різнокольорового бісеру створювало враження багатства й урочистості, що відповідало святковим або весільним обрядам. Вишивка бісером також виконувала функцію соціального маркера — вона свідчила про статус жінки, її майстерність і походження.

У XX столітті традиції вишивки бісером поступово почали занепадати через індустріалізацію та зміну способу життя. Проте з кінця XX — початку XXI століття інтерес до етнічного стилю знову відродився. Сучасні дизайнери активно використовують елементи традиційного орнаменту та бісерну вишивку у своїх колекціях, поєднуючи їх із новими тканинами, нестандартними кроями та сучасними технологіями обробки. Таким чином формується нове бачення української сорочки як симбіозу історичної спадщини та актуальної моди.

Бісер сьогодні застосовується не лише як декоративний матеріал, але й як інструмент художнього вираження. За допомогою різноманітних технік — від класичної ручної вишивки до машинного пришивання — створюються як традиційні, так і авангардні зразки сучасного жіночого одягу. Особливої популярності набули колекції дизайнерів, які звертаються до автентичних українських мотивів, надаючи їм нового звучання у контексті світових тенденцій сталого виробництва, поваги до культури та ручної праці.

Після подій Євромайдану 2013–2014 рр. і початку російсько-українського конфлікту на Донбасі традиційний український одяг, зокрема вишиванка, пережив процес інтенсифікованого символічного відродження: елемент національної ідентичності перейшов у сферу повсякденного та міського вжитку і водночас став виразом солідарності й громадянської позиції. Це спричинило підвищений інтерес до всіх видів етнічного декору — у тому числі й бісерної вишивки — як вид декоративного маркера національної самобутності. [13]

Повторне й посилене міжнародне зацікавлення українською вишивкою було помітне після 2014 року: представники індустрії моди та масова аудиторія почали активніше сприймати вишиванку як естетичну й політичну заяву, що сприяло виходу етномотивів на міжнародні покази і в соціальні мережі. Ця динаміка створила сприятливий контекст для дизайнерів, які працюють з бісером як методом осучаснення традиційних орнаментів. [14]

Повномасштабне вторгнення РФ у 2022 році зумовило новий рівень визнання: одяг із національною символікою (включно з виробами, оздобленими бісером) отримав статус культурного маркера спротиву та підтримки України. Мода, продовжуючи виконувати комунікативну функцію, стала інструментом культурної дипломатії — покази українських брендів за кордоном, колаборації та інформаційні кампанії робили вишивку більш видимою і бажаною в міжнародному споживчому середовищі. [15]

Підвищення попиту відбувалося одночасно з практичними викликами: логістичні перебої, скорочення виробничих потужностей і загальна економічна нестабільність ускладнювали масове виробництво й експорт вишитих виробів. Це сприяло зростанню ринку ексклюзивних і ремісничих виробів (ручна бісерна вишивка) як сегмента з додатковою культурною й емоційною цінністю, але також і дорожчого. Такий розвиток змінив структуру пропозиції: зменшення масових партій і одночасне зростання індивідуальних замовлень та колекційної продукції. [16] На сучасному етапі розвитку модної індустрії жіноча сорочка постає як художній об'єкт, у якому поєднуються традиційні форми та новітні технології. Дизайнери використовують як ручну, так і машинну вишивку, поєднують тканини різних фактур, застосовують 3D-аплікації, лазерне різьблення та декоративні елементи з бісеру й перлів. Сучасна сорочка з елементами бісерної вишивки стає проявом авторського стилю та зразком поєднання етнічної спадщини з тенденціями світової моди.

Серед актуальних модних напрямів у декоруванні жіночих сорочок можна виділити декілька стилістичних рішень, характеристика яких представлена в таблиці 2.2.

Отже, жіноча сорочка з елементами бісерної вишивки пройшла шлях від традиційного етнічного одягу до сучасного дизайнерського виробу. Вона поєднує в собі історичну спадщину, культурні традиції та інноваційні підходи, залишаючись актуальною формою самовираження української моди.

Регіональні особливості вишивки бісером визначаються кількома основними аспектами: використанням орнаменту, кольорової гами, технології виконання та функціонального призначення виробів.

Таблиця 2.2

Характеристика модних напрямів у декоруванні жіночих сорочок

Вид напрямку	Характеристика напрямку	Рисунок
1	2	3
Етностиль	Поєднання автентичних українських орнаментів із сучасним силуетом. Такі вироби мають виразну декоративність і символічність, зберігаючи традиційну енергетику оберегів	
Мінімалізм	Акцент на лаконічності та витонченості. Використовуються невеликі вставки бісеру або вузькі смуги вишивки, що надають виробу елегантності	
Романтичний стиль	Характеризується м'якими лініями, світлими кольорами та ніжними орнаментами. Декор із бісеру підкреслює жіночність і витонченість образу	

Продовження табл.2.2

1	2	3
Еко-дизайн	Орієнтація на натуральні тканини, екологічні барвники й ручні техніки. Бісер у таких виробках може бути виготовлений із природних матеріалів, що символізує гармонію людини з довкіллям	
Арт-дизайн	Експериментальний напрям, у якому бісерна вишивка виконує роль художньої домінанти. Вироби мають індивідуальний характер і відзначаються асиметричним кроєм, контрастними кольоровими рішеннями та нетрадиційними композиціями.	

На території Західної України, зокрема у Львівській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях, вишивка бісером характеризується багатошаровими геометричними та рослинними мотивами. Тут активно використовують яскраві контрастні кольори (червоний, чорний, зелений) та густе заповнення полотна бісером, що надає виробу декоративної насиченості. Традиційно така вишивка застосовувалася для оздоблення святкового одягу, елементів церковного начиння та аксесуарів.

Східні регіони України, зокрема Полтавщина та Харківщина, відзначаються більш стриманою кольоровою гамою та схильністю до монохромності або використання пастельних тонів. Орнаментика тут відображає мотиви природи та сільського побуту, з перевагою лінійних та стилізованих форм. Техніка вишивки передбачає більш рідкісне розташування бісерин, що створює ефект легкості та елегантності виробу.

На Півдні України, зокрема у Одеській та Херсонській областях, вишивка бісером часто інтегрується з тканинною вишивкою та аплікацією. Тут застосовуються насичені теплі відтінки, а мотиви мають схильність до

морської та рослинної тематики, що пов'язано з природними та історико-культурними особливостями регіону.

Отже, регіональні відмінності вишивки бісером є відображенням локальної культурної ідентичності. Вони проявляються у виборі кольору, орнаментальної системи, технології виконання та призначення виробів. Дослідження цих особливостей дозволяє зберегти традиції національного декоративного мистецтва та сприяє інтеграції народних мотивів у сучасний дизайн.

Таким чином, в ході дослідження встановлено, що історичний розвиток жіночих сорочок з елементами вишивки бісером відображає еволюцію української культури в контексті моди. Від простих домотканих виробів до сучасних дизайнерських моделей — цей шлях свідчить про неперервність традиції, її адаптацію до нових умов і прагнення українських майстрів зберегти культурну спадщину через творчість. Саме тому бісерна вишивка й надалі залишається джерелом натхнення для дизайнерів і символом української автентичності в глобальному модному просторі, цей вид оздоблення є важливим складником української художньо-текстильної культури. Вишивка бісером еволюціонувала від традиційного декоративного прийому до самостійного засобу художнього вираження, який поєднує глибокі етнокультурні символи та сучасні дизайнерські тенденції. Збереження та оновлення технік бісерного декорування сприяє формуванню національного стилю в сучасній моді, підтримує розвиток творчого потенціалу молодих дизайнерів і забезпечує спадкоємність культурних традицій. Проектування колекцій жіночих сорочок із вишивкою бісером має не лише естетичне, а й культурно-освітнє значення, адже сприяє збереженню національної ідентичності через мистецтво одягу.

2.2. Роль дизайнерів та брендів у популяризації української естетики у світі

У сучасному світі інтерес до традиційних технік оздоблення одягу, зокрема вишивки бісером, значно зріс. Цей феномен зумовлений не лише модними тенденціями, але й прагненням до збереження культурної спадщини та формування національної ідентичності в дизайні сучасного одягу.

Бісерне декорування жіночих сорочок поєднує у собі народні традиції та інноваційні дизайнерські підходи. Вишивка бісером дозволяє створювати неповторні художні композиції, що поєднують глибоку символіку та візуальну привабливість. Дослідження популярності цієї техніки показує, що все більше дизайнерів звертаються до використання бісеру як основного декоративного елемента.

Згідно з аналітичними оглядами вітчизняних модних видань, протягом останніх п'яти років спостерігається підвищений інтерес до етнічних мотивів у сучасному костюмі. Українські бренди, такі як ETNODIM, Varenyky Fashion, Gaptuvalnya, Oksana Polonets, Roksolana Bogutska, активно застосовують бісерні елементи для декорування жіночих сорочок, суконь та аксесуарів (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Характеристика українських брендів, що використовують етнічні мотиви у сучасному костюмі

Назва українського бренду	Характеристика бренду	Рисунок (фото)
Varenyky Fashion	Бренд спеціалізується на переосмисленні традиційних українських вишиванок у сучасному міському стилі. Характерною ознакою є використання ручної вишивки, машинної гладі та етнічних орнаментів, адаптованих до кежуал-силуетів. Модельний ряд включає сорочки, сукні та аксесуари з яскравими мотивами, що поєднують фольклорні елементи й сучасні тренди стритстайлу.	
ETNODIM	Один із найвідоміших українських брендів, що відроджує традиції вишиванки у сучасному одязі. Використовує автентичні орнаментальні системи, зокрема подільські, полтавські та гуцульські мотиви. Вироби вирізняються лаконічними силуетами, натуральними тканинами та мінімалістичними інтерпретаціями етнічної вишивки.	

Продовження табл.2.3

1	2	3
Yuliya Magdych	Преміальний бренд, що представляє вишиванку як арт-об'єкт. Моделі вирізняються насиченою кольоровою гамою, великими орнаментами, декоративними шнурами й елементами ручної роботи. Дизайнер поєднує традиційні техніки вишивки з кутюрними підходами в оздобленні.	
RUTA	Бренд орієнтований на збереження культурної спадщини через створення колекцій з етнічними мотивами, що відповідають сучасним вимогам швейної галузі. Характерними є реконструкції автентичних сорочок, адаптовані до урбаністичного стилю. У виробках використовується натуральний льон, бавовна та геометричні орнаменти різних етнографічних регіонів.	
Gaptuvalnya	Молода марка, що відроджує традиційну техніку гаптування — ручної вишивки золотими та срібними нитками. Колекції поєднують етнічні орнаменти з вечірньою та святковою модою, пропонуючи унікальні оздоблені сорочки, топи, жакети та аксесуари.	

Продовження табл.2.3

1	2	3
Chernikova	Бренд пропонує одяг у стилі «етно-мінімалізм». Моделі виконані з екологічних тканин і доповнені вишивкою, що стилізує традиційні мотиви у геометричній інтерпретації. Характерною є увага до силуету, чітких ліній, природних текстур та стриманої колористики.	

Такі вироби набувають популярності не лише серед українських споживачів, але й на міжнародному рівні, адже поєднують автентичність із сучасною модною стилістикою. В умовах глобалізації та активного культурного обміну українська мода набула особливого значення як засіб збереження національної ідентичності та формування позитивного іміджу держави на міжнародній арені. Вагому роль у цьому процесі відіграють сучасні українські дизайнери та бренди, які, використовуючи елементи традиційного костюма, вишивку бісером, орнаменти та національну символіку, створюють конкурентоспроможні колекції, що поєднують автентичність і сучасність.

Одним із провідних напрямів популяризації української естетики є інтерпретація традиційної вишивки у сучасному дизайні одягу. Багато митців прагнуть не лише відтворити стародавні техніки, а й осучаснити їх за допомогою нових матеріалів, кольорових рішень та технологій. Вишивка бісером, як вид декоративно-прикладного мистецтва, набула особливої популярності, адже дозволяє передати багатство орнаменту, гру світла та об'ємність фактури. Саме через такі елементи дизайнери втілюють філософію української краси, гармонії та духовності.

Вагомий внесок у розвиток українського стилю зробили бренди та дизайнери, відомі на світовій арені, характеристика яких надана в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Характеристика відомих дизайнерів, що використовують традиційну вишивку бісером у сучасному костюмі

Дизайнер	Характеристика робіт	Рисунок (фото)
Vita Kin	перетворила традиційну українську вишиванку на предмет розкоші, відомий у Європі, США та Японії. Її вироби з бісерним та нитковим декором стали символом етнічного шику	
Etnodim	бренд, який поєднує етнічні мотиви з мінімалістичним сучасним кроєм, активно використовуючи ручну вишивку та бісерні елементи	
Yulia Magdych	створює колекції, де етнічні узори, прикрашені бісером і паєтками, поєднуються із сучасними силуетами. Її одяг носять світові знаменитості, що сприяє міжнародному визнанню українського стилю	

Продовження табл.2.4

1	2	3
Oksana Karavanska та Iryna DIL	популяризують національні мотиви через вишивку, оздоблення та орнаменти, трансформуючи їх у сучасний формат високої моди	

Відомо, що через покази мод у Парижі, Лондоні та Нью-Йорку українські дизайнери демонструють, що етнічні елементи — це не лише частина минулого, а й потужний ресурс для створення інноваційного дизайну. Бренди активно використовують цифрові платформи, соціальні мережі та колаборації з міжнародними митцями для просування української культури та ремесел у глобальному культурному просторі.

Сучасна мода переживає процес переосмислення цінностей, у межах якого ручна праця набуває особливої значущості як символ автентичності, індивідуальності та культурної спадщини. На тлі глобалізації та домінування масового виробництва формується тенденція до зростання попиту на вироби ручної роботи, зокрема одяг, оздоблений бісерною вишивкою. Такі вироби виступають альтернативою промисловим продуктам, адже втілюють у собі унікальність, майстерність та емоційну цінність, що не властиві серійному виробництву.

Бісерна вишивка — це трудомісткий процес, який вимагає високого рівня професійних умінь, художнього смаку й терпіння. Кожен виріб є результатом індивідуальної творчої праці, а тому має неповторний характер. Саме цей аспект — унікальність — стає головним чинником, який визначає попит серед споживачів, що прагнуть самовираження та відходу від стандартизованих рішень. Для сучасного покупця важливим є не лише зовнішній вигляд речі, а й історія її створення, культурний підтекст та екологічна відповідальність виробника.

На відміну від масового одягу, де головною метою є швидке відтворення трендів і мінімізація собівартості, вироби ручної роботи з вишивкою бісером мають іншу ціннісну основу — вони створюються з орієнтацією на довговічність, якість матеріалів та культурну автентичність. Споживач сприймає їх не просто як елемент гардероба, а як мистецький об'єкт, носій традиції та самобутнього стилю.

В останні роки популярність таких виробів посилюється під впливом кількох глобальних трендів. По-перше, зростає інтерес до етичної та «повільної» моди (slow fashion), яка протистоїть швидкому споживанню та сприяє свідомому вибору. Вироби ручної роботи, особливо з бісерною вишивкою, ідеально відповідають цій концепції, оскільки виготовляються в обмеженій кількості й передбачають повагу до ручної праці. По-друге, відроджується інтерес до культурної ідентичності — споживачі шукають способи підкреслити свою національну або регіональну належність через одяг, аксесуари та декоративні елементи.

Крім того, вироби з бісерною вишивкою мають значну естетичну привабливість: блиск, фактурність та колористична насиченість створюють відчуття вишуканості й ексклюзивності. Ці якості дають змогу позиціонувати такі речі у преміум-сегменті ринку моди, що, у свою чергу, підвищує статус ручної праці як конкурентної переваги в економічному вимірі. Таким чином, діяльність сучасних українських дизайнерів є не лише мистецьким явищем, а й інструментом культурної дипломатії. Через одяг, вишивку та декоративні елементи вони формують образ України як країни з глибокими традиціями, високою естетичною культурою та творчим потенціалом, здатним впливати на світову індустрію моди.

Бренди й окремі дизайнери активно використовують декілька каналів популяризації: участь у міжнародних тижнях моди, колаборації з відомими особами, цифровий маркетинг (Instagram, e-commerce), а також благодійні ініціативи й кампанії підтримки. Через ці практики вишивка бісером отримує видимість як культурний продукт і як дизайнерський елемент високої естетичної вартості, що підсилює її привабливість для іноземних покупців. [15]

У культурно-естетичному плані сучасні події також стимулюють трансформацію мотивів: класичні орнаменти переосмислюються в авторських інтерпретаціях (поєднання бісеру з новими фактурами, масштабні композиції, графічні варіації), що дозволяє виробам зберігати автентичну семантику та водночас відповідати світовим модним стандартам. Це забезпечує довгострокову конкурентоспроможність української вишивки на зовнішніх ринках [13, 17].

Отже, українські політичні та суспільні події останнього десятиліття виступили каталізатором для зростання впізнаваності вишивки (включно з бісерною) як культурного продукту й модного явища. Одночасно ці події створили й системні виклики для виробництва; у відповідь ринок перейшов у бік підвищеної цінності ремісничих творів та інноваційних дизайнерських інтерпретацій. Це формує стійку тенденцію: бісерна вишивка закріплює роль ознаки національної ідентичності у модній індустрії та водночас адаптується до вимог сучасного глобального ринку.

Таким чином, зростання попиту на вироби з вишивкою бісером зумовлене не лише естетичними факторами, але й соціально-культурними змінами у споживчій поведінці. В умовах надлишку масової продукції ручна робота стає своєрідним знаком якості, символом автентичності та засобом збереження національних традицій. Це підтверджує, що вироби з бісерною вишивкою мають не лише художню, а й стратегічну цінність у розвитку сучасної української модної індустрії.

2.3. Характеристика способів декорування жіночого одягу

Декорування жіночого одягу є важливою складовою художнього оформлення виробу, що визначає його естетичну виразність, індивідуальність і стильове спрямування. У різні історичні періоди способи оздоблення змінювалися під впливом культурних традицій, модних тенденцій, розвитку технічних засобів та появи нових матеріалів. Проте незмінним залишалося головне завдання — надати одягу художньої завершеності та підкреслити його образну концепцію.

Сучасні методи декорування можна умовно поділити на *традиційні* та *інноваційні*. Традиційні способи базуються на ручних техніках, що передають національну самобутність і мають високу художню цінність. До них належать вишивка нитками, вишивка бісером, аплікація, мереживо, плетіння, ткацтво, декоративне шиття та оздоблення стрічками. Інноваційні методи, у свою чергу, включають використання комп'ютеризованих технологій — машинну вишивку, лазерне різьблення, термодекор, цифровий друк на тканині, 3D-аплікацію та елементи з полімерних матеріалів.

Серед усіх способів декорування особливе місце займає вишивка бісером. Ця техніка поєднує в собі декоративність, колористичну виразність і символічне наповнення. Бісер дозволяє створювати об'ємні орнаменти з ефектом гри світла, що надає виробу святкового вигляду та унікального характеру. Для вишивки використовуються різні види швів — «монастирський», «настил», «в прикріп», а також змішані техніки, коли бісер комбінується з нитками, паєтками або перлами.

Вишивка бісером є складним видом декоративно-прикладного мистецтва, що передбачає застосування різних технік виконання, залежно від матеріалу, призначення виробу та художнього задуму.

Розміщення бісерного декору зазвичай підкреслює конструктивні лінії виробу — комір, манжети, кокетку або передню частину сорочки. Таке розташування не лише прикрашає виріб, а й виконує композиційну функцію, формуючи цілісність образу.

Основними техніками вважаються шов «прошивний», «нитяний», «прикріплювальний», а також комбіновані методи, які поєднують елементи ручної та машинної обробки, характеристика яких представлена в таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Характеристика технік вишивки бісером

Назва техніки вишивки бісером	Характеристика техніки вишивки бісером
Прокладковий шов (шов «прошивний»)	Цей метод передбачає пришивання бісеру рядами безпосередньо на тканину за допомогою голки з ниткою. Бісер прокладається у вигляді лінійних або геометричних композицій. Ця техніка дозволяє створювати щільне декоративне полотно та детально відтворювати орнаментальні мотиви.
Нитяний шов (шов «лічильний»)	При цій техніці бісер нанизується на нитку та пришивається до тканини по визначеному лічильному малюнку. Такий метод забезпечує точність композиції та дозволяє контролювати рівномірність розміщення елементів, що особливо важливо для складних геометричних або растрових візерунків.
Прикріплювальний шов	Цей спосіб полягає у пришиванні окремих бісерин або груп бісеру на тканину за допомогою стібків. Техніка дозволяє формувати об'ємні та рельєфні мотиви, що створює ефект декоративного барельєфу. Часто використовується для оздоблення святкового одягу, аксесуарів та інтер'єрних виробів.
Комбіновані та художні техніки	Сучасні майстри часто поєднують кілька технік одночасно, наприклад, прошивний шов з прикріплювальним або машинну вишивку з ручним пришиванням бісеру. Це дозволяє досягати високого рівня деталізації, об'ємності та художньої виразності виробу.

Вибір техніки вишивки визначається призначенням виробу, характеристиками тканини та художньою концепцією композиції. Аналіз та

систематизація технік є важливими для дослідження традиційного мистецтва, відтворення історичних орнаментів та розвитку сучасного декоративного дизайну.

Зазначимо, що крім вишивки бісером, у сучасному дизайні жіночого одягу широко застосовуються й інші засоби художнього оформлення:

Аплікація — накладне оздоблення з тканини, шкіри чи фетру, яке створює контрастну фактуру й виразний орнамент (рис. 2.1).

Декоративне ткацтво та мереживо — додають виробу легкості, повітряності та романтичності (рис. 2.2).

Друк на тканині (шовкотрафаретний або цифровий) — забезпечує точне відтворення складних малюнків, фотографій чи графічних мотивів (рис. 2.3).

Вишивка нитками — найдавніший вид декорування, який слугує основою для багатьох сучасних технік. (рис. 2.4).

Термодекорування та лазерне різьблення — створюють оригінальні рельєфні або перфоровані поверхні (рис. 2.5).

3D-декор — сучасний напрям, що передбачає використання об'ємних елементів (бісеру, перлів, штучних квітів, фрагментів фурнітури), які формують складну фактурну композицію(рис. 2.6).

У сучасному моделюванні одягу спостерігається тенденція до поєднання традиційних і технологічних прийомів. Наприклад, вишивка бісером може поєднуватися з лазерним гравіруванням, друком або прозорими вставками з органзи. Такий синтез підкреслює індивідуальний стиль виробу, зберігаючи при цьому автентичні українські мотиви (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Основні способи декорування жіночого одягу

Вид способу декорування	Характеристика способу декорування	Приклад способу декорування
1. Традиційні способи декорування (ґрунтуються на ручних техніках, збережених у народних художніх	Вишивка нитками – найдавніший спосіб оздоблення, що поєднує орнаментальні мотиви, символіку й ручну майстерність.	

традиціях; передають національний колорит, символіку та унікальність українського стилю)	<i>Вишивка бісером</i> – техніка, яка надає виробу об'ємності, блиску та декоративної виразності; використовується для підкреслення окремих елементів (комір, манжети, кокетка, пазуха).	
	<i>Аплікація</i> – накладання шматочків тканини, шкіри чи фетру на основу з метою створення декоративних композицій. <i>Мереживо та плетіння</i> – формують витончену фактуру, підкреслюють легкість і жіночність виробу.	
	<i>Декоративне шиття та оздоблення стрічками</i> – застосовується для створення акцентів і рельєфних деталей.	
	<i>Розпис тканини</i> – ручна техніка, що дозволяє відтворити художні мотиви у вигляді унікальних візерунків.	

Інноваційні способи декорування (використання технічних засобів, машинного вишивання та новітніх матеріалів, які сприяють підвищенню точності, ефективності та естетичної різноманітності.)

Машинна вишивка – автоматизований спосіб нанесення візерунків, який поєднує швидкість виконання з високою точністю.

Лазерне різьблення – метод створення перфорованих або рельєфних візерунків за допомогою лазера; забезпечує високу деталізацію.

Термодекорування – нанесення декоративних елементів (фольги, страз, плівок) під впливом температури.

Цифровий друк на тканині – дозволяє відтворювати складні зображення, фотографії та авторські ілюстрації безпосередньо на текстильній поверхні.

3D-аплікація – створення об'ємних декоративних елементів із бісеру, перлів, пластичних матеріалів або текстилю.

Комбіновані техніки – поєднання традиційних і технологічних прийомів, наприклад, вишивки бісером із лазерним гравіруванням чи цифровим принтом.

<i>Синтез традиційного та сучасного</i> (поєднання автентичних мотивів і технологічних новацій)	Вишивка бісером поєднується з комп'ютерною вишивкою або друком. Застосовуються натуральні тканини у поєднанні з інноваційними декоративними матеріалами. Етнічні орнаменти адаптуються під сучасні силуети, що формує нове естетичне бачення української моди.	
--	--	--

Аналіз таблиці показує, що сучасні способи декорування жіночого одягу демонструють гармонійне поєднання традиційних ручних технік і новітніх технологічних прийомів, що забезпечує розширення художньо-естетичних можливостей дизайну. Традиційні методи — зокрема вишивка нитками, бісером, аплікація, мереживо, розпис тканини — зберігають національну автентичність і передають духовно-культурні коди українського народу. Інноваційні техніки, такі як машинна вишивка, лазерне різьблення, цифровий друк чи 3D-аплікація, значно розширюють технічні можливості дизайнера, дозволяючи відтворювати складні орнаменти з високою точністю та мінімальними трудовими витратами. Вони сприяють оптимізації виробничого процесу, підвищують продуктивність праці та забезпечують стабільну якість оздоблення.

Особливої уваги заслуговує синтез традиційного та сучасного декорування, що стає провідною тенденцією у сучасному дизайні жіночих сорочок. Поєднання бісерної вишивки з цифровими технологіями або машинним оздобленням формує новий естетичний напрям — «неоетно», який поєднує народні традиції з інноваційними рішеннями. Такий підхід

дозволяє створювати унікальні вироби, що мають високу художню цінність і водночас відповідають вимогам сучасного модного ринку.

Отже, використання різноманітних способів декорування — від класичних до технологічно вдосконалених — відкриває широкі можливості для творчої самореалізації дизайнерів і технологів легкої промисловості. Це підтверджує актуальність інтеграції традиційних технік у сучасне виробництво як важливого елементу розвитку української моди та збереження культурної спадщини через одяг. Способи декорування поділено на традиційні: вишивка нитками, вишивка бісером, аплікація, мереживо та плетіння, декоративне шиття та оздоблення стрічками, розпис тканини. Інноваційні: машинна вишивка, лазерне різьблення, термодекорування, цифровий друк на тканині, 3D-аплікація, а також їх комбінації, які використовуються для художнього оформлення виробу, його естетичної виразності, посилення індивідуальності і стильового оформлення.

2.4. Особливості декорування жіночого одягу вишивкою бісером

У процесі створення сучасного жіночого одягу важливе місце займають оздоблювальні матеріали, які підсилюють художню виразність, індивідуальність та естетичну цінність виробу. Серед широкого спектра таких матеріалів особливе місце належить бісеру, який використовується як самостійний або додатковий декоративний елемент.

Бісер — це дрібні скляні, пластикові або металеві кульки різної форми, кольору та фактури, що застосовуються для оздоблення текстильних виробів. Завдяки своїй універсальності та різноманітності, він дає змогу створювати складні орнаментальні композиції, підкреслювати окремі елементи крою або формувати цілі художні образи.

У сучасному дизайні бісер поділяється за кількома критеріями:

- За матеріалом виготовлення: скляний, металевий, пластиковий, керамічний, кришталевий;
- За формою: круглий, циліндричний, гранований, овальний, квадратний тощо;
- За покриттям поверхні: матовий, глянцева, перламутровий, дзеркальний, із внутрішнім фарбуванням або з напиленням.

Характеристика видів бісеру надана в таблиці 2.7

Таблиця 2.7

Характеристика видів бісеру

Вид бісеру	Опис та особливості	Переваги	Недоліки	Сфера застосування
1	2	3	4	5
Чеський бісер (Preciosa)	Виробляється методом пресування та подальшого полірування. Має стабільну округлу форму та рівномірне покриття.	Висока якість; точний розмір; велика палітра кольорів; стійкість покриття.	Вища ціна порівняно з китайським; обмежена доступність рідкісних відтінків.	Вишивка, створення прикрас, декорування одягу, бісероплетіння.
Японський бісер (Toho, Miyuki)	Високотехнологічний бісер з ідеальною геометрією. Випускається у великій кількості форм — круглий, циліндричний, трикутний.	Максимальна точність розміру; широка кольорова гамма; легкість у вишивці великими площами; рівномірність.	Найвища ціна серед поширених видів; потребує акуратного догляду при роботі з дорогими покриттями.	Професійна вишивка, дизайнерські вироби, кутюрне оздоблення, мікроплетіння.
Китайський бісер	Виробляється масово, має різну якість, часто спостерігається нерівність форми та розміру.	Доступна ціна; великий вибір кольорів; добре підходить для навчання та декоративних робіт.	Нерівномірність; різниця у діаметрі; швидке стирання покриття.	Початкові роботи, вироби великого формату, декоративні елементи, недорогі аксесуари.
Бісер-рубка (рублений бісер)	Має подовжену циліндричну форму з гострими або округлими краями. Виготовляється зі скла та має високу здатність до відбиття світла.	Яскравий блиск; можливість створювати об'ємні узорі; різноманіття розмірів.	Гострі краї можуть перетирати нитку; складність у рівномірному у пришиванні.	Вишивка вечірніх та сценічних костюмів, декоративне оздоблення аксесуарів, прикрас.
Стеклярус	Довгі скляні трубочки різної довжини. Може бути гладким, ребристим або гранованим.	Виразний декоративний ефект; створення рухомих елементів; можливість глибокого рельєфного декору.	Ламкість матеріалу; потребує міцної нитки; не підходить для дрібних деталей.	Декор сценічного і святкового одягу, оздоблення подолів, рукавів, аксесуарів.

Продовження табл.2.7

1	2	3	4	5
Перлинний бісер (імітація перлів)	Скляні або пластикові намистини з перламутровим покриттям. Мають гладку поверхню та ніжний блиск.	Естетичний вигляд; великий вибір форм; універсальність.	Може стиратись покриття; інколи нерівність отворів.	Весільні та вечірні сукні, аксесуари, декоративна вишивка.
Металізований бісер	Скляний бісер з металевим або гальванічним покриттям, що забезпечує дзеркальний блиск.	Висока декоративність; яскраві акцентні елементи; довговічність при якісному покритті.	Дешеві аналоги швидко стираються; може потемніти без лакового шару.	Вишивка деталей, аксесуарів, орнаментів та акцентних зон.
Матовий бісер (frosted, opaque)	Має матову поверхню без блиску. Виробляється у різних формах та розмірах.	Ніжний, приглушений вигляд; добре поєднується з блискучими елементами; стійке забарвлення.	Менш виразний у великих композиціях; потребує комбінування з іншими видами.	Орнаментальна вишивка, етнодекор, оздоблення лляних і бавовняних виробів.
Прозорий бісер (transparent)	Скляний бісер зі світлопроникною структурою. Може мати кольоровий або безбарвний відтінок.	Легкість, ніжний блиск, можливість створювати «повітряні» елементи.	Менш помітний на щільних тканинах; вимагає контрастної нитки для ефекту.	Вишивка на легких тканинах, фатині, органзі; декоративні вставки.

Завдяки широкій палітрі відтінків і текстур бісер дозволяє створювати як традиційні орнаменти, характерні для української вишивки, так і сучасні абстрактні або геометричні мотиви. Використання різних типів бісеру у межах одного виробу забезпечує багатошаровість і гру світла, що підсилює декоративний ефект та надає текстилю об'ємності.

Особливу роль бісер відіграє у вишивці жіночих сорочок, де він поєднує декоративну функцію з етнокультурною символікою. Бісерна вишивка дозволяє зберегти традиційні мотиви народного мистецтва, водночас адаптуючи їх до сучасних дизайнерських концепцій. Вона може використовуватися для оздоблення комірів, манжет, передньої частини

виробу, подолу, створюючи гармонійне поєднання кольору, фактури та форми.

Окрім естетичної складової, важливою є технологічна характеристика бісеру. Вироби, оздоблені якісними скляними елементами, мають підвищену зносостійкість, не втрачають кольору та блиску під час експлуатації. При правильному підборі ниток, техніки вишивки та основного матеріалу забезпечується висока довговічність та стабільність декоративного покриття.

Отже, використання бісеру як оздоблювального матеріалу сприяє збагаченню художньо-естетичного рівня жіночого одягу, поєднуючи традиційні ремісничі техніки з сучасними дизайнерськими підходами. Цей вид декору є не лише засобом прикрашання, але й важливою складовою формування культурної ідентичності та творчої індивідуальності виробу.

У процесі художнього проєктування одягу колір і фактура виступають ключовими засобами формування образу, що визначають емоційне сприйняття виробу, його естетичну виразність та стилістичну спрямованість. Гармонійне поєднання цих елементів забезпечує цілісність композиції та підкреслює задум дизайнера.

Кольорова гама у декоруванні одягу виконує не лише декоративну, а й психологічну функцію. Вибір відтінків впливає на настрій, динаміку та характер виробу. Теплі тони — червоний, помаранчевий, жовтий — створюють враження енергійності, радості, життєвої сили. Холодні кольори — синій, блакитний, зелений — навпаки, викликають відчуття спокою, гармонії та стриманості. Нейтральні відтінки — білий, сірий, бежевий, чорний — надають виробу вишуканості та універсальності, підкреслюючи форму і фактуру матеріалу.

Особливу роль відіграє контраст — поєднання кольорів, які різняться за тоном або насиченістю. Контрастні сполучення привертають увагу, акцентують декоративні елементи, роблять образ більш виразним. Натомість м'які переходи кольорів створюють гармонійне, спокійне враження та надають моделі витонченості.

Блиск або матовість поверхні також суттєво впливають на візуальне сприйняття виробу. Матова фактура пом'якшує колір, робить його глибшим, створює ефект стриманості та природності. Блискучі поверхні, навпаки, підсилюють інтенсивність відтінку, додають відчуття святковості, урочистості й розкоші. У техніці вишивки бісером саме поєднання блискучих і матових елементів дозволяє досягти ефекту глибини, руху та живої гри світла.

Фактура матеріалу визначає характер поверхні виробу — гладку, зернисту, шорстку або рельєфну — і формує світлотіньову пластику. Вона

здатна візуально змінювати пропорції та обсяг: глянцеві тканини роблять форму більш рельєфною, тоді як матові — пом'якшують контури. Використання фактурних елементів, таких як вишивка, аплікація чи бісер, надає моделі індивідуальності та підсилює її художню виразність.

Завдяки взаємодії кольору та фактури формується стилістична спрямованість виробу. Яскраві контрастні поєднання та блискучі матеріали характерні для святкового чи сценічного одягу, тоді як м'які пастельні відтінки й матові тканини переважають у повсякденних або романтичних образах. Гармонійне поєднання кольору, блиску та фактури сприяє створенню емоційно насиченого образу, який відображає характер жінки та художній задум автора.

Отже, колір і фактура у декоруванні жіночого одягу виступають важливими засобами виразності, що формують не лише зовнішній вигляд виробу, а й його настрій, стиль і естетичне звучання. Їхнє продумане використання забезпечує гармонію між змістом і формою, перетворюючи одяг на повноцінний об'єкт художнього дизайну.

Вишивка бісером є невід'ємною складовою української декоративно-прикладної культури, що поєднує в собі матеріальну й духовну спадщину народу. Вона не лише виконує декоративну функцію, а й відображає національну ідентичність, світогляд, естетичні цінності та художні уподобання українців. Упродовж століть цей вид оздоблення став формою культурного самовираження, засобом передачі символічної інформації та способом збереження традицій.

Вишивка бісером посідає особливе місце у системі народного мистецтва, адже кожен елемент орнаменту має глибоке семантичне навантаження. Традиційні мотиви — «дерево життя», «сонце», «ромб», «зоря» — уособлюють ідеї безперервності буття, родючості, духовного відродження та гармонії людини з природою. Візерунки, розташовані на жіночих сорочках, мали не лише естетичне призначення, а й оберегову функцію: вони символізували захист, добробут і щасливу долю. У такий спосіб вишивка виступала своєрідним “кодом культури”, який передавався з покоління в покоління.

Кольорова гама вишивки бісером також має етнокультурне значення. Наприклад, червоний колір символізував життєву силу, любов і красу; чорний — землю та родючість; білий — чистоту й духовність; синій — гармонію й спокій. Поєднання кольорів створювало гармонійний образ, у якому кожен відтінок мав свій сенс, формуючи цілісну художню мову народного костюму.

У сучасному контексті вишивка бісером набуває нового естетичного звучання, трансформуючись відповідно до тенденцій глобальної моди. Сучасні дизайнери переосмислюють традиційні орнаменти, зберігаючи їхню символіку, але водночас адаптуючи композицію, кольори та техніку до актуальних вимог ринку й естетики XXI століття. Відтак вишивка бісером перетворюється з елемента етнічного костюму на важливий компонент художнього образу у fashion-дизайні.

Трансформація традиційних форм проявляється у використанні сучасних матеріалів — скляного, акрилового або металізованого бісеру, комбінуванні з тканинами різної фактури, застосуванні машинної вишивки або 3D-ефектів. Це дозволяє поєднувати етнічну автентичність із сучасними технологіями, зберігаючи духовну сутність українського мистецтва в контексті світової модної індустрії.

Таким чином, вишивка бісером є не лише декоративним елементом, а носієм культурної пам'яті, який поєднує минуле й сучасність. Її символіка, кольорова гармонія та художня виразність відображають еволюцію національної культури, водночас слугуючи джерелом натхнення для нових поколінь дизайнерів. Через сучасні інтерпретації українська вишивка зберігає своє значення як форма естетичного та духовного самовираження, залишаючись впізнаваним маркером української ідентичності.

Сьогодні сучасна українська дизайнерка Olena Nechyporenko відома тим, що включає вишивку бісерну чи декоративну вишивку у свої колекції. Вона використовує бісер як один із методів оздоблення, надаючи традиційним візерункам нової форми та об'єму, що робить її роботи прикладом сучасної трансформації народного мистецтва.

Декорування бісером є одним із вишуканих видів художнього оздоблення текстильних виробів. У сучасній легкій промисловості застосовуються як традиційні ручні техніки, так і машинні методи вишивки, що дає змогу поєднати автентичність з ефективністю виробництва. Для визначення оптимального способу використовується порівняльний аналіз за основними критеріями (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Порівняльна характеристика способів декорування бісером

Критерій	Ручне декорування бісером	Машинне декорування бісером
Трудомісткість	Висока— потребує значних затрат часу та ручної праці; процес залежить від майстерності виконавця.	Низька— автоматичний процес, що забезпечує високу швидкість виконання великих обсягів робіт.
Вартість	Вища через ручну працю та індивідуальність виробу.	Нижча завдяки автоматизації, зниженню витрат на оплату праці та матеріал.
Унікальність	Кожен виріб є неповторним, має художню цінність і виражає індивідуальний стиль майстра.	Вироби можуть бути ідентичними; унікальність обмежена можливостями програмного забезпечення вишивальних машин.
Довговічність	За умови якісного виконання— висока; бісер пришивається міцно, але потребує дбайливого догляду.	Стабільна якість кріплення бісеру; проте можливе послаблення ниток у разі масового виробництва та частого прання.

Отже, що ручне декорування бісером має перевагу в естетичній і художній цінності, оскільки кожен виріб набуває індивідуального характеру, зберігаючи традиційні техніки та національну автентичність. Такий спосіб є актуальним для створення ексклюзивних або колекційних виробів.

Натомість машинне оздоблення переважає в економічній ефективності та продуктивності, що важливо для масового виробництва сучасного жіночого одягу. Поєднання обох методів у рамках одного виробу — тенденція сучасного дизайну, яка дозволяє оптимізувати процеси, не втрачаючи художньої виразності.

Таким чином, вибір способу декорування залежить від цільового призначення виробу, рівня художньої складності, а також економічних можливостей підприємства або замовника.

Вплив бісерного декору на формоутворення та експлуатаційні властивості виробу

Бісерний декор є не лише естетичним елементом оздоблення, а й вагомим чинником, що впливає на формоутворення, пластику силуету та експлуатаційні характеристики виробу. Його використання потребує ретельного врахування особливостей матеріалу, маси, розташування орнаменту та технологічних способів кріплення, оскільки ці параметри визначають як зовнішній вигляд, так і функціональні властивості одягу.

З конструктивної точки зору, бісер змінює фізико-механічні властивості тканини. Пришиті елементи збільшують її жорсткість і щільність, що може впливати на драпірування, еластичність і повітропроникність матеріалу. У місцях щільного оздоблення тканина втрачає м'якість і стає більш структурованою, утворюючи акценти у формоутворенні — наприклад, підкреслюючи лінію плечей, талії або горловини. Це дає змогу дизайнеру керувати візуальним сприйняттям форми тіла та силуету виробу.

Крім того, маса бісеру може впливати на балансування виробу. При надмірному оздобленні передня або нижня частина сорочки набуває більшої ваги, що потребує компенсації конструктивними або технологічними засобами (використання ущільнюючих прокладок, підкладки, зміна напрямку нитки основи). Таким чином, бісер виконує не лише декоративну, а й функціональну роль у моделюванні форми.

З точки зору експлуатаційних властивостей, бісерна вишивка впливає на зносостійкість і догляд за виробом. Ділянки, оздоблені бісером, стають менш еластичними та можуть зазнавати деформацій під час носіння або прання. Для підвищення довговічності таких виробів необхідно дотримуватися спеціальних технологій закріплення бісеру (подвійне прошивання, використання армованих ниток, додаткова підкладка) та рекомендацій щодо догляду — ручне прання, делікатне сушіння, уникнення високих температур під час прасування.

Візуальний вплив бісерного декору також є суттєвим. Завдяки відбиттю світла гранованими поверхнями створюється ефект оптичного об'єму, що підсилює просторовість форми. Гра блиску та кольору здатна візуально коригувати пропорції виробу: світлі блискучі елементи акцентують увагу, тоді як темні матові — приховують або пом'якшують контури. Таким чином, бісер стає інструментом не лише прикрашання, а й візуальної корекції форми, що широко використовується у сучасному дизайні жіночих сорочок.

Отже, бісерний декор є багатофункціональним елементом, який впливає одночасно на естетичну виразність, конструктивну побудову та експлуатаційну надійність виробу. Раціональне поєднання художніх і технологічних аспектів дозволяє досягти гармонії між красою, зручністю та довговічністю, що є визначальним у процесі проектування сучасного жіночого одягу. Вплив бісерного декору на формоутворення та експлуатаційні властивості виробу надана в табл.2.9

Таблиця 2.9

Вплив бісерного декору на формоутворення та
експлуатаційні властивості виробу

Критерій оцінювання	Характер впливу бісерного декору	Рекомендації для проектування
Формоутворення виробу	Бісер підсилює структурність тканини, зменшує її пластичність та еластичність. Створює акценти на окремих конструктивних лініях, підкреслює силует.	Застосовувати бісер в зонах, що потребують візуального підсилення форми (горловина, манжети, комір, пояс). Уникати надмірного навантаження в ділянках, що мають драпіруватися.
Візуальне сприйняття	Відблиски бісеру створюють ефект об'єму, блиску та контрасту. Залежно від кольору та розміру бісерин формується певний художній акцент.	Добирати бісер з урахуванням кольорової гами тканини та концепції колекції. Застосовувати матові або перламутрові бісеринки для м'яких акцентів, блискучі– для урочистих образів.
Вага виробу	Щільне оздоблення бісером збільшує загальну масу виробу, що може впливати на комфорт і пропорційність.	Розподіляти бісер рівномірно, уникати перевантаження окремих зон; застосовувати дрібний або легкий бісер зі скла або акрилу.
Еластичність і драпірування	У місцях оздоблення тканина втрачає здатність до розтягування та утворення м'яких складок.	Використовувати декоративне підсилення лише на жорстких або стабільних ділянках виробу. Для гнучких тканин – мінімізувати кількість оздоблення.
Довгостроковість	Неправильне закріплення бісеру може призводити до відривання або стирання ниток. Виріб потребує делікатного догляду.	Використовувати армовані нитки, подвійне прошивання, підкладкові матеріали. Рекомендувати ручне прання або хімчистку.
Зносостійкість	Бісер у місцях активного тертя (манжети, бокові шви) може втрачати блиск або пошкоджуватись.	Обмежувати оздоблення в зонах частого контакту; для підвищення стійкості– обирати гладенький бісер без гострих граней.
Експлуатаційний комфорт	Надмірна кількість бісеру може створювати жорсткість або подразнення шкіри при носінні.	Передбачати м'яку підкладку або внутрішній шар тканини під вишивкою; уникати об'ємних елементів у ділянках, що прилягають до тіла.

Аналіз таблиці показує, що способи декорування жіночого одягу — це не лише засіб естетичного оформлення, а й форма художнього самовираження. Вони відображають єдність традиції й новаторства, демонструючи, як народне мистецтво знаходить нове життя у сучасному дизайні.

Таким чином, вишивка бісером залишається актуальним видом декору, що поєднує давні символи з сучасною модною естетикою, створюючи міст між минулим і сьогоденням української культури. Бісер є важливим художньо-конструктивним елементом, який впливає як на естетичні, так і на експлуатаційні характеристики виробу. Його використання вимагає комплексного підходу — поєднання дизайнерської творчості, технічних знань і практичного досвіду. Завдяки продуманому розташуванню, підбору кольору, фактури та розміру бісеру можна не лише підкреслити індивідуальність моделі, а й забезпечити її функціональність і комфорт у носінні. Бісерний декор, інтегрований у структуру одягу, стає засобом формоутворення, стилізації та самовираження, що поєднує традиційні художні принципи з сучасними дизайнерськими тенденціями і сприяє створенню гармонійного образу, у якому декоративна виразність поєднується з технічною досконалістю та практичністю виробу.

2.5. Дослідження популярності використання елементів декорування в жіночих сорочках.

Для дослідження популярності використання елементів декорування в жіночих сорочках проводилось опитування респондентів у вигляді онлайн анкетування. Результати анкетування респондентів за результатами дослідження у відсотках щодо популярності використання елементів декорування бісером у жіночих сорочках представлена в таблиці 2.10

Таблиця 2.10

Результати анкетування респондентів щодо популярності використання бісерного декору у жіночих сорочках

№	Питання	Варіанти відповідей	Кількість респондентів, %
1	2	3	4
1	Як ви ставитесь до використання вишивки бісером у сучасних жіночих сорочках?	Позитивно, вважаю це ознакою національного стилю	68%
		Цікавий елемент декору, але лише для святкового одягу	22%
		Не подобається, надаю перевагу іншим видам оздоблення	10%
2	Які переваги вишивки бісером ви відзначаєте?	Естетична виразність і оригінальність дизайну	45%
		Поєднання традицій і сучасності	32%
		Індивідуальність виробу	18%
		Інше	5%
3	Для яких випадків, на вашу думку, доцільно використовувати сорочки з бісерним декором?	Для святкових подій	54%
		Для повсякденного носіння	21%
		Для сценічного чи урочистого образу	25%
4	Яку кольорову гаму ви вважаєте найбільш гармонійною для бісерного декору на сорочці?	Поєднання білих і червоних тонів	38%
		Контрастні відтінки (чорний, сріблястий, синій)	29%
		Пастельні та ніжні кольори (бежевий, рожевий, кремовий)	33%
5	Які мотиви орнаменту з бісеру ви вважаєте найпривабливішими?	Рослинні орнаменти (квіти, гілки, листя)	47%
		Геометричні орнаменти	25%
		Символічні елементи(солярні знаки, хрести, ромби)	18%

		Абстрактні мотиви	10%
6	Які ділянки жіночої сорочки, на вашу думку, доцільно декорувати бісером?	Комір і манжети	34%
		Грудна частина (пазуха)	42%
		Поділ або рукави	24%
7	Яку техніку для вишивки бісером доцільно застосувати для декорування сорочки жіночої?	Прокладковий шов (шов «прошивний»)	20%
		Нитяний шов (шов «лічильний»)	14%
		Прикріплювальний шов	10%
		Комбіновані та художні техніки	56%

Результати опитувань респондентів у соціальних мережах та серед споживачів показують, що переважна більшість опитаних, що складає 68%, позитивно ставиться до використання вишивки бісером, ідентифікуючи її як ознаку національного стилю (питання 1). Це свідчить про глибоку культурну цінність цього виду декору.

Респонденти найбільше цінують бісерну вишивку за її естетичну виразність і оригінальність дизайну, на що вказали 45% опитаних (питання 2).

Бісерний декор сприймається переважно як атрибут урочистості: 54% респондентів вважають, що сорочки з таким оздобленням найбільш доцільно використовувати для святкових подій (питання 3).

В процесі вишивки бісером найбільш гармонійною вважається поєднання білих і червоних тонів (38%) (питання 4).

Майже половина опитаних (47%) віддає перевагу рослинним орнаментам (квіти, гілки, листя), визнаючи їх найпривабливішими (питання 6).

Найкращою ділянкою для декорування бісером названа грудна частина (пазуха) – її обрали 42% респондентів (питання 4).

Більше половини (56%) опитаних надають перевагу комбінованим та художнім технікам вишивки, що вказує на запит на складну та віртуозну роботу (питання 7).

Таким чином, бісерний декор є високо оціненим елементом, що домінує у сфері святкового національного одягу, з перевагою рослинних мотивів і вимогами до складних художніх технік, зосереджених на грудній частині сорочки.

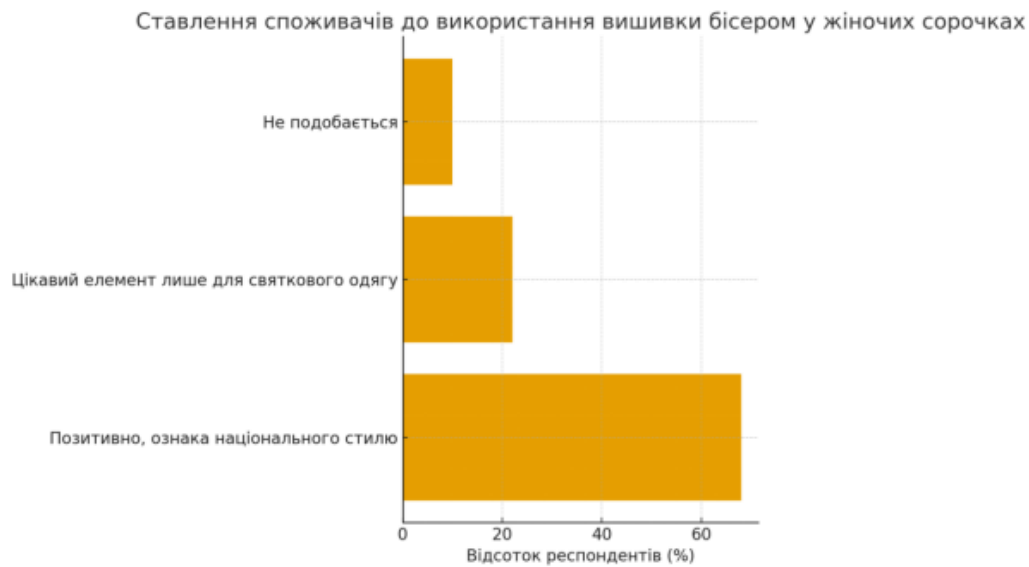

Рис. 2.7 Діаграма "Ставлення споживача до використання бісерного декору у жіночих сорочках"

Рис. 2.8. Діаграма " Ставлення до використання вишивки бісером у сучасних жіночих сорочках "

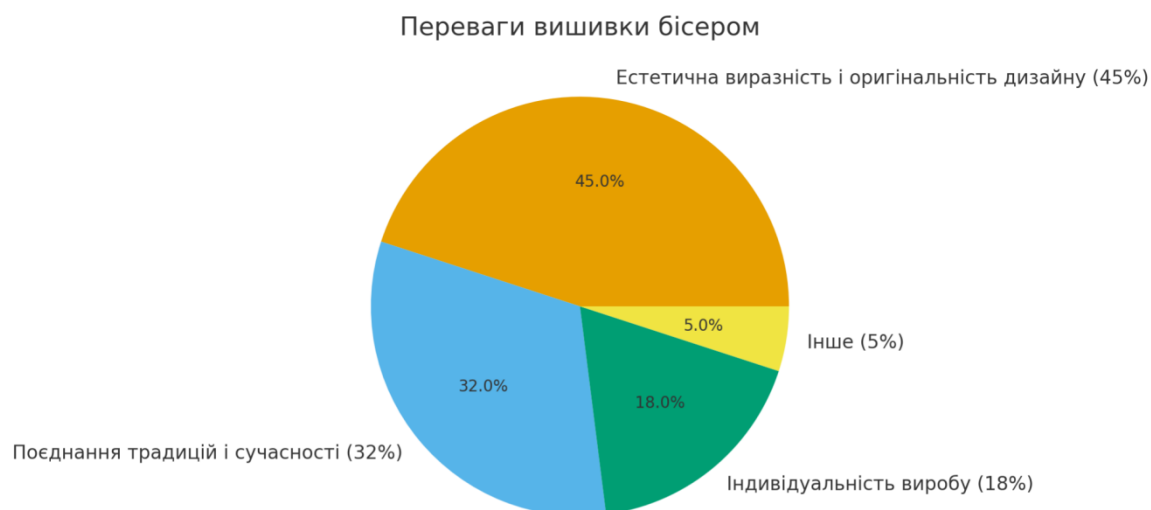

Рис. 2.9. Діаграма " Переваги вишивки бісером "

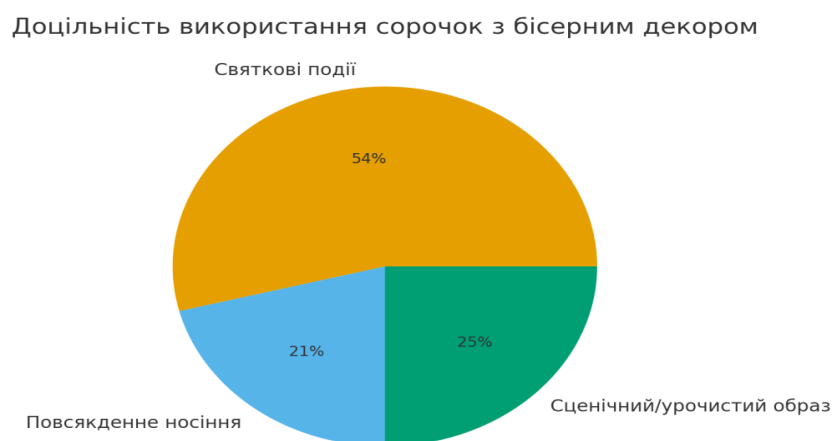

Рис. 2.10. Діаграма " Доцільність використання сорочки з бісерним декором"

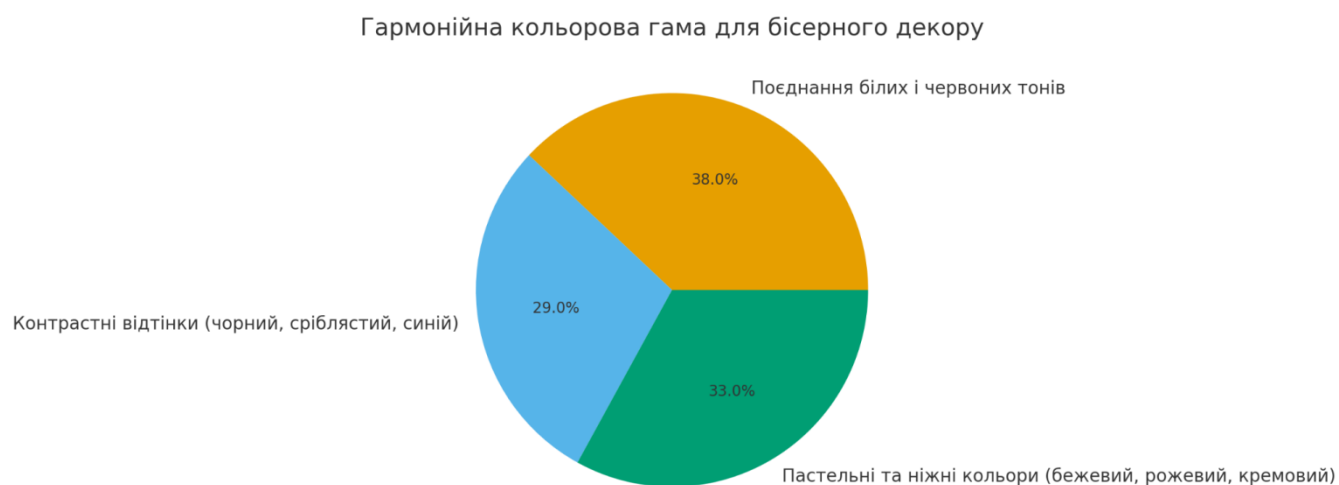

Рис. 2.11. Діаграма " Кольорова гама вважається найбільш гармонійною для бісерного декору на сорочці"

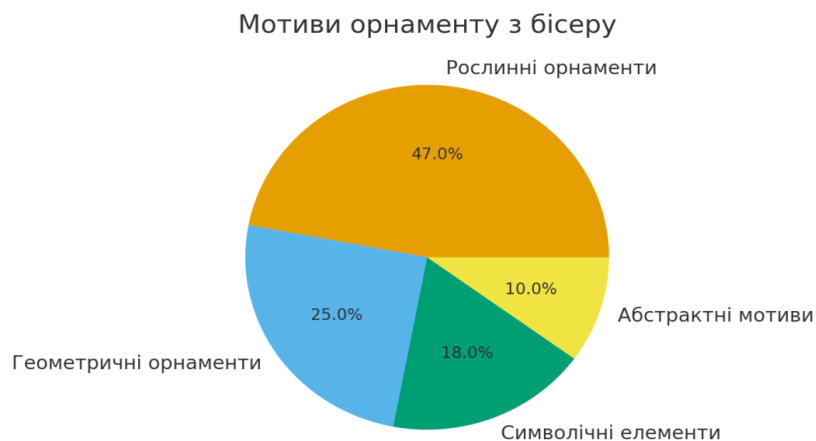

Рис. 2.12. Діаграма " Мотиви орнаменту з бісеру які вважаються найпривабливішими "

Рис. 2.13. Діаграма " Ділянки жіночої сорочки, які доцільно декорувати бісером "

Рис. 2.14. Діаграма " Техніка для вишивки бісером, яку доцільно застосувати для декорування сорочки жіночої "

2.6. Проектування колекції жіночих сорочок з елементами декорування.

2.6.1 Формування проектної концепції колекції жіночих сорочок, розробка девізу колекції

Проектування колекції жіночих сорочок із використанням елементів бісерного декорування є творчим процесом, що поєднує художнє бачення, глибоке розуміння національної культури та сучасні тенденції розвитку моди. Головна ідея створення колекції полягає у відродженні традиційних форм та орнаментів української вишивки через призму сучасного дизайнерського підходу, що дозволяє створити новий формат жіночого одягу — стильного, символічного й автентичного.

Основним концептуальним напрямом колекції є синтез традиційного та модерного, де вишивка бісером виступає не лише декоративним елементом, а й засобом художнього самовираження. Такий підхід сприяє підкресленню етнокультурної ідентичності, водночас відповідаючи естетичним запитам сучасного суспільства. Вибір бісеру як провідного матеріалу обумовлений його унікальною здатністю створювати фактурні, оптичні та колористичні ефекти, які забезпечують глибину образу, вишуканість і декоративну насиченість.

Колекція орієнтована на жінку XXI століття — активну, освічену, творчу особистість, яка прагне підкреслити свою індивідуальність, зберігаючи повагу до культурного коріння. У центрі проектного задуму — ідея поєднання функціональності, зручності та естетичної довершеності, що відповідає принципам сталого дизайну.

Під час розробки колекції було визначено низку дизайнерських пріоритетів:

- використання природних і гіпоалергенних тканин (льон, бавовна), які забезпечують комфорт під час носіння та екологічність виробу;
- створення універсальних силуетів, що поєднують елементи традиційного українського крою з сучасними лініями;
- застосування ручної вишивки бісером у поєднанні з машинними технологіями, що дозволяє оптимізувати виробництво без втрати художньої цінності;
- акцент на гармонійному поєднанні кольору, фактури та композиції візерунків для формування цілісного візуального образу.

Кольорова гама колекції побудована на поєднанні природних і символічних відтінків, характерних для української традиції: червоного — символу життя, любові й енергії. Контраст між матовими тканинами та

блиском бісеру створює багатовимірний ефект, що підсилює художню виразність кожного виробу.

У процесі створення колекції особлива увага приділяється композиції орнаментів. Вишивка бісером несе в собі не лише декоративну, а й семантичну функцію — через символи, кольори й ритм композиції передається внутрішній зміст, притаманний українській культурі. Орнаментальні мотиви виконують роль візуального коду, що поєднує минуле й сучасне, надаючи кожній сорочці характеру унікального мистецького виробу. Концепція колекції передбачає створення кількох стилістичних груп:

1. Етнокласика — моделі, максимально наближені до традиційної української сорочки з акцентом на ручну вишивку.

2. Модерн-етно — вироби, у яких традиційні мотиви переосмислені через сучасні силуети та нестандартні колірні рішення.

3. Урбан-етніка — колекційні зразки, орієнтовані на молодіжну аудиторію, де бісерна вишивка використовується у вигляді декоративних елементів або символічних акцентів.

Усі вироби об'єднані спільною художньо-естетичною ідеєю — показати, що вишивка бісером є не лише традиційним декоративним засобом, а й актуальним елементом сучасного дизайну, здатним інтегруватися в глобальні модні тенденції.

Девіз колекції: «Традиції в кожній нитці — сучасність у кожному стібку».

Цей девіз символізує гармонійне поєднання минулого й сучасного, ручної праці та технологічних інновацій, духовної символіки та модної актуальності. Колекція покликана не лише прикрашати, а й формувати національну свідомість через естетику українського одягу, демонструючи, що культурна спадщина може бути невід'ємною частиною сучасного стилю життя.

2.6.2 Джерело натхнення для колекції жіночих сорочок з художнім оздобленням вишивкою

Джерелом натхнення для створення колекції сучасних жіночих сорочок з елементами художнього оздоблення стало глибоке переосмислення української етнокультурної спадщини, зокрема традицій вишивання бісером, які здавна посідали важливе місце в декоративно-прикладному мистецтві України. Прикладами натхнення стали фото (2.15; 2.16)

Фото 2.15 Дівчина у вишиванці (Музей Івана Гончара), друга пол.1920-х рр.

Фото 2.16 Стоїть справа Меланія Сіть замужжі Буцко, 1908 р.н.), сел. Перв'ятичі (Сокальщина)

Ідея колекції ґрунтується на поєднанні історико-культурних цінностей із сучасними дизайнерськими тенденціями, що дозволяє створити образ жінки, котра водночас шанує традиції свого народу та впевнено почувається у динамічному світі сьогодення.

В основі концепції лежить прагнення відродити естетику автентичної української сорочки — як символу національної ідентичності, духовності й краси. Натхненням слугують орнаментальні мотиви, притаманні різним регіонам України, серед яких виділяються Полтавська біла вишивка, подільські квіткові композиції та слобожанські геометризovanі візерунки. У колекції ці традиційні елементи переосмислено через призму сучасного дизайну: збережено гармонію пропорцій, композиційний баланс і символічне наповнення орнаментів, але адаптовано до нових силуетних рішень, кольорових поєднань і матеріалів.

Особливу увагу приділено використанню льону як основного матеріалу для виготовлення сорочок. Ця тканина має не лише екологічні та гігієнічні властивості, але й несе у собі культурний сенс — здавна лляне полотно вважалося символом чистоти, природності та єднання людини з навколишнім світом. Льон у поєднанні з вишивкою бісером створює фактурний контраст, що підкреслює ручну роботу та унікальність кожного виробу.

Вишивка бісером у колекції виступає не просто декоративним елементом, а засобом художнього самовираження, який формує образ сучасної жінки — витонченої, впевненої, але водночас ніжної й духовно багатой. Мотиви вишивки виконані з використанням бісеру чеського виробництва Preciosa, який характеризується точністю огранювання та яскравістю кольорів. Завдяки цьому досягається вишуканий декоративний ефект, що надає сорочкам урочистості та естетичної довершеності.

Художнє вирішення колекції спрямоване на пошук гармонії між традицією та інновацією. Натхненням послужили не лише зразки народного одягу з музейних колекцій, але й творчість сучасних українських дизайнерів, які інтегрують етномотиви у світовий модний контекст. Такий підхід дозволяє виявити потенціал українського народного мистецтва у створенні сучасного, конкурентоспроможного продукту легкої промисловості.

Таким чином, розроблена колекція є результатом синтезу культурної спадщини, природних матеріалів та сучасного дизайнерського мислення. Вона не лише відтворює національні традиції, але й формує новий естетичний простір української моди, де кожна сорочка — це уособлення жіночності, патріотизму й неповторної індивідуальності.

2.6.3 Візуалізація колекції жіночих сорочок з художнім оздобленням вишивкою

Спираючись на проведені дослідження сучасних українських жіночих сорочок з художнім оздобленням вишивкою бісером, було визначено певні його елементи: сорочки ніжних кольорів з лляної тканини, класичні брюки та джинси вільного крою, туфлі або універсальні кросівки чи кеди.

Сучасна українська жіноча сорочка виконана з натурального лляного полотна, що забезпечує комфорт у носінні та має природну текстуру. Модель характеризується вільним силуетом і поєднує традиційні етнічні мотиви з сучасним дизайном.

Опис зовнішнього вигляду сучасної жіночої сорочки в етностилі моделі №1 (рисунок 2.1)

Жіноча сорочка для урочистих подій, з лляної тканини, з вшивним рукавом. напівприлягаючого силуету із чітко окресленою лінією талії. Довжина сорочки — до рівня стегон. Застібка зміщена на 3 петлі та 3 гудзика.

Пілочка складається з двох частин із запахом, які перетинаються по центру, утворюючи асиметричний борт. Застібка зміщена в бік, фіксується за допомогою ряду гудзиків, розташованих у нижній частині запаху. На пілочці

розміщено основний декоративний акцент — розгалужений рослинний орнамент, виконаний технікою вишивки бісером у червоно-білому колориті. Декор розташований по лінії запаху, плавно переходить на верхню частину пілочки і частково у напрямку талії. Орнамент підкреслює композицію моделі, візуально наближаючи її до традиційних мотивів української вишивки.

Спинка цілінокроєна, без рельєфних швів, має легке прилягання завдяки конструктивним виточкам. Лінії крою забезпечують акуратне прилягання до спини, не обмежуючи рухів.

Рукави довгі, об'ємні, типу «ліхтарики», м'яко зібрані біля лінії оката та манжет. Манжети — вузькі, прямокутної форми, на гудзиковій застібці. На манжетах виконано додатковий бісерний орнамент у тому ж стилі та кольоровій гамі, що й на пілочки, забезпечуючи композиційну єдність виробу. Завдяки зборці по низу рукава створюється природний об'єм та елегантна драпірувальність.

Комір — відкладний, з м'яко окресленими краями, переходить у V-подібний виріз, що візуально подовжує шию та додає моделі жіночності. Лінія запаху доповнює форму коміра та підкреслює симетрію розміщення декору.

Оздоблення виробу зосереджене на композиційних зонах — пілочки, лінії запаху та манжетах. Застосування червоного бісеру на світлому тлі лляної тканини створює чіткий контраст, що підсилює декоративну виразність моделі.

Виріб рекомендований для жінок молодшої та середньої вікових груп, ростової категорії 164–176 см, розмірів 84–100 см по грудях. Модель гармонійно поєднується з класичними брюками або спідницями, підходить як для повсякденно-офіційних образів, так і для святкових або сценічних виходів.

*Опис зовнішнього вигляду сучасної жіночої сорочки в етностилі моделі
№2 (рисунок 2.2)*

Жіноча сорочка з натуральної лляної тканини вільного силуету, призначена для повсякденного та урочистого використання. Довжина виробу — до рівня стегон. Силует формується за рахунок м'якого об'єму тканини та спущеної лінії пройми, що забезпечує комфорт у носінні та вільність рухів.

Пілочка цілінокроєна, без рельєфних швів, вирізана з невеликим розширенням донизу. У верхній частині передбачено коротку застібку-розріз типу «планка», що фіксується кількома дрібними гудзиками. Лінія вирізу має округлу форму, яка плавно переходить у вузьку стоячу планку коміра.

Центральна зона пілочки декорована вертикальним орнаментом рослинного характеру, виконаним бісерною вишивкою. Орнамент симетрично розташований відносно осі пілочки, підкреслює вертикальність композиції та створює візуальний ефект витягнення силуету.

Спинка також цільнокроєна, з невеликими зборами біля горловини, що сприяє м'якому прилягання тканини у верхній частині та забезпечує достатній об'єм для рухливості плечового поясу. Конструкція спинки лишається простою, без додаткових декоративних чи конструктивних швів.

Рукави довгі, пишні, кріпляться до пройми зі значним напуском тканини, що створює характерний національний силует «широкого рукава». Об'єм по низу рукава зібраний у вузькі манжети прямокутної форми, які фіксуються гудзиком. Основним декоративним акцентом рукавів є орнамент у вигляді стилізованих гілок, розташований у верхній частині та ближче до лінії манжети. Вишивка виконана бісером контрастного кольору, що забезпечує гармонію з центральним декором пілочки.

Комір стоячий, невисокий, округлений по лінії переходу до вирізу. Конструкція коміра підкреслює традиційність образу, водночас залишаючись лаконічною та функціональною.

Сорочка поєднана з широкими класичними брюками темного кольору, що врівноважують об'єм верхньої частини виробу та створюють силуетну рівновагу. Композиція моделі вирізняється стриманою кольоровою гамою: гармонійне поєднання світлого тла тканини та вишивки теплих відтінків формує врівноважений, елегантний образ.

Виріб рекомендований для жінок молодшої та середньої вікових груп, ростової категорії 164–176 см та розмірів 84–100 см по лінії грудей. Модель підходить для повсякденної носки, сценічних виступів, етностилізованих заходів та офісно-ділових образів завдяки універсальності та стриманому декоративному рішенням.

Опис зовнішнього вигляду сучасної жіночої сорочки в етностилі моделі №3 (рисунок 2.3)

Жіноча сорочка з гладкотканої натуральної лляної тканини вільного, наближеного до прямого силуету. Довжина виробу — до лінії стегон. Модель характеризується м'яким об'ємним формоутворенням та акцентованою декоративністю, притаманною стилізованим етномотивам.

Пілочка цільнокроєна, без рельєфних швів, з невеликим розширенням до низу. У верхній частині передбачено короткий розріз типу «краплина» або V-подібний виріз, що формує плавний силует горловини без застібки. Лінія горловини має м'яке округлення по спинці та переходить у передній

фігурний виріз. На пілочці розміщено симетричний орнамент рослинно-квіткового характеру, виконаний бісерною вишивкою. Декор зосереджений переважно у верхній центральній частині, що створює композиційний акцент і візуально спрямовує увагу до вирізу.

Спинка також цільнокроєна, лаконічна за конструкцією та позбавлена додаткових розчленувань. Лінія плеча злегка спущена, що забезпечує природний перехід до об'ємного рукава. Форма спинки сприяє вільному прилягання та комфортності носіння.

Комір відсутній, що підкреслює легкість моделі та дозволяє акцентувати увагу на вишитому декорі. Край горловини оброблений обтачкою або косою бейкою, що забезпечує акуратність зовнішнього вигляду.

Рукави довгі, об'ємні, типу «реглан», з м'яким напуском тканини в області плеча. Лінія оката відсутня, що характерно для крою реглан і забезпечує плавний силуетний перехід від пілочки та спинки. Декор рукавів представлений розвиненим орнаментом, який займає значну частину площини рукава — від верхнього зрізу до манжети. Орнамент виконаний бісерною вишивкою у світлих контрастних тонах і повторює мотиви рослинної композиції пілочки.

Низ рукава зібраний у вузьку куліску з зав'язками, що забезпечує можливість регулювання об'єму та створює характерну для народного одягу форму «ліхтар». На ділянці нижньої третини рукава додано декоративну горизонтальну вставку світлого кольору, яка візуально підкреслює ширину рукава та урівноважує композицію вишивки.

Низ виробу прямий, необтяжений додатковими елементами, що підтримує лаконічність конструкції.

Модель поєднана зі світлими джинсами прямого силуету та взуттям спортивного типу, що створює збалансований сучасний образ, у якому традиційні мотиви гармонійно інтегровані у повсякденний стиль.

Виріб рекомендований для жінок молодшої та середньої вікових груп, зросту 160–176 см і розмірів 84–100 см. Завдяки вільному крою сорочка універсальна за типом фігури та може використовуватися як у повсякденних ансамблях, так і в рамках етностилізованих заходів.

Рис.2.1– Модель 1. Сорочка жіноча з лляної тканини

Рис.2.2 – Модель 2. Сорочка жіноча з лляної тканини

Рис.2.3 – Модель 3. Сорочка жіноча з лляної тканини

2.6.4. Обґрунтування вибору матеріалів для жіночої сорочки

У швейній промисловості при виготовленні одягу широко використовуються різноманітні матеріали, які відрізняються за будовою і властивостями. Правильний вибір матеріалів значною мірою визначає якість виробу, його зовнішній вигляд, форми та зносостійкість, трудомісткість виготовлення. Тому особливого значення набуває обґрунтований вибір матеріалів на швейний виріб. При виборі текстильних матеріалів слід керуватися не тільки характеристикою окремих властивостей, а й використовувати комплексну оцінку, яка дозволить більш точно визначити поведінку матеріалу в експлуатації, бути надійною і, звичайно, необхідно врахувати всі його особливості при моделюванні, конструюванні та розробці технології виготовлення одягу.

Вибір тканини залежить від напрямку моди, сезону, навколишнього оточення, фасону пропонованої моделі, функціонального призначення і характеру роботи.

В дипломному проекті для виготовлення жіночих сорочок була обрана натуральна 100% льона тканина.

Про льон знали ще в глибокій древності. Точно невідомо, де саме винайшли тканину. Є версія, що в Індії. Індуси раніше всіх почали виготовляти її — ще 9000 років назад. Протягом багатьох століть в Персії, Шумері, Азії льон вважався цінним та дорогим. Одяг з нього носили царствені особи. Про тканину є також згадки в Біблії. А в Єгипті її використовували для обгортання мумій. До речі, місцеві майстрині вміли робити нитки завдовжки 240 км.

Від часу, коли була винайдена тканина з льону, до сьогодні пройшло багато тисяч років, а попит на неї не проходить. Вона відома своїми натуральними властивостями. Виготовляють з льону-довгунця. До речі, на території України його почали вирощувати ще 2000 років назад.

Серед різноманіття тканин льон займає почесне місце та увагу вишивальниць, рукодільниць. Він не є конкурентом для синтетичних матеріалів, бо має екологічні, гіпоалергенні властивості натурального походження. Для створення вишиванок та текстилю льон пасує якнайкраще. Натуральні тканини з нього мають виразний рельєф та оригінальну фактуру. Серед властивостей варто виділити і наступні:

1. **Міцність:** Льон є дуже міцним матеріалом, що робить його стійким до зношування. Він міцніший за бавовну та добре витримує розтягування.

2. **Дихаючі властивості:** Льон має високу повітропроникність, що робить його ідеальним для літнього одягу. Матеріал добре провітрюється і не перегріває тіло.

3. **Гігроскопічність:** Льон добре вбирає вологу, що робить його комфортним для носіння в спекотні дні. Він швидко висихає, зберігаючи відчуття свіжості.

4. **Гіпоалергенність:** Льон є гіпоалергенним матеріалом, що підходить для людей з чутливою шкірою або алергіями. Він не викликає подразнень і сприяє здоровому мікроклімату шкіри.

5. **Екологічність:** Виробництво льону менш шкідливе для навколишнього середовища порівняно з іншими текстильними матеріалами. Рослина льон потребує менше води та пестицидів для вирощування.

6. **Теплопровідність:** Льон добре проводить тепло, що допомагає підтримувати комфортну температуру тіла як у спеку, так і в прохолодну погоду.

7. **М'якість та комфорт:** З часом льон стає м'якшим і комфортнішим для носіння. Спочатку він може бути трохи жорстким, але після декількох прань матеріал стає м'якшим.

8. **Стійкість до пилу та бруду:** Льон має природні антисептичні властивості, які знижують ризик утворення цвілі та накопичення пилу.

9. **Вигляд:** Льон має характерний природний блиск і текстуру, що додає виробам з нього особливого шарму і елегантності. Він добре фарбується, хоча часто використовується у природних відтінках.

10. **Догляд:** Льон не вимагає складного догляду. Він добре витримує прання при високих температурах, хоча його бажано сушити природним чином, щоб уникнути усадки.

Загалом, льон є відмінним вибором для різних видів одягу, постільної білизни та інших текстильних виробів завдяки своїм корисним властивостям та естетичним якостям.

Лляна тканина — це матеріал, який виготовляється зі волокон льону, котрий відомий своєю міцністю і довговічністю. Використовується в різних галузях: мода, декор, текстильне виробництво тощо. Є екологічно чистим матеріалом, який може бути переробленим та має мінімальний вплив на довкілля. Завдяки цим перевагам та своїй природній красі, тканина залишається популярним матеріалом для виготовлення одягу та інших текстильних виробів.

Для виробництва високоякісного домашнього текстилю та одягу з льону, потрібно в якості сировини використовувати якомога довше волокно, тому для цих цілей вирощують сорти льону заввишки від 70 до 120см. Після

виспівання рослини льону збирають в снопи і залишають на полі для повного висихання і так званого дозрівання. Під впливом ґрунтових бактерій відбувається первинне розшарування і розм'якшення жорсткої зовнішньої оболонки. Далі лляну солому позбавляють від насіння, потім вимочують і ще більше розм'якшують шляхом її активного тіпання для відділення м'яких волокон від жорстких кістяків і сторонніх включень. Після даних маніпуляцій виходить довговолокнистий наповнювач лляний для подушок, ковдр, на матрациків. Для виробництва тканин, волокна між собою скручують отримуючи нитки, а далі тчуть необхідним способом. Для виготовлення забарвлених матеріалів лляні волокна спочатку відбілюють, а далі тканини піддають фарбуванню одним з видів: гладкофарбованим, друкованим чи цифровим. Льон один з найбільш органічних і екологічних видів матеріалів, оскільки це обумовлено низкою факторів:

- під час росту та дозрівання рослини льону не обробляються шкідливими хімічними речовинами, так як льон практично не схильний до захворювань, а також не вимогливий до складу ґрунту.

- при виробництві волокна також не використовуються хімічні реагенти, так як сама природа відокремлює грубу зовнішню оболонку від м'яких внутрішніх волокон під впливом ґрунтових мікроорганізмів під час сушки снопів;

Корисні властивості лляної тканини, а також характеристики

- найголовніше- це висока екологічність і повністю органічне як обробіток так і метод виробництва;

- відсутність шкідливих речовин в складі;

- у натуральних необроблених тканин сірувато- коричневого кольору спостерігається високий антибактеріальний ефект, через це лляну тканину рекомендують використовувати в медичних цілях, в якості постільної білизни, а також у вигляді нижньої білизни та одягу;

- високі показники повітропроникності, через що організм активно насичується киснем;

- високощільна тканина, що має характерні нерівності в структурі, матова;

- дуже зносостійка, має високу стійкість до зношування;

- має властивості сильно м'ятися;

- витримує часті прання при високих температурах, а також прасування;

Щоб поліпшити властивості, нитки льону змішують з іншими волокнами. В результаті отримують різноманітні види тканини.

Властивості лляної тканини, її поведінка під час волого-теплової обробки та особливості зношування

Лляна тканина належить до групи натуральних текстильних матеріалів рослинного походження, основою яких є волокна стебел льону-довгунця. Цей матеріал має комплекс фізико-механічних і гігієнічних властивостей, що зумовлюють його широке застосування у виготовленні жіночого одягу, зокрема сорочок, блуз і суконь.

Фізико-механічні властивості лляної тканини, характеризуються високою щільністю переплетення, значною розривною міцністю та низькою розтяжністю. Матеріал має обмежену еластичність, через що після деформацій не відновлює первинну форму без зовнішнього впливу. Коефіцієнт усадки лляних тканин є помірним (у межах 2–4 %), але при недотриманні режимів обробки може збільшуватися.

Льон має високу теплопровідність, що забезпечує комфортні умови носіння у теплу пору року, а також значну гігроскопічність — тканина добре вбирає і віддає вологу, не створюючи відчуття вологості на тілі.

У процесі ВТО лляна тканина проявляє чутливість до температурного впливу, особливо при прямому контакті з праскою. При надмірно високій температурі можливе пожовтіння волокон або втрата міцності у місцях тривалого прогрівання.

Під дією пари матеріал розм'якшується, що дозволяє ефективно формувати шви, коміри та інші деталі виробу. Водночас для запобігання утворенню блиску рекомендується прасування через зволожений пропрасувач з виворітного боку.

Після охолодження льон добре закріплює форму, тому правильний режим ВТО сприяє стабільності розмірів і чіткості ліній готового виробу.

У процесі експлуатації лляні вироби зберігають міцність волокон протягом тривалого часу, проте мають певні експлуатаційні особливості:

- Схильність до утворення заломів і зминання. Через низьку еластичність волокон на поверхні тканини швидко з'являються складки, які важко усунути без додаткової прасувальної обробки.
- Стирання у місцях підвищеного тертя (манжети, коміри, бокові шви). З метою підвищення довговічності ці ділянки часто дублюють або зміцнюють прокладковими матеріалами.
- Стійкість до впливу ультрафіолету. На відміну від багатьох синтетичних тканин, льон не втрачає колір під дією сонячного світла, що є його перевагою.
- Схильність до усадки при пранні, тому перед розкроюванням тканину обов'язково декатирують для стабілізації розмірів.

Отже, льона тканина поєднує високі показники міцності, повітропроникності та екологічності, але потребує ретельного дотримання технологічних режимів обробки. Її схильність до зминання й заломів визначає необхідність застосування спеціальних прийомів ВТО та стабілізуючих матеріалів під час виготовлення жіночого одягу. Характеристика льона тканини надана в таблиці 2.11

Таблиця 2.11

Технічна характеристика тканин для моделі

Найменування тканини	Артикул	Сировинний склад, %	Ширина, см	Вигляд та лінійна щільність, Текс(метричний номер)		Щільність (кількість ниток на 100 мм)		Поверхнева щільність, г/м ²
				основа	уток	основа	уток	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Льон	L-5120	Лляне волокно 100%	150	16,5	19,4	340	310	145

При конфекціюванні матеріалів для одягу велике значення має вибір скріплювальних матеріалів. Для скріплення окремих деталей при виготовленні одягу застосовують швейні нитки. До швейних ниток висувається ряд вимог технологічного та експлуатаційного характеру.

Швейні нитки є основним матеріалом для з'єднання деталей одягу. Крім цього вони служать і в якості оздоблювального матеріалу. Основною ознакою високої якості швейних ниток є їх міцність і еластичність. Якість шва у виробі залежить, в основному від якості ниток. Швейні нитки повинні забезпечувати необхідну гнучкість та міцність з'єднання, гарний зовнішній вигляд виробу у швах, не давати значної усадки при волого-тепловій обробці, бути стійкими до дії світла і хімічній чистці, мати рівномірну товщину та міцне фарбування.

Пошиття виробу виконується швейними нитками з поліефіру, які є дуже міцними, витримують високі температури при ВТО, зносостійкі та світлостійкі.

Усі матеріали, які пропонуються для виготовлення сорочок відповідають вимогам стандарту та сприяють якості та надійності виробу. Для виготовлення даної сорочки було використано швейні нитки з лавсану та х/б в тон основної тканини. Ці нитки стійкі до тертя, міцні, еластичні, зносостійкі та світлостійкі, а також мають таку важливу властивість, як

стійкість до фарбування, мають мале зсідання, витримують високі температури при ВТО.

Таблиця 2.12

Показники фізико-механічних властивостей швейних ниток

Вид строчки	Волокнистий склад	Умовний номер (кількість складувань)	Лінійна щільність, Текс	Розривне навантаження, сН, не менше	Розривне подовження %
Зшивна	Армовані(х/б)	35ЛХ	43,5	2000	17-18
Оздоблювальна	Армовані (лавсанові)	36ЛЛ	16,7	1450	17-18

Фурнітура служить для застібання швейних виробів, прикріплення, зміцнення деталей, а також для зручності експлуатації одягу. До фурнітури швейного виробництва відносяться: гудзики, застібки-«блискавки», кнопки, гачки, петлі, пряжки тощо.

В якості фурнітури для сорочки пропонуються гудзики, які підбираються в тон основного матеріалу і служить для застібання одягу.

В якості фурнітури було обрано гудзики в тон тканини.

2.6.5. Обґрунтування вибору методів обробки жіночої сорочки з лляної тканини

Вибір методів обробки жіночої сорочки з лляної тканини зумовлений фізико-механічними властивостями матеріалу, його гігроскопічністю, жорсткістю, малою еластичністю та схильністю до зминання. У процесі розроблення технологічного процесу необхідно забезпечити збереження натуральної фактури льону, стабільність розмірів деталей і високі показники експлуатаційної надійності виробу.

Лляна тканина має щільну структуру, невелику розтяжність і схильність до осипання, тому обробка швів повинна гарантувати міцність, чистоту зрізів та збереження форми деталей. Основні способи обробки вузлів представлено на рисунках 2. -2. :

1. Обробка коміра та горловини

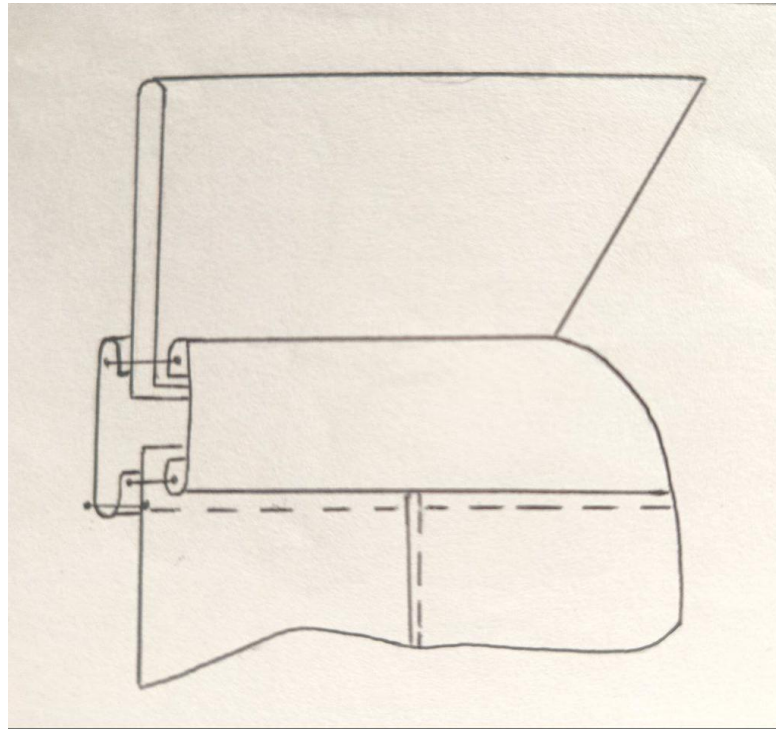

Рис. 2.3. Обробка коміра по горловині блузи

Оскільки льон має недостатню формостійкість, комір і стійку необхідно дублювати тонким клейовим прокладковим матеріалом натурального або змішаного походження (наприклад, флізеліном низької щільності).

З'єднання коміра з горловиною виконується точним машинним швом із наступним відстрочуванням, що підвищує стабільність форми й декоративність.

2. Обробка застібки

Петлі виконуються на спеціальній петельній машині, а гудзики пришиваються напівавтоматичним способом. Такий підхід гарантує рівномірність розташування фурнітури та знижує ризик деформацій під час експлуатації.

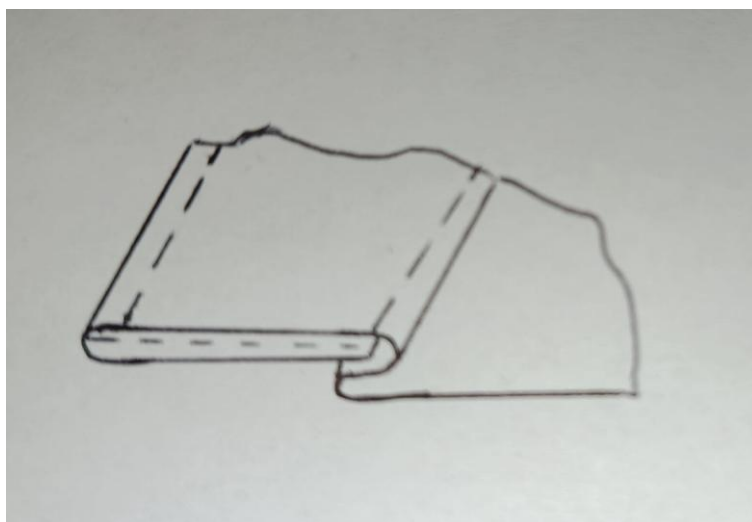

Рис. 2.4. Обробка застібки

3. Обробка рукавів і манжет

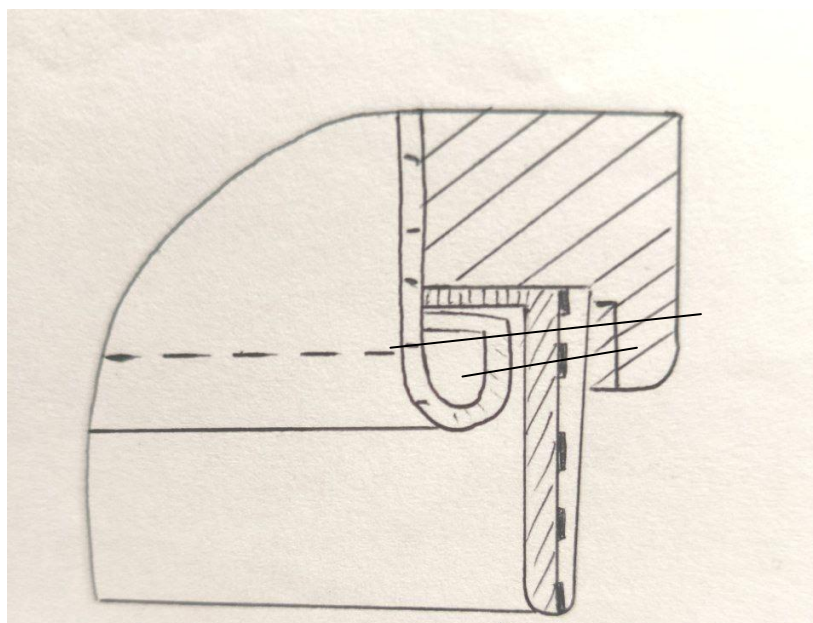

Рис. 2.5. Обробка низу рукава з манжетою в блузі

Враховуючи схильність льону до зминання, рукави втачуються в пройму без надмірної посадки, щоб уникнути утворення складок. Рукавні шви — подвійні з обметуванням зрізів. Виконуються з невеликим припуском (0,7–1,0 см), що дозволяє уникнути потовщення у місцях з'єднання. Обметування здійснюється на 3- або 4-нитковому оверлоку. Манжети

дублюються прокладковим матеріалом для забезпечення стабільності. З'єднання манжети з рукавом виконується з подальшим відстрочуванням по краю, що підвищує міцність і додає декоративного ефекту.

4. Обробка низу виробу

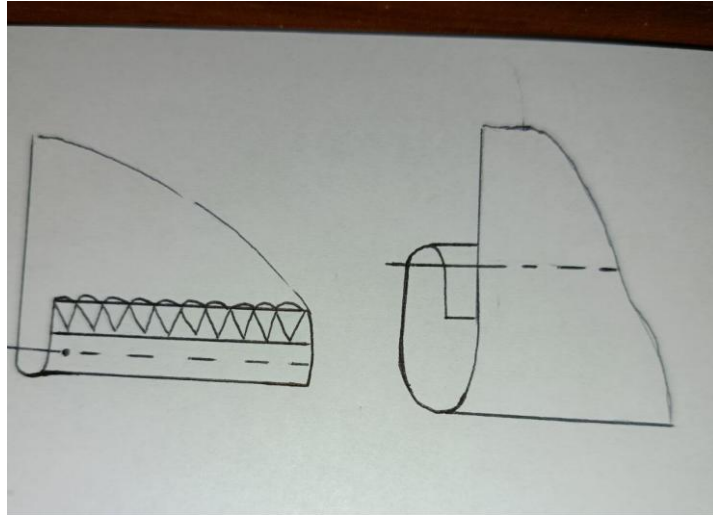

Рис. 2.6. Обробка низу виробу

Низ сорочки обробляється підгинанням із закритим зрізом на ширину 1–1,5 см із виконанням машинної строчки. Такий метод відповідає властивостям лляної тканини, не порушує її структури та забезпечує чистоту внутрішньої обробки. Забезпечує естетичність і міцність, запобігаючи осипанню волокон після багаторазового прання.

5. Декоративні ділянки з бісером.

Шви в місцях ручного оздоблення не повинні проходити безпосередньо через бісер. Деталі оздоблюються до з'єднання основних вузлів, що дозволяє уникнути пошкодження голок і нерівностей шва. Краї тканини в цих зонах можуть бути зміцнені внутрішніми підшивками або тонкими клейовими вставками, щоб попередити деформацію під час пришивання бісеру.

2.6.6. Описання техніки виконання оздоблення сорочки бісером

Вишивка бісером виконується вручну голкою по основному полотну лляної тканини або по попередньо нанесеному малюнку. Для збереження природної структури волокон та уникнення деформації тканини оздоблення здійснюється до остаточного з'єднання деталей виробу.

Основними техніками є:

1. Техніка «низь» (пряма та зворотна вишивка)

Техніка «низь» є однією з найдавніших та найбільш структурованих форм вишивки, яка дозволяє створювати геометрично точні орнаменти. Її особливість полягає у тому, що бісер розташовується у чіткій послідовності — рівними горизонтальними або вертикальними рядами.

Пряма низь передбачає послідовне пришивання бісерин з лицьового боку тканини так, що нитка майже непомітна, а сам декор формує суцільний рівномірний ряд.

Зворотна низь виконується зі зворотного боку: майстриня формує стібки, на які згодом «сідають» бісерини у строгій послідовності. Основна перевага цієї техніки — можливість отримати **високу симетричність та однорідність орнаменту**, що є критично важливим для створення традиційних українських мотивів. Бісер у техніці «низь» щільно фіксується та практично не деформує тканину, що особливо цінно при роботі з легкими лляними полотнами.

2. Техніка «вприкріп»

Техніка «вприкріп» призначена для створення насичених декоративних композицій, які потребують великої кількості бісеру та щільного заповнення площини. У цій техніці використовується подвійна система ниток:

- основна нитка нанизує групу бісерин та викладає їх у потрібний контур;
 - кріпильна нитка фіксує викладений ряд короткими стібками, не дозволяючи декоративним елементам зміщуватися або провисати.
- Такий метод забезпечує надійну стабільність масивних композицій, зменшує ризик деформації малюнка та дозволяє зберігати чіткість узору навіть за інтенсивної експлуатації виробу. Техніка «вприкріп» часто використовується для створення центральних декоративних елементів, великих квіткових мотивів або орнаментальних заповнень, де важлива щільність і виразність фактури.

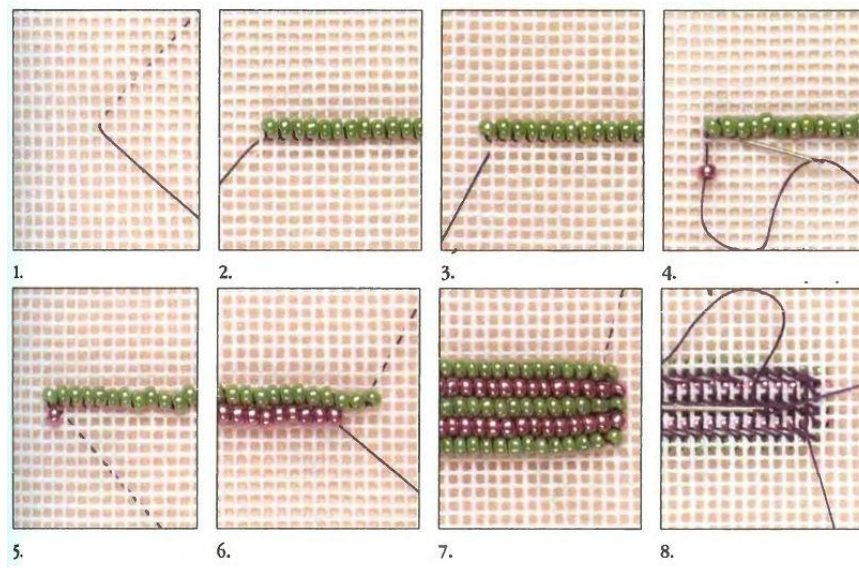

Рис.2.6. Техніка вишивання бісером горизонтальним швом

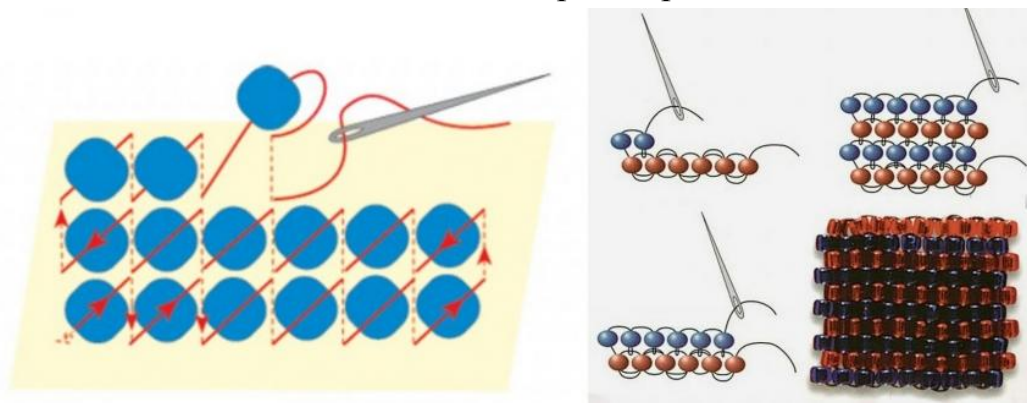

Рис. 2.7. Техніка вишивання бісером вертикальним швом

3. Комбінована техніка (бісер + традиційні шви)

Комбінована техніка поєднує можливості класичної вишивки та бісероплетіння, дозволяючи створювати багатошарову декоративну поверхню. Бісер у цьому випадку пришивається у поєднанні з такими стібками, як «голка вперед», «назад голку», «петлеподібні» та інші конструктивні шви. Завдяки цьому можна:

- підкреслювати контури орнаменту,
- додавати дрібні графічні акценти,
- формувати плавні переходи між бісерними елементами,
- створювати ефект об'єму та рельєфності.

Комбінована техніка особливо ефективна у випадках, коли необхідна художня виразність та складність композиції. Вона дозволяє гармонійно поєднати прозорий або матовий бісер з текстурою нитки, підсилити символічність орнаменту та надати вишивці індивідуальності.

Для стабілізації тканини під час роботи лляне полотно закріплюється в п'яльцях, що запобігає зміщенню ниток основи та утворенню хвиль на поверхні.

Рис.2.8. Вишивка бісером

Характеристика технологічного процесу виготовлення вишивки

Вік цієї технології налічує багато століть. Саме по ній вишиваються картини церковної тематики: ікони, сценки з Біблії та інше. *Горизонтальний стібок* не вимагає спеціального навчання, тому він дуже легко опанувати. Як вишивати бісером поетапно горизонтальним стібком: Спочатку слід закріпити нитку шляхом введення голки з вивороту лівого нижнього кута тканини. Після цього вона виводиться на лицьову сторону полотна. Потім слід протягнути нитку таким чином, щоб залишити на вивороті її кінчик довжиною близько 3-5 мм. Потім голка вводиться з верхнього правого кута, а витягується на лицьову сторону через нижній лівий кут. Потрібно повторити цю процедуру кілька разів. Після вищеописаних маніпуляцій з ниткою, можна переходити до найголовнішого: до закріплення намистин. Беремо бісеринку необхідного за схемою кольору (або максимально відповідну) і надягаємо її на голку, яка виводиться зліва внизу. Потім інструмент протягується у правий верхній кут і виводиться з нижньої сторони наступної клітини, після чого на голку вдягається наступна бісеринка. Голка виводиться у правому верхньому кутку. Таким чином, слід пройти весь ряд, міцно пришиваючи бісер на свої місця, головне не забувати змінювати його колір відповідно до клітин на схемі. Можливо, опис здасться складним, але, глянувши на картинку, ви можете переконатися, що монастирський шов

гранично простий. Якщо і картинка не дає повного розуміння технології, то подивіться уроки на YouTube, які дозволяють побачити виконання процесу на власні очі. Після закінчення першого ряду ви перейдете до наступного, проводячи голку на лицьову сторону через верхній правий кут клітини. Слід приділяти увагу однаковості нахилу намистин: якщо зробити його рівномірним, то картина буде виглядати професійно навіть у тому випадку, якщо це ваша перша вишивка в житті.

Робота з *вертикальним швом* проводиться майже так само, як і з горизонтальним, але слід починати з лівого верхнього кута картини. Прошивається перший ряд із верхньої частини ряду до нижньої. Спершу слід вивести нитку на лицьову сторону тканини так, щоб вона вийшла в нижній частині потрібної клітини. Потім надягає бісер, і голка проводиться в тій же клітці, але вже вправо вгору. На виворітній стороні тканини проводиться стібок шляхом введення голки в правому нижньому кутку тієї ж клітини. Далі з виворітного боку тканини вишивається стібок шляхом введення голки в кут, який знаходиться в тій же клітині праворуч знизу. Після цього набирають бісер і рухаються в нижню ліву частину іншої клітини. Щоб закріпити другий вертикальний ряд бісеру, стібок виконується знизу нагору, внаслідок чого нитку виводять на лицьову сторону тканини. Це потрібно зробити так, щоб голка з'явилася в лівому нижньому кутку потрібної клітини. Потім береться намистина, а голка проводиться в кут тієї ж клітини з правої верхньої сторони. На виворітному боці полотна вишивається стібок, який проходить у лівий верхній кут клітини. Коли вишивка бісером по ряду закінчується, слід правильно закріпити кінець нитки, щоб вона не послабилася. Для її закріплення слід кілька разів провести крізь канву. Правила вимагають, щоб кінець нитки становив щонайменше 8 мм, але краще залишити 1-2 сантиметри.

Вибір ниток і інструментів

Оскільки льон є досить жорстким матеріалом з низькою еластичністю, вибір ниток для вишивки повинен забезпечувати оптимальне ковзання через волокна та високу міцність з'єднання бісеру з тканиною.

Нитки:

Для ручного пришивання бісеру доцільно використовувати:

- поліестерові або лавсанові нитки тонкого номеру (№ 60–80) — вони міцні, стійкі до стирання і не рвуться під час роботи;
- капронові нитки — мають гладку поверхню, що полегшує проходження крізь тканину і отвори бісеру;
- бавовняні або лляні нитки з вощенням — застосовуються, якщо потрібно зберегти повністю натуральний склад виробу.

Вощення ниток натуральним воском або парафіном зменшує їх скручування та полегшує прошивання щільного полотна.

Інструменти:

Для виконання роботи використовуються тонкі вишивальні голки № 10–12, які легко проходять через отвори дрібного бісеру, а також дрібні ножиці для обрізання ниток.

Для зручності розміщення бісеру застосовується спеціальний контейнер або лоток із роздільними секціями, що забезпечує точність і чистоту виконання.

Доцільність застосування з огляду на структуру лляної тканини

Льон має природну фактурність, помірну жорсткість і щільне переплетення ниток, що робить його ідеальною основою для ручної вишивки бісером. Завдяки цим властивостям:

- бісер не провалюється у волокнисту структуру тканини;
- стібки зберігають чіткість ліній;
- поверхня полотна не деформується навіть при щільному заповненні малюнка.

Крім того, натуральна матова поверхня льону контрастує з блиском бісеру, що створює виразний декоративний ефект без надмірної яскравості.

З технічної точки зору, ручна вишивка є більш безпечною для лляних волокон, ніж машинне оздоблення, адже не передбачає проколів з великою частотою і не викликає розривів у місцях кріплення.

Технологічні рекомендації

1. Вишивку виконують на проклеєних або продубльованих ділянках, якщо тканина надто тонка або рихла.
2. Роботу слід проводити в напрямі часткової нитки, щоб уникнути перекосу полотна.
3. Після завершення оздоблення деталі піддаються делікатній волого-тепловій обробці з виворітного боку через проутюжильник без пари.
4. Зони з бісером не повинні потрапляти під пряме натискання преса чи праски під час ВТО готового виробу.

Таким чином, ручна вишивка бісером є технологічно та естетично виправданим видом оздоблення для жіночої сорочки з лляної тканини. Вона поєднує традиційність ручної праці з натуральністю матеріалу, підкреслює фактуру полотна й водночас зберігає його функціональні властивості. Раціональний підбір ниток, голок і техніки виконання забезпечує довговічність декоративного оздоблення та високу художню якість готового виробу.

ПРОЦЕС ВИГОТОВЛЕННЯ І ДЕКОРУВАННЯ СОРОЧКИ ЖІНОЧОЇ З ЛЯНОЇ ТКАНИНИ

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

В ході написання розділу “Дослідження популярності використання елементів декорування в жіночих сорочках” можу зробити висновок, що вишивка бісером залишається однією з найактуальніших технік декорування у сучасному модному просторі завдяки гармонійному поєднанню художньої естетики, культурної символіки та ручної майстерності. Її популярність зумовлена не лише декоративною функцією, а й глибоким змістом, що відображає історичні традиції, духовні цінності та національну ідентичність українського народу.

Сучасні дизайнери активно переосмислюють вишивку бісером, інтегруючи її у колекції, де етнічні мотиви поєднуються з сучасними силуетами, фактурами та матеріалами. Завдяки цьому формується оригінальний український стиль, який має впізнавані риси на міжнародній арені. Такий підхід сприяє розвитку національної моди та водночас підвищує інтерес до автентичних ремісничих технік.

З технічної точки зору, бісерний декор суттєво впливає на сприйняття форми та структури виробу: він додає об’єму, підкреслює лінії крою, створює гру світла та тіні. Ручна техніка забезпечує унікальність кожного виробу, що стає особливо цінним у контексті протиставлення масовому виробництву.

Подальші перспективи розвитку вишивки бісером полягають у поєднанні традиційних технік із сучасними технологіями, такими як комп’ютерне моделювання, 3D-друк, використання екологічних матеріалів. Це відкриває нові можливості для дизайнерів, дозволяючи зберігати культурну автентичність, але водночас адаптувати її до вимог сучасного модного середовища.

Отже, проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що вишивка бісером у жіночих сорочках не лише не втратила актуальності, а навпаки — отримала нове осмислення у контексті сучасної моди. Вона поєднує традиційні етнічні орнаменти з сучасними технологіями дизайну, формуючи тенденцію до відродження автентичних форм у сучасному костюмі.

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА ДЛЯ ПРОЄКТУВАННЯ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК У ШВЕЙНІЙ ГАЛУЗІ

Підготовка висококваліфікованих фахівців для швейної промисловості вимагає системного поєднання теоретичних знань, практичних умінь та здатності приймати технологічні рішення у змінних умовах виробництва. Проєктування жіночих сорочок як одного з найбільш динамічних та різноманітних сегментів легкого одягу висуває до техника-технолога комплекс специфічних вимог, що охоплюють професійні компетентності, володіння сучасними інструментами проєктування, знання стандартів якості та вміння організовувати технологічні процеси.

3.1. Професійні компетентності техника-технолога у контексті проєктування жіночих сорочок

Фахівець, що спеціалізується на проєктуванні жіночих сорочок, має володіти розширеним спектром компетентностей, які включають:

- конструктивно-технологічні знання, необхідні для розробки базових та модельних конструкцій з урахуванням антропометричних параметрів жінок різних вікових груп;
- уміння аналізувати властивості матеріалів, обирати тканини відповідно до призначення виробу, сезонності, естетичних вимог та експлуатаційних характеристик;
- знання сучасних методів оздоблення, таких як машинна та ручна вишивка, аплікації, декоративні шви, що особливо актуально при створенні сорочок етнічного та кежуал-формату;
- володіння технологією виготовлення з урахуванням послідовності операцій, режимів волого-теплової обробки та вимог до контролю якості.

Компетентний техник-технолог має оцінювати відповідність конструкції технологічним можливостям підприємства, оптимізувати виробничі процеси, зменшувати трудомісткість операцій та забезпечувати стабільну якість готових виробів.

3.2. Нормативно-технічні вимоги до процесу проєктування

Проєктування жіночих сорочок здійснюється з урахуванням чинних стандартів швейної галузі, які регламентують:

- вимоги до якості матеріалів та готового виробу (щільність, стійкість фарбування, повітропроникність, гігроскопічність тощо);
- параметри точності конструктивних ліній і посадки, визначені ДСТУ та галузевими технічними умовами;
- правила маркування, пакування і транспортування швейних виробів;

- санітарно-гігієнічні та ергономічні вимоги, що забезпечують комфортність носіння жіночих сорочок.

Майбутній технік-технолог має вміти інтерпретувати нормативно-технічну документацію, застосовувати її у конструюванні та підготовці технологічних карт, а також у процесах технічного контролю.

3.3. Використання сучасних цифрових інструментів у підготовці фахівця

Сучасні тенденції розвитку швейної промисловості визначають потребу у впровадженні цифрових технологій у підготовку техника-технолога. Важливими навичками є:

- робота в програмних комплексах САПР одягу (Cold, Julivi, Grafis, Assyst), які забезпечують точне створення та модифікацію конструкцій;
- використання 3D-моделювання та віртуальної примірки для оптимізації процесу апробації виробу;
- цифрова підготовка лекал для автоматизованого розкрою та нанесення оздоблювальних елементів;
- застосування технологій цифрових бібліотек матеріалів, що дозволяє оцінювати властивості тканин у віртуальному середовищі.

Цифровізація значно скорочує цикл розробки жіночої сорочки, підвищує точність технічних рішень та дозволяє моделювати різні варіанти дизайну без додаткових матеріальних витрат.

3.4. Технологічна підготовка та організація виробничого процесу

У процесі підготовки фахівця важливим є формування вмінь, пов'язаних із технологічним проектуванням виробництва:

- розробка технологічної послідовності виготовлення виробу;
- складання технологічних карт та карт трудових норм;
- встановлення режимів ВТО для різних видів тканин;
- контроль якості швів, строчок, обробки коміра, манжет, застібки та інших елементів жіночої сорочки;
- оцінка економічних параметрів виробництва: трудомісткість, собівартість, витрати матеріалу.

Важливим компонентом є здатність техника-технолога адаптувати технологічний процес під різні моделі сорочок – класичні, кежуал, етностиль, офісні та інші.

3.5. Психолого-педагогічні та комунікативні вимоги

Оскільки технік-технолог є ключовою фігурою між дизайнерським, конструкторським та виробничим підрозділами, він має володіти:

- навичками командної взаємодії;
- умінням презентувати технічні рішення;
- здатністю вести професійний діалог з модельєрами, конструкторами, майстрами цехів;
- вмінням здійснювати наставництво молодших працівників.

Комунікативна компетентність сприяє більш ефективній реалізації проєктів з розробки та запуску у виробництво нових моделей жіночих сорочок.

Вимоги до підготовки технік-технолога для проєктування жіночих сорочок охоплюють комплекс професійних, технологічних, цифрових та комунікативних компетентностей. Формування таких навичок забезпечує здатність фахівця розробляти конкурентоспроможні моделі, адаптувати їх до виробничих можливостей підприємства та забезпечувати відповідність готових виробів стандартам галузі. Саме поєднання теоретичної підготовки, практичної діяльності та сучасних інструментів цифрового моделювання формує професійний профіль техника-технолога нового покоління.

ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ

Технік-технолог у сфері проєктування жіночих сорочок — це ключовий фахівець, який поєднує комплексні навички для забезпечення якості та ефективності виробництва.

Основні вимоги до компетентності:

1. Глибокі знання конструювання (антропометрія, розробка лекал), матеріалознавства та технологічних процесів (оптимізація, ВТО, оздоблення).
2. Вільне володіння САПР одягу та 3D-моделюванням для точного та швидкого проєктування.
3. Здатність застосовувати галузеві стандарти (ДСТУ) та технічні умови для контролю якості та безпечності виробу.
4. Розробка технологічних карт, контроль якості, оцінка економічних параметрів (трудомісткість, собівартість).
5. Навички командної взаємодії та ефективного діалогу з дизайнерами та виробничими підрозділами.

Таким чином, підготовка фахівця має бути комплексною, формуючи здатності розробляти конкурентоспроможні, стандартизовані моделі та ефективно впроваджувати їх у виробництво за допомогою сучасних цифрових інструментів.

РОЗДІЛ 4.

РОЗРОБКА ДИДАКТИЧНОГО ПРОЄКТУ ФАКУЛЬТАТИВНОГО ЗАНЯТТЯ З ТЕМИ «ПРОЄКТУВАННЯ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧИХ СОРОЧОК З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕКОРУВАННЯ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКА-ТЕХНОЛОГА

Актуальність професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування

Легка промисловість є важливою складовою економічного та соціального розвитку України, адже забезпечує функціонування значної кількості підприємств, створює робочі місця та формує експортний потенціал держави. В умовах глобальної конкуренції саме підприємства текстильного та швейного напрямку відіграють роль стабілізатора економічної системи, оскільки працюють переважно на вітчизняній сировині та орієнтуються як на внутрішній, так і на зовнішній ринки. Сектор виробництва одягу демонструє високу динаміку розвитку завдяки креативності українських дизайнерів, активній підтримці локальних брендів, а також зростанню попиту на якісні та екологічні текстильні вироби. У цьому контексті підготовка фахівців, здатних забезпечити інноваційний розвиток легкої промисловості, набуває стратегічного значення для формування конкурентоспроможної національної економіки.

Сучасний ринок праці висуває високі вимоги до майбутніх технологів, модельєрів-конструкторів і дизайнерів одягу. Від них очікується не лише володіння базовими знаннями з конструювання, моделювання та технології виготовлення одягу, а й уміння працювати з цифровими інструментами, інноваційними матеріалами та сучасними способами оздоблення. Тому професійна підготовка фахівців має бути орієнтована на формування комплексу компетентностей, які забезпечують здатність до творчого проєктування, критичного аналізу художньо-конструктивних рішень та роботи в умовах сучасного виробництва. З огляду на потреби галузі, особливого значення набуває здатність майбутніх спеціалістів працювати зі складними видами декорування, адже саме оздоблювальні елементи формують емоційний компонент виробу та визначають його конкурентні переваги.

Проєктування жіночих сорочок є важливою складовою навчальної та професійної діяльності технологів легкої промисловості. Жіноча сорочка — один із базових видів одягу, що поєднує конструктивну складність, функціональність і широкі можливості для творчої інтерпретації. Вона є актуальною у різних стилістичних напрямках сучасної моди — від ділового та

casual до етно-стилю, який активно розвивається в Україні завдяки відродженню національних традицій і зростанню інтересу до культурної спадщини. Саме тому опанування методик проєктування жіночих сорочок дозволяє студентам здобути універсальні практичні навички, які можуть бути застосовані у виробництві виробів різної складності.

Особливої уваги заслуговує оздоблення жіночих сорочок, оскільки декоративні елементи визначають естетичну цінність виробу, впливають на його сприйняття та стилістичну виразність. Опрацювання технік декорування — вишивки нитками та бісером, аплікації, мереживних вставок, машинного та ручного оздоблення, а також інноваційних технологій (лазерне гравіювання, 3D-елементи, цифровий друк) — формує у студентів художній смак, творче мислення та здатність обирати оптимальні методи оздоблення для конкретного проєкту. Це сприяє усвідомленню значення декоративного компонента як важливого елемента дизайну виробу, який здатний підкреслити концепцію моделі, виділити її серед аналогів і забезпечити унікальність.

Водночас сучасний процес проєктування неможливий без застосування цифрових технологій, які забезпечують точність конструктивних рішень і ефективність виробничих процесів. Використання CAD-систем для конструювання та моделювання одягу, програм для 3D-візуалізації, комп'ютерної вишивки, цифрового друку та автоматизованого розкрою формує принципово новий рівень професійної компетентності фахівців. Опанування цих інструментів дозволяє студентам відповідати вимогам сучасного виробництва, адаптуватися до інноваційних тенденцій галузі та працювати у високотехнологічному виробничому середовищі. Таким чином, цифровізація освітнього процесу є необхідною умовою підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних реалізовувати складні дизайнерські рішення з урахуванням технічних, естетичних і економічних параметрів.

Актуальність теми проєктування жіночих сорочок з елементами декорування зумовлена також зростанням інтересу до поєднання традиційних українських оздоблювальних технік із сучасними дизайнерськими підходами. Використання етнічних мотивів, зокрема вишивки як символу культурної ідентичності, у поєднанні з інноваційними технологіями створює новий напрям у моді — сучасне українське етнодизайнерське мистецтво. У цьому контексті підготовка студентів до роботи з декоративними елементами сприяє не лише розвитку професійних навичок, а й формуванню національної свідомості, відповідальності за збереження й популяризацію української культурної спадщини.

Отже, професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості, здатних здійснювати проектування жіночих сорочок із застосуванням традиційних і сучасних декоративних елементів, є актуальною й соціально значущою. Вона забезпечує галузь висококваліфікованими спеціалістами, які відповідають вимогам сучасного ринку праці, здатні працювати в умовах цифрової трансформації та сприяти розвитку конкурентоспроможної української модної індустрії. Саме тому дослідження питань оздоблення жіночих сорочок та інтеграції інноваційних технологій у процес проектування є надзвичайно важливим і актуальним у сучасних умовах.

Методика професійної підготовки фахівців з технологій легкої промисловості для проектування жіночих сорочок з елементами декорування

Методичні вказівки до проведення семінару на тему «Проектування жіночих сорочок з елементами декорування» з дисципліни «Легкої промисловості і дизайну» для студентів спеціальності «015 Професійна освіта (Технології легкої промисловості)».

Семінари – вид занять, який включає самостійне вивчення студентами програмного матеріалу і обговорення на заняттях результатів пізнавальної діяльності.

1. Вихідні дані:

- тип закладу освіти;
- освітній рівень;
- назва спеціальності;
- стратегічні цілі підготовки фахівця стосовно теми семінару;
- назва дисципліни (або дисциплін), з якої розроблятиметься семінар;
- дидактичні цілі даної дисципліни і теми.

2. Постановка оперативних цілей семінару. Цілі проведення семінару наводяться в формі таблиці 1.

Професійна підготовка майбутніх фахівців зі спеціальності 015 Професійна освіта (Технології легкої промисловості) передбачає поєднання теоретичного, практичного та творчого компонентів. Один із найважливіших етапів такої підготовки — формування в студентів умінь проектувати вироби легкої промисловості з урахуванням конструктивних, технологічних та естетичних вимог. Важливе місце у структурі навчально-професійної діяльності займають семінарські заняття, які забезпечують застосування теоретичних знань на практиці, розвиток здатності аналізувати конструктивно-художні рішення та аргументовано відстоювати власні проєктні ідеї.

Мета та завдання семінару

Семінар має на меті:

1. Закріплення теоретичних знань про будову жіночої сорочки, конструктивні особливості та вимоги до проєктування.
2. Формування практичних умінь щодо вибору матеріалів та технік декорування (вишивки бісером, аплікації, машинної вишивки тощо).
3. Опанування методик аналізу та обґрунтування проєктних рішень, необхідних для роботи технолога та модельєра-конструктора.
4. Розвиток художнього мислення, стилістичної чутливості та вміння поєднувати традиційні й інноваційні декоративні техніки.
5. Формування цифрових компетентностей у роботі з програмами для моделювання та візуалізації оздоблення.
6. Розвиток комунікативних навичок через презентацію студентських рішень та колективне обговорення.

Постановка оперативних цілей семінару

Відповідно до технології проєктування навчального заняття, оперативні цілі формулюються через призму:

- дидактичної мети
- рівня її досягнення
- умов виконання
- кінцевого результату у вигляді сформованих дій
- розвиваючої мети

Методичні вказівки до проведення семінару

Структура семінарського заняття

1. Організаційний етап (2–3 хв.)

Перевірка присутності, оголошення теми, короткий вступ щодо значення декорування в сучасному проєктуванні жіночих сорочок.

2. Мотиваційний етап (5 хв.)

Демонстрація актуальних дизайнерських прикладів, моделей із цифрових каталогів, виробів з вишивкою бісером та сучасним декором.

Пояснення практичного значення теми для професійної діяльності майбутніх технологів.

3. Актуалізація опорних знань (10 хв.)

Запитання:

- конструктивні елементи жіночої сорочки;
- властивості тканин, що використовуються для сорочок;
- види декоративного оздоблення та їх технічні властивості.

4. Основна частина семінару (60–70 хв.)

Включає 3 змістових блоки:

Блок 1. Конструктивний аналіз моделі

- робота з технічним рисунком;
- визначення силуету, крою, деталей.

Блок 2. Аналіз і вибір техніки декорування

– ознайомлення з техніками: вишивка бісером, машинна вишивка, аплікація;

- обґрунтування впливу декору на стиль моделі.

Блок 3. Розробка декоративно-композиційного рішення

- створення ескізу з декором;
- (за наявності технічної бази) — цифрова візуалізація;
- підготовка короткої презентації рішення.

5. Підсумковий етап (10 хв.)

- колективне обговорення;
- аналіз помилок і вдалих рішень;
- формулювання висновків

Результати семінару

Після виконання семінарського завдання студент повинен уміти:

1. аналізувати конструктивні особливості сучасних моделей жіночих сорочок;
2. обирати доцільні техніки декорування та обґрунтовувати їх практичність;
3. створювати декоративно-композиційні рішення з урахуванням стилю й призначення виробу;
4. застосовувати цифрові технології для візуалізації оздоблювальних елементів;
5. презентувати власні рішення, спираючись на професійну термінологію та логічні аргументи.

Узагальнення

Розроблена методика проведення семінару спрямована на інтеграцію теоретичних, практичних і творчих аспектів підготовки майбутніх фахівців у галузі технологій легкої промисловості. Вона забезпечує формування професійних компетентностей, необхідних для сучасного технолога та педагога професійної освіти, зокрема уміння здійснювати проєктування жіночих сорочок із використанням декоративних елементів. Семінар сприяє розвитку критичного мислення, творчості, здатності працювати у цифровому середовищі та здійснювати педагогічну діяльність у майбутньому.

Таблиця 4.1

Цілі семінару

Дидактична мета практичної роботи	Рівень цілі	Умови досягнення цілі	Результат у вигляді дій, які учні повинні продемонструвати в результаті виконання семінару, та їх характеристика	Розвиваюча мета проведення семінару.
1	2	3	4	5
Формування умінь аналізувати конструктивні особливості жіночих сорочок різних стилістичних груп	Аналітичний	Робота з зразками моделей, технічними рисунками, інструктивно-технологічною документацією.	Студент уміє виділяти конструктивні елементи на основі аналізу моделей, обґрунтовує вибір конструктивної схеми.	Розвиток логічного мислення, умінь порівнювати та узагальнювати.
Формування навичок вибору матеріалів та технік декорування залежно від функціонального призначення сорочки.	Репродуктивно-пошуковий	Використання каталогів матеріалів, таблиць властивостей тканин, перегляд зразків оздоблення.	Студент визначає доцільну техніку декорування (вишивка бісером, аплікація, машинна вишивка), обґрунтовує її вибір.	Розвиток естетичного смаку та стилістичної чутливості.
Формування умінь будувати декоративно-композиційні рішення для жіночих сорочок.	Конструктивно-творчий	Виконання ескізів, аналіз орнаментальних схем, використання графічних редакторів.	Студент створює власний варіант композиції декору, пояснює її логіку, структуру та символіку.	Розвиток творчої уяви, просторового та образного мислення.
Опанування навичок цифрової візуалізації проектних рішень	Практичний	Робота в САПР одягу або графічних програмах (CLO3D, CorelDRAW, APE Design).	Студент виконує цифровий макет декоративної вставки чи вишивального фрагмента в електронному середовищі.	Формування цифрової грамотності та технічної культури.

Набуття умінь презентувати та аргументувати власні проєктні рішення.	Кому нікати вно-аналіт ичний	Публічний захист ескізів, аналіз робіт однокласників, модерація дискусії викладачем.	Студент демонструє вміння чітко аргументувати вибір конструктивних і декоративних рішень.	Розвиток комунікативних навичок, здатності до професійного діалогу.
--	------------------------------	--	---	---

3. Вибір типу семінару і форми його проведення.

Вибір типу семінару є важливим компонентом дидактичного проєктування, оскільки саме формат заняття визначає характер взаємодії між студентами, рівень їхньої активності та способи опрацювання змісту теми. Для теми «Проектування жіночих сорочок з елементами декорування» особливого значення набувають такі аспекти: аналіз художньо-конструктивних рішень, розвиток творчого мислення, вміння аргументувати вибір декоративних технік та здійснювати професійну комунікацію.

У процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з технологій легкої промисловості найбільш ефективними є семінари, що мають дискусійний, пошуково-творчий та аналітичний характер. Адже сам процес проєктування одягу нерозривно пов'язаний із вирішенням професійних задач, оцінюванням різних варіантів конструктивних рішень та створенням нових композицій декору.

З огляду на дидактичну мету, що полягає у формуванні умінь аналізувати моделі, обирати техніки декорування, будувати композицію декору та презентувати власний проєкт, найбільш доцільним є семінар-диспут. Такий тип семінару поєднує переваги семінару-бесіди (структуроване обговорення) та реферативного семінару (виступи студентів), створюючи умови для активного залучення всіх учасників, стимулюючи творче мислення та професійний діалог.

Семінар-диспут дозволяє моделювати ситуації професійного спілкування, коли технологам та модельєрам необхідно аргументувати свої рішення перед колегами, презентувати проєкт або брати участь у колективному обговоренні. Це відповідає майбутнім умовам їхньої виробничої та педагогічної діяльності.

Щодо організаційної форми проведення, найбільш ефективною є форма «круглий стіл». Вона створює атмосферу співпраці, забезпечує рівні можливості для висловлення думок, сприяє активній взаємодії студентів, а не лише пасивному сприйманню матеріалу. «Круглий стіл» актуалізує вміння вести професійну дискусію, аналізувати, обґрунтовувати й захищати свої

рішення, що є необхідними компетентностями фахівця галузі легкої промисловості.

Таблиця 4.2

Вибір типу семінару та форми його проведення

Тема семінару	Дисципліна (и), з якої проводиться семінар	Тип семінару та обґрунтування його обрання	Форма проведення семінару та обґрунтування її обрання
1	2	3	4
Проектування жіночих сорочок з елементами декорування	«Технології легкої промисловості і дизайну»	Семінар–диспут. Обрано через те, що він дозволяє поєднати аналіз конструктивних рішень, творчі пошуки та формування професійної аргументації. Семінар-диспут створює умови для обговорення ескізів, моделей і варіантів декорування, забезпечує активну участь студентів у процесі обґрунтування проєктних рішень. Він сприяє розвитку критичного мислення, логічного аналізу та комунікативної компетентності.	Круглий стіл. Дана форма обрана, оскільки забезпечує рівноправний діалог між усіма учасниками, сприяє взаємодії, колективному пошуку рішень та активній участі кожного студента. «Круглий стіл» є оптимальним для обговорення творчих рішень і порівняння різних варіантів декорування, а також наближує семінар до реальних професійних умов, у яких фахівці співпрацюють над проєктом.

4. Визначення переліку питань для обговорення та джерел інформації при підготовці до семінару (таблиця 4.3).

Таблиця 4.3

Питання для обговорення

Питання для обговорення	Джерела інформації
1	2
1. Сучасні тенденції у проектуванні жіночих сорочок, їх види та конструктивні особливості.	Підручники з конструювання одягу (Арістова, Кашуба); професійні журнали <i>Textile Industry, Apparel Design</i> ; каталоги модних брендів; електронні ресурси з моделювання одягу.
2. Значення декоративних елементів (вишивка, аплікація, бісер, шнурівка, мереживо) у формуванні стилістичного образу сорочки.	Наукові статті про декоративно-прикладне мистецтво; праці з історії української вишивки; матеріали з технологій оздоблення; ресурси музеїв костюма.
3. Вимоги до якості оздоблення та технологічні етапи виконання різних видів декору.	ДСТУ та ГОСТ щодо якості швейних виробів; навчальні посібники з технології швейних процесів; методичні рекомендації для технічного контролю якості.
4. Особливості вибору матеріалів для жіночих сорочок залежно від призначення та виду декоративного оформлення.	Підручники з матеріалознавства текстильних виробів; каталоги текстильних фабрик; стандарти та технічні характеристики тканин.
5. Використання сучасних цифрових технологій у проектуванні жіночих сорочок (CAD-системи, 3D-візуалізація, CAM).	Література з цифрового дизайну одягу; програми <i>CLO 3D, Marvelous Designer, Graftis, AutoCAD</i> ; наукові статті про цифровізацію легкої промисловості.
6. Технологічні карти та маршрутні схеми для виготовлення сорочки з оздобленням: правила складання та аналіз.	Навчальні матеріали з планування технологічного процесу; виробничі інструкції швейних підприємств.
7. Методика конструювання жіночих сорочок з урахуванням місця та типу оздоблювальних елементів.	Підручники з конструювання швейних виробів (Мюллер, Адамчук); навчальні посібники для закладів професійної освіти.

8. Порівняння ручних і машинних способів декорування: переваги, недоліки, сфери застосування.	Статті з технології оздоблення; інструкції до спеціального швейного обладнання; каталоги сучасних вишивальних машин.
9. Особливості українських етномотивів у сучасних жіночих сорочках та їх інтерпретація в модному дизайні.	Етнографічні джерела; праці з історії національного костюма; матеріали українських дизайнерів; публікації про сучасну етномоду.
10. Вимоги безпеки та охорони праці при виконанні декоративних робіт (вишивка, робота з дрібними деталями, машинне оздоблення).	Нормативи з охорони праці у швейному виробництві; інструкції до обладнання; законодавчі акти України щодо безпечних умов праці.
11. Типові помилки при проєктуванні та виготовленні жіночих сорочок з декоративними елементами та способи їх попередження.	Методичні посібники викладачів технологічних дисциплін; виробничі кейси; результати контролю якості швейних підприємств.
12. Роль професійної компетентності майбутнього фахівця легкої промисловості у процесі створення якісного декоративно оформленого виробу.	Стандарти вищої освіти спеціальності 015; праці з педагогіки професійної освіти; наукові статті про компетентнісний підхід.

5. Проєктування мотиваційних технологій навчання студентів на семінарі.

Ефективність семінарського заняття значною мірою залежить від правильно підібраних мотиваційних технологій, які активізують пізнавальну діяльність студентів, налаштовують їх на творчу роботу та забезпечують усвідомлення практичного значення теми. На семінарі «Проєктування жіночих сорочок з елементами декорування» мотивація виконує роль своєрідного «пускового механізму», що спонукає здобувачів освіти до аналізу, творчого пошуку та професійного самовдосконалення.

Мотиваційні технології на занятті повинні забезпечити:

- внутрішню зацікавленість темою,
- розуміння її значення у професійній підготовці,
- усвідомлення практичної користі отриманих знань,
- готовність до активної участі в колективному обговоренні.

Тип обраної мотивації

Для цього семінару доцільно застосувати професійну (професійно-ціннісну) мотивацію, яка орієнтована на формування у студентів розуміння важливості теми для майбутньої діяльності у галузі легкої промисловості.

Обґрунтування:

- Проектування жіночих сорочок — один із базових видів діяльності конструктора й технолога.
- Декоративне оздоблення формує конкурентоспроможність виробу та становить ключову компетентність сучасних дизайнерів.
- Знання методів декорування та особливостей конструкції сорочки часто визначає якість виконання курсових, проєктних та виробничих робіт студентів.
- Ринок праці вимагає фахівців, здатних інтегрувати творчі та технічні навички.

Методи мотивації

У вступній частині семінару найбільш ефективними будуть:

- проблемне запитання (наприклад: «Чому декоративні елементи здатні змінювати конструктивне рішення сорочки?»);
- професійний кейс (аналіз реальної помилки або успішного дизайнерського рішення);
- візуальні стимули (порівняння сучасних моделей, демонстрація зразків декору або фрагментів технологічних карт);
- актуалізація професійних потреб («Ці знання вам знадобляться під час виконання кваліфікаційної роботи та підготовки до виробничої практики»).

Підтримуюча мотивація під час роботи на семінарі може включати:

- організацію дискусії,
- прийоми евристичної бесіди,
- мозковий штурм,
- рольові міні-завдання (наприклад, студент у ролі технолога має обґрунтувати вибір матеріалу для декору).

Такі методи створюють атмосферу залученості, сприяють розвитку логічного мислення, підтримують інтерес протягом усього заняття.

Таблиця 4.4

Обрання методів мотивації навчальної діяльності

Вид і методи мотивації	Вступна мотивація	Підтримуюча (поточна) мотивація
1	2	3
Професійно-ціннісна мотивація	Пояснення значення теми для професійної діяльності; демонстрація прикладів виробів із сучасними декоративними елементами; постановка проблемного питання, що орієнтує на пошук рішень.	Зв'язування обговорених питань з реальними виробничими ситуаціями; аналіз міні-кейсів; уточнення ролі отриманих знань у виконанні професійних завдань.
Пізнавальна мотивація	Використання візуальних матеріалів (фото моделей, технічні рисунки); актуалізація базових знань з конструювання та технології оздоблення.	Евристична бесіда; дискусія; порівняння різних варіантів конструкторських рішень; аналіз технологічних карт.
Соціально-комунікативна мотивація	Наголос на важливості командної роботи у швейній індустрії; формування позитивної атмосфери групової взаємодії.	Робота в малих групах; взаємооцінювання відповідей; рольове моделювання (технолог, дизайнер, контролер якості).
Творча мотивація	Презентація прикладів інноваційного декорування; постановка завдання творчого характеру (запропонувати власний варіант оздоблення).	Мозковий штурм; створення ескізів; колективне обговорення художніх рішень.
Мотивація успіху	Оголошення зрозумілих критеріїв оцінювання; акцент на можливості проявити професійні здібності.	Позитивне підкріплення; проміжні мікропідсумки; відзначення оригінальних рішень студентів.

6. Аналіз базових умов навчання.

Ефективність проведення семінару значною мірою залежить від рівня сформованості у студентів базових знань і способів дій, що забезпечують можливість повноцінного засвоєння нового матеріалу та виконання завдань, передбачених тематикою обговорення. Для успішної роботи на семінарі «Проектування жіночих сорочок з елементами декорування» студенти повинні володіти комплексом опорних понять, засвоєних раніше під час вивчення професійно орієнтованих дисциплін.

До таких базових компонентів належать:

- знання основ конструювання та моделювання одягу, зокрема будови жіночої сорочки та принципів її формоутворення;
- уміння виконувати технічні рисунки та ескізи одягу;
- знання властивостей матеріалів текстильного походження;
- розуміння технологічних процесів виготовлення та оздоблення виробів;
- навички аналізу зразків декоративного оформлення, включно з вишивкою бісером, її техніками та композиційними принципами;
- розуміння основ професійної термінології, необхідної для ведення змістовної дискусії;
- уміння користуватися нормативно-технічною документацією.

Окрім того, студент повинен володіти первинними навичками роботи з цифровими інструментами (комп'ютерні програми для побудови лекал, графічні редактори), оскільки сучасне проектування жіночих сорочок передбачає інтеграцію традиційних і цифрових методів.

У ході аналізу базових умов важливо оцінити, наскільки попередній досвід студентів відповідає вимогам семінару. Для цього застосовуються методи діагностики рівня сформованості знань: фронтальне опитування, виконання тестових завдань, аналіз індивідуальних ескізів, перегляд фрагментів попередніх проектних робіт. Якщо виявлено прогалини у володінні певними знаннями або способами дій, викладач має забезпечити їх актуалізацію — коротке повторення, демонстрацію прикладів, використання наочних матеріалів, пояснення алгоритмів.

Студентам надаються джерела, за якими вони можуть самостійно оновити опорні знання, зокрема навчальні посібники з конструювання одягу, матеріалознавства, теорії композиції, технології декоративних технік, а також електронні ресурси з методиками побудови та моделювання сорочок.

Таблиця 4.5

Аналіз базового матеріалу і способи актуалізації базових знань

Перелік базових понять, законів, способів дії	Назва дисциплін і тем, в яких формуються опорні знання і дії	Способи (методи, форми, засоби) перевірки рівня сформованості базових знань і способів дій	Способи актуалізації або поповнення базових знань і способів дій
1	2	3	4
Основні поняття конструкції жіночих сорочок; будова виробу; призначення конструктивних ліній	«Конструювання одягу», тема «Базові конструкції плечових виробів»	Фронтальне опитування; тестування; аналіз виконаних раніше креслень	Коротке пояснення ключових термінів; демонстрація базових схем конструкцій
Методи побудови базової сітки, правила моделювання форми	«Моделювання одягу», тема «Методи моделювання плечових виробів»	Перевірка індивідуальних ескізів; виконання міні-завдань на моделювання	Показ покрокового прикладу моделювання; нагадування алгоритму побудови
Властивості тканин, правила їх добору для сорочок	«Матеріалознавство», тема «Властивості тканин для легкого одягу»	Обговорення характеристик матеріалів; аналіз зразків тканин	Використання картотеки матеріалів; повторення класифікації тканин
Техніки ручної вишивки та оздоблення бісером, композиційні принципи	«Художнє оздоблення виробів», «Декоративно-прикладне мистецтво»	Огляд попередніх практичних робіт; демонстрація виконаних елементів	Показ зразків оздоблення; пояснення композиційних правил розміщення мотивів

Виконання технічного рисунка виробу; передача пропорцій та конструктивних ліній	«Основи рисунка та живопису», «Проектування одягу»	Перевірка ескізів; швидке графічне завдання	Демонстрація еталонного технічного рисунка; нагадування принципів стилізації
Робота з нормативно-технічною документацією	«Технологія швейних виробів», «Організація виробництва»	Перевірка вміння читати технологічні карти; міні-тест	Огляд прикладів документації; пояснення структури технологічної карти
Базові цифрові навички (робота в графічних програмах, САПР)	«Комп'ютерні технології у дизайні», «САПР одягу»	Аналіз виконаних цифрових креслень; тест на володіння інструментами	Короткі інструкції; демонстрація роботи в програмі; надання довідкових матеріалів

7. Проектування основної частини семінарів відповідно до їх типу і форми.

7.1. Проектування основної частини семінару-бесіди

Тема семінару-бесіди: *«Проектування жіночих сорочок з елементами декорування»*

Таблиця 4.6

Аналіз питань, що обговорюються на семінарі

Питання для обговорення на семінарі	Поняття	Явища	Закони і закономірності	Вірні відповіді на питання
1	2	3	4	5
1. Які конструктивні особливості жіночої сорочки впливають на вибір елементів декорування?	конструктивна основа; силует; конструктивні лінії; посадка виробу; фасон	взаємозалежність конструктивних елементів і декору; зміна візуального об'єму під дією декоративних акцентів	закономірності композиційної рівноваги; закон доцільності та функціональності; пропорційність конструктивних зон	Конструктивні особливості визначають обсяг можливого оздоблення: на прилеглому силуеті використовується мінімалістичний декор, на вільному — можливе складніше оздоблення. Декор не повинен деформувати базову форму та заважати посадці виробу.

2. Які види декоративних технік найчастіше застосовуються у проєктуванні жіночих сорочок?	вишивка; аплікація; мереживо; бісер; декоративний шов; комбіноване оздоблення	взаємодія матеріалу з оздобленням; декоративний ефект; зміна фактурності поверхні тканини	закономірність відповідності текстури тканини техніці декорування; принцип технологічної сумісності	Для сорочок використовують гладьову та хрестикову вишивку, мереживо, бісерні елементи, декоративні строчки. Вибір залежить від стилю, призначення, властивостей тканини та технологічних можливостей.
3. Як властивості тканини впливають на вибір технік декорування?	щільність; пластичність; гігроскопічність; фактура; розтяжність	взаємодія голки й нитки з тканиною; деформація полотна під дією декору; усадка та растяжність	закономірності поведінки волокон; технологічні правила підбору ниток і голок; принцип матеріалознавчої відповідності	Легкі тканини потребують делікатних технік — дрібної вишивки, тонкого мережива; щільні підходять для аплікації, бісеру. Неправильно обраний декор може деформувати тканину або змінити її експлуатаційні властивості.

4. Які композиційні принципи слід враховувати при розміщенні декоративних елементів?	композиція; ритм; симетрія; акцент; центр композиції	взаємодія ліній і площин; формування візуальних домінант; перерозподіл уваги	закон цілісності; закон підпорядкованості елементів; закономірність ритмічності і рівноваги	Декор повинен підкреслювати конструктивні лінії, не перевантажувати композицію. Важливо дотримуватись ритмічності, симетрії (або усвідомленої асиметрії), гармонії між декором і силуетом виробу.
5. Як визначити технологічну послідовність виконання оздоблювальних операцій?	технологічний процес; етапи обробки; вузли; шви; операції	формування оздоблення до або після складання виробу; взаємозалежність операцій	закономірність технологічної логічності; принцип мінімізації переходів; закон послідовності обробки вузлів	Технологічна послідовність визначається з урахуванням виду декору: більшість елементів (вишивка, аплікація) виконуються до з'єднання деталей сорочки; мереживо часто вшивають у шви; бісерні елементи — після основного зшивання.

6. Які сучасні цифрові інструменти можуть бути використані у проєктуванні жіночих сорочок?	САПР швейних виробів; 3D-моделювання; цифрові лекала; віртуальні примірки	візуалізація віртуального одягу; моделювання поведінки тканини	закономірності цифрового моделювання; принцип точності та відповідності цифрової моделі реальному виробу	Використовують САПР (CAMD Systems, CLO 3D, Grafis), які дозволяють створювати лекала, 3D-моделі, тестувати варіанти декору й конструкції без матеріальних витрат.
7. Які вимоги до якості оздоблення жіночої сорочки?	якість шва; симетрія; чіткість ліній; стійкість оздоблення; відповідність стандартам	вплив зовнішніх факторів на декор; зміна зовнішнього вигляду при носінні і пранні	закономірності стійкості матеріалів; принципи ергономічності; нормативні вимоги стандартів	Декор повинен бути рівномірним, стійким до експлуатації, відповідати стилістичним і технологічним вимогам. Важливі точність виконання і відсутність дефектів.

Таблиця 4.7

Наочні прилади та способи їх демонстрації

Тип наочного приладу	Назва наочного приладу	Спосіб демонстрації	Необхідні технічні засоби
1	2	3	4
Ілюстративні матеріали	Плакати з прикладами силуетів жіночих сорочок, варіантів декоративних рішень (вишивка, аплікація, оздоблювальні стрічки, мереживо)	Демонстрація під час пояснення; аналіз композиції та декоративних елементів; порівняння різних художніх рішень	Стійка або дошка для розміщення плакатів, маркери, лазерна указка
Презентаційні матеріали	Електронна презентація зі схемами конструкцій, покроковими технологічними етапами, прикладами моделювання	Показ слайдів із зупинками для обговорення; аналіз схем побудови деталей; обговорення сучасних технологій декорування	Проектор, ноутбук, екран або мультимедійна панель
Візуальні макети	3D-моделі жіночих сорочок (віртуальні або фізичні), фрагменти комірів, манжет, планок, декоративних вставок	Демонстрація форми та конструктивних вузлів; можливість огляду студентами; порівняння традиційних та інноваційних конструктивних рішень	Стіл для експонування, джерело світла, підставки для макетів
Текстильні зразки	Зразки тканин, фурнітури, оздоблювальних матеріалів (мереживо, шнури, паетки, стрічки, декоративні	Огляд зразків; визначення властивостей матеріалів; порівняння їх придатності для різних	Набір зразків матеріалів, роздаткові лотки, освітлення

	елементи)	декоративних технік	
Технологічні демонстрацій ні матеріали	Фрагменти готових оздоблювальних вузлів: зразки ручної/машинної вишивки, аплікації, ажурних вставок, декоративних швів	Демонстрація технік; аналіз якості виконання; порівняння різних способів оздоблення	Столи для групової роботи, збільшувальні лампи (за потреби)
Відеоматеріа ли	Навчальні відео з процесом моделювання, побудови конструкції, нанесення декоративних елементів у САПР та вручну	Перегляд фрагментів із коментарями; уповільнений перегляд окремих етапів; аналіз алгоритмів дій	Комп'ютер, проектор або інтерактивна панель, доступ до відеофайлів
Друковані матеріали	Роздаткові картки з конструктивними схемами, технологічними послідовностями, класифікацією елементів декору	Робота в парах або групах; аналіз схем та заповнення таблиць; виконання міні-завдань	Друковані картки, папки для зберігання
Інтерактивні цифрові модулі	САПР-модулі з інструментами моделювання сорочок (наприклад, графічний редактор або навчальний конструкторський симулятор)	Демонстрація роботи програми; виконання студентами пробних дій; моделювання декоративних елементів у реальному часі	Комп'ютер, програмне забезпечення, мультимедійний екран

Таблиця 4.8

Методи активізації роботи студентів на семінарі

Метод активізації діяльності учнів (студентів)	Спосіб використання методу на семінарі	Змістовна характеристика методу
1	2	3
Проблемно-пошукове запитування	Постановка проблемних питань: «Який тип декорування доцільний для тонкої лляної тканини?», «Як конструкція коміра впливає на вибір декоративних елементів?»	Метод спрямований на формування аналітичного мислення. Студенти самостійно знаходять логічні обґрунтування для вибору конструктивних і декоративних рішень, зіставляють властивості матеріалів та особливості технологій оздоблення.
Мозковий штурм	Генерування ідей щодо варіантів декорування та моделювання силуетів жіночої сорочки; колективне визначення найефективніших рішень	Дозволяє активізувати творче мислення, зняти психологічні бар'єри та створити умови для пошуку інноваційних дизайнерських рішень. Спершу висловлюються всі пропозиції, потім проводиться їх груповий аналіз.
Метод аналізу професійних ситуацій (case-study)	Обговорення конкретних ситуацій: наприклад, проектування сорочки для капсульної колекції, вибір декору під заданий стиль або бюджет	Формує вміння застосовувати теоретичні знання у практичних умовах. Студенти вчаться розпізнавати дизайнерські та технологічні проблеми, знаходити оптимальні варіанти їх вирішення.

Колективне моделювання (групова робота)	Студенти в малих групах виконують ескізи або схеми декоративного оформлення окремого конструктивного вузла	Сприяє формуванню навичок взаємодії, командної роботи, синтезу ідей, а також розвитку художньо-конструкторського мислення.
Порівняльний аналіз	Порівняння традиційних, сучасних та інноваційних способів декорування; аналіз прикладів з сучасних колекцій	Метод спрямований на розвиток оцінювальних суджень, уміння визначати переваги та недоліки різних технологій, складати професійні висновки.
Інтерактивне обговорення опануванням з	Призначення двох–трьох студентів на ролі опонентів, які мають поставити уточнюючі запитання та надати критичні зауваги до проєктних пропозицій	Формує комунікативні компетентності, навички аргументованого захисту власної позиції, культуру професійної дискусії.
Використання наочних і мультимедійних матеріалів	Аналіз презентацій, макетів, зразків матеріалів, відео з технологічних процесів	Активізує увагу, стимулює візуальне мислення, полегшує розуміння конструктивних та технологічних рішень
Метод «Навчання через діяльність» (learning by doing)	Виконання студентами міні-завдань: побудова декоративного елемента, добір матеріалу, аналіз якості виконання оздоблення	Дозволяє закріпити знання на практиці, забезпечує високий рівень засвоєння матеріалу через власний досвід діяльності.
Рефлексивне обговорення	Підсумкова дискусія, під час якої студенти формулюють висновки щодо найбільш вдалих проєктних рішень	Забезпечує усвідомлення отриманих результатів та розвиток здатності оцінювати власну діяльність і професійний прогрес.

Таблиця 4.9

Методика оцінки участі студентів в семінарі

Правильна і повна відповідь на питання з формулюванням особливої думки	Кількість балів
Правильна і повна відповідь на питання репродуктивного характеру.	9–10 балів
Правильна, але неповна відповідь на питання	7–8 балів
Неповна відповідь з помилками	5–6 балів
Суттєві доповнення до відповіді	3–4 бали
Незначні доповнення до відповіді	2 бали

Форма і зміст підведення підсумків семінару

Підведення підсумків семінару здійснюється у формі узагальнювальної бесіди, під час якої викладач разом зі студентами визначає рівень досягнення поставлених цілей, оцінює якість відповідей, ступінь залученості кожного учасника та рівень сформованості професійних компетентностей.

Зміст підсумків включає:

1. Аналіз активності студентів: визначення рівня участі, обґрунтованості відповідей, уміння аргументувати власну думку та застосовувати професійну термінологію.
2. Узагальнення ключових понять, що були розглянуті під час семінару: конструктивні особливості жіночих сорочок, типи декорування, технологічні прийоми.
3. Оцінювання якості обговорення: глибина аналізу моделей, логічність і доказовість висловлювань, здатність до порівняння різних варіантів проєктних рішень.
4. Визначення рівня сформованості умінь, пов'язаних із проєктуванням: добір декоративних елементів, обґрунтування технологій їх виконання, оцінювання естетичних та функціональних властивостей виробу.
5. Формулювання висновків семінару: основні положення, яких учасники дійшли в результаті дискусії.

6. Рекомендації студентам щодо подальшого удосконалення навичок — опрацювання джерел, аналіз модних тенденцій, самостійне створення ескізів.

7. Оголошення індивідуальних результатів оцінювання відповідно до критеріїв.

Така форма підбиття підсумків сприяє розвитку професійного мислення, рефлексії та уміння оцінювати власну діяльність.

Таблиця 4.10

Сценарій проведення семінару-бесіди

Етап проведення семінару	Дії викладача	Дії учнів (студентів)
1	2	3
Організація початку заняття	Вітає учасників, перевіряє присутність, створює доброзичливу атмосферу для спілкування.	Готуються до роботи, налаштовуються на взаємодію, займають робочі місця.
Повідомлення теми, цілі і ввідна мотивація навчальної діяльності	Оголошує тему семінару, формулює навчальні та професійні цілі. Пояснює значущість теми для діяльності модельєра-конструктора та формує мотивацію шляхом наведення прикладів сучасних дизайнерських рішень.	Слухають, ставлять уточнювальні питання, висловлюють попередні судження щодо актуальності теми.
Аналіз сформованості та актуалізація опорних знань	Проводить коротку діагностику попередніх знань: ставить репродуктивні та проблемні питання щодо типів сорочок, конструктивних ліній, різновидів декорування.	Відповідають на питання, відтворюють базові відомості, діляться власними прикладами або досвідом роботи з декором.

Формулювання питань та обговорення відповідей	Пропонує основні питання семінару (згідно з таблицею аналізу). Модерує дискусію, спрямовує думки студентів, заохочує аргументовані висловлювання та порівняння різних варіантів проєктних рішень.	Відповідають на поставлені питання, аналізують конструкції сорочок, пропонують види декорування, обговорюють технологічні прийоми, висловлюють власні думки, ставлять запитання іншим учасникам.
Оцінка участі студентів в пошуку та обговоренні відповідей	Здійснює поточне оцінювання згідно з критеріями, аналізує якість відповідей, відзначає сильні сторони та дає коректні рекомендації щодо вдосконалення.	Саморефлексують, уточнюють непорозуміння, аргументують власні позиції, беруть участь в обговоренні відповідей одногрупників.
Підведення підсумків семінару	Узагальнює основні висновки семінару, підкреслює значення правильного вибору декоративних елементів у проєктуванні сорочок, оголошує результати оцінювання та дає рекомендації для подальшої роботи.	Формулюють власні висновки, оцінюють обсяг нового матеріалу, ставлять завершальні питання, визначають напрями подальшого опрацювання теми.

7.2. Проєктування основної частини реферативного семінару (або семінару-обговорення).

Таблиця 4.11

Характеристика доповідей на семінарі

№ доповіді	Тема доповіді	Мета доповіді	Тривалість доповіді	Тривалість обговорення доповіді
1	2	3	4	5
1	Сучасні тенденції у проектуванні жіночих сорочок	Ознайомити студентів із актуальними стилістичними напрямками, силуетними рішеннями та популярними видами декорування у сучасній моді. Сформувати розуміння впливу модних трендів на конструкторські рішення.	7–8 хв	5 хв
2	Конструктивні особливості жіночих сорочок різних стилів	Розкрити особливості побудови базових конструкцій сорочок, пояснити роль конструктивних ліній і формотворчих елементів у поєднанні з декоративними акцентами.	7 хв	4–5 хв
3	Види декоративних елементів та їх функційне призначення	Показати різноманіття декоративних прийомів (вишивка, аплікація, мереживо, оздоблювальні строчки) та обґрунтувати їх використання у проектуванні конкретних моделей.	6–7 хв	4 хв
4	Технологічні прийоми виконання оздоблювальних операцій	Охарактеризувати основні технологічні операції, необхідні для виконання обраних видів декорування, та їх вплив на якість готового виробу.	6 хв	4 хв

5	Матеріалознавчі аспекти добору тканин для сорочок з декором	Визначити критерії добору тканин та фурнітури, пояснити взаємодію декоративних елементів з різними типами матеріалів, враховуючи пластичність, щільність та фактуру.	7 хв	4–5 хв
6	Аналіз проєктних рішень українських і світових дизайнерів	Проаналізувати приклади оригінальних моделей жіночих сорочок з декором, підкреслити дизайнерські підходи, композиційні прийоми та технологічні новації.	8 хв	5 хв
7	Проблеми та перспективи розвитку декорування у сучасному швейному дизайні	Висвітлити ключові виклики у використанні декору (технологічні, економічні, екологічні) та окреслити перспективи розвитку інноваційних методів оздоблення текстильних виробів.	6–7 хв	4 хв

Таблиця 4.12

Джерела інформації для підготовки доповідей

Теми доповідей	Джерела інформації
1	2
1. Сучасні тенденції у проєктуванні жіночих сорочок	Наукові журнали з моделювання одягу; аналітичні огляди модних сезонів; каталоги Fashion Weeks (Paris, Milan, London); професійні видання з fashion-аналітики; електронні ресурси міжнародних тренд-бюро.
2. Конструктивні особливості жіночих сорочок різних стилів	Підручники і методичні посібники з конструювання швейних виробів; стандарти розмірної типології; навчальні матеріали з побудови базових конструкцій; електронні конструкторські платформи (CLO3D, Valentina).

3. Види декоративних елементів та їх функційне призначення	Професійна література з декоративного оздоблення виробів; альбоми декоративних технік; наукові статті з художньо-конструкторського проектування; каталоги фурнітури та декору.
4. Технологічні прийоми виконання оздоблювальних операцій	Технологічні інструкції з виготовлення легкого одягу; стандарти якості обробки швейних виробів; довідники технолога; відеоматеріали та майстер-класи з виконання вишивки, аплікації та декоративних строчок.
5. Матеріалознавчі аспекти добору тканин для сорочок з декором	Підручники з матеріалознавства; таблиці властивостей тканин; довідники з вибору швейних матеріалів; електронні каталоги виробників текстилю; статті про взаємодію волокон і оздоблювальних елементів.
6. Аналіз проєктних рішень українських і світових дизайнерів	Каталоги колекцій дизайнерів; інтернет-архіви модних показів; мистецтвознавчі статті; огляди дизайнерських рішень у фахових журналах; електронні ресурси дизайнерських студій.
7. Проблеми та перспективи розвитку декорування у сучасному швейному дизайні	Аналітичні публікації про інновації в легкій промисловості; наукові праці з технологій оздоблення; статті про екологічні та економічні аспекти текстильного дизайну; матеріали міжнародних конференцій.

Таблиця 4.13

Змістовна характеристика доповідей

Тема доповіді	Частини доповіді	Основні питання доповіді	Метод викладу змісту	Методика забезпечення наочності	Прийоми активізації слухачів
Доповідь №1. Тема: «Сучасні тенденції у проєктуванні жіночих сорочок»	Вступна частина	Актуальність оновлення модельного ряду; вплив модних трендів; зміна запитів споживача	Оглядово-аналітичний	Слайди з трендовими силуетами, інфографіка	Обговорення очікувань споживача
	Основна частина	Мінімалістичні та оверсайз-форми; цифрове моделювання; екологічний дизайн; функціональність та ергономіка	Пояснювально-ілюстративний	Порівняльні таблиці трендів, приклади виробів	Аналіз зразків, групова дискусія
	Заключна частина	Узагальнення напрямів розвитку; застосування трендів у навчальних та виробничих проєктах	Узагальнюючий виклад	Підсумкова схема	Рефлексивні запитання

Доповідь №2. Тема: «Конструктивні особливості жіночих сорочок різних стилів»	Вступна частина	Класифікація стилів: класичний, романтичний, кежуал, етно; значення конструкції	Інформаційно-оглядовий	Силуетні схеми	Запитання про знайомі стилі
	Основна частина	Особливості побудови: форма коміра, покрій рукава, тип пройми, довжина та об'єм; специфіка посадки відповідно до стилю	Пояснювально-аналітичний	Креслення лекал, технологічні карти	Практичне завдання «Визнач стиль за конструкцією»
	Заключна частина	Систематизація конструктивних рішень; рекомендації щодо вибору конструкції для конкретного дизайну	Узагальнення	Схема класифікації конструктивних ознак	Обговорення оптимальних рішень

Доповідь №3. Тема: «Види декоративних елементів та їх функційне призначення»	Вступна частина	Поняття декоративного елементу; його роль у формуванні художнього образу	Інформаційно-пояснювальний	Фото прикладів декору	Вступне обговорення асоціацій
	Основна частина	Вишивка, аплікація, мережки, бісер, тасьма, декоративні строчки; функції: естетична, стилістична, конструктивно-підсилююча	Демонстраційно-аналітичний	Зразки декору, презентація	Аналіз зразків, завдання «Визнач функцію декору»
	Заключна частина	Принципи вибору декору для конкретної моделі; узгодження декору із силуетом і матеріалом	Узагальнення	Підсумкова таблиця «Види функцій» –	Відкрита дискусія

Доповідь №4. Тема: «Технологічні прийоми виконання оздоблювальних операцій»	Вступна частина	Значення технологічної точності; вплив якості операцій на зовнішній вигляд	Оглядовий	Фото процесів	Питання про складність оздоблення
	Основна частина	Техніки обробки декоративних швів; фіксація аплікацій; основи ручної та машинної вишивки; закріплення бісеру; особливості прасування оздоблених деталей	Пояснювально-практичний	Відеофрагменти, технологічні карти	Міні-практикум, аналіз типових помилок
	Заключна частина	Підсумок вимог до якості; рекомендації щодо вибору технологій для різних тканин	Узагальнюючий	Схема «Етапи оздоблювальних операцій»	Формування висновків слухачами

Доповідь №5. Тема: «Матеріалознавчі аспекти добору тканин для сорочок з декором»	Вступна частина	Значення матеріалу у проєктуванні; особливості сорочкових тканин	Інформаційний	Зразки тканин	Питання «Яка тканина найкраще підходить?»
	Основна частина	Властивості бавовни, льону, віскози, сумішевих тканин; їх поведінка під час оздоблення; вимоги до щільності, структури, стійкості фарбування	Пояснювально-аналітичний	Таблиця характеристик, мікрофото текстилю	Аналіз зразків, групове порівняння
	Заключна частина	Критерії вибору тканини для конкретного виду декору; вплив матеріалу на технологічність	Узагальнення	Підсумкова матриця «Тканина – декор»	Дискусія щодо оптимального добору

Доповідь №6. Тема: «Аналіз проєктних рішень українських і світових дизайнерів»	Вступна частина	Роль дизайнерських рішень у формуванні тенденцій; огляд провідних брендів	Огляд о- аналітич ний	Слайди колекцій	Обговорення відомих дизайнерів
	Основна частина	Порівняння силуетів, конструктивних та декоративних рішень; адаптація етнічних мотивів; авторські інновації; інтерпретації сорочкової форми в	Аналітич ко- методич ний	Фото та відеоматері али показів	Дискусія, кейсовий аналіз
	Заключна частина	Узагальнення характерних прийомів; практичні висновки для проєктування	Узагаль нення	Схема «Дизайн- стратегії»	Формування власних висновків

Доповідь №7. Тема: «Проблеми та перспективи розвитку декорування у сучасному швейному дизайні»	Вступна частина	Поняття інновацій у декоруванні; сучасні виклики швейної галузі	Оглядово-аналітичний	Інфографіка про ринок	Запитання: «Які проблеми декорування ви знаєте?»
	Основна частина	Екологічність і безвідходні технології; складність ручної праці; стандартизація якості; цифрові інструменти; 3D-друк; використання смарт-матеріалів	Аналітичний, проблемно-пошуковий	Слайди з прикладами інновацій	Мозковий штурм, аналіз перспектив
	Заключна частина	Перспективні напрями розвитку; інтеграція декору у функціональний дизайн; можливості для українських виробників	Узагальнююча бесіда	Підсумкова таблиця «Проблеми – рішення – перспективи»	Рефлексія, формулювання пропозицій

Таблиця 4.14

Оцінка участі студентів в семінарі та доповідей

Критерії оцінки участі в семінарі	Кількість балів	Критерії оцінки доповіді	Кількість балів
1	2	1	2
Виступ з докладом	0–4	Повнота висвітлення теми доповіді	0–4
Опонування	0–3	Логічність викладу	0–3
Виступ в обговоренні доповіді	0–3	Наочність викладу	0–3
Інші показники (самостійність, оригінальність думки)	0–2	Володіння аудиторією	0–3
		Культура мови	0–2
		Інші показники (Оригінальність, глибина аналізу)	0–2

Форма і зміст підведення підсумків семінару

Підведення підсумків реферативного семінару має узагальнювальний характер і спрямоване на інтеграцію опрацьованого матеріалу, оцінювання діяльності студентів та формування висновків щодо ефективності проведеного навчального заходу.

Основні складові підсумкової частини:

1. Аналіз змісту поданих доповідей — коротке узагальнення викладачем ключових позицій, висвітлених доповідачами, виявлення спільних і відмінних аспектів у представлених матеріалах.

2. Оцінка якості опонування та дискусійної активності — визначення рівня аргументованості запитань, коректності зауважень і самостійності суджень студентів.

3. Висвітлення значущих результатів семінару — окреслення нових знань, умінь та компетентностей, що були сформовані в процесі роботи.

4. Формулювання підсумкових висновків щодо сучасних тенденцій, особливостей конструювання, добору матеріалів та декоративних прийомів у проєктуванні жіночих сорочок.

5. Оцінювання діяльності студентів за розробленими критеріями (таблиця 14).

6. Окреслення напрямів подальшої навчальної або дослідницької роботи, зокрема пропозиції щодо поглибленого вивчення технологічних, матеріалознавчих або дизайнерських аспектів.

Таблиця 4.15

Сценарій проведення реферативного семінару

Етап проведення семінару	Дії викладача	Дії учнів (студентів)
1	2	3
Організація початку заняття	Вітає групу, перевіряє присутність, створює сприятливу робочу атмосферу.	Готуються до роботи, займають місця, налаштовуються на навчальну діяльність.
Повідомлення теми, цілі і увідна мотивація навчальної діяльності	Озвучує тему семінару «Проєктування жіночих сорочок з елементами декорування», визначає навчальні та професійні цілі; обґрунтовує актуальність проблематики.	Слухають, ставлять уточнювальні запитання, фіксують ключові цілі у своїх нотатках.
Аналіз сформованості та актуалізація опорних знань	Проводить коротке опитування або інтерактивну бесіду для з'ясування рівня попередніх знань про конструкцію, стильові напрями та оздоблення сорочок.	Відповідають на запитання, висловлюють власні попередні знання, беруть участь у міні-дискусії.
Повідомлення про тематику докладів і організацію опонування та обговорення	Оголошує перелік доповідей, порядок виступів, регламент часу, склад опонентів; пояснює критерії оцінювання.	Знайомляться з регламентом, уточнюють ролі (доповідач, опонент, слухач).

Заслуховування та обговорення доповідей.	Керує процесом виступів, слідкує за часом, надає слово опонентам і учасникам дискусії; за потреби ставить додаткові запитання.	Доповідачі презентують свої роботи; опоненти ставлять запитання, роблять зауваження; слухачі беруть участь в обговоренні та дискусії.
Оцінка доповідей та участі студентів в їх обговоренні	Здійснює оцінювання відповідно до критеріїв (повнота, логічність, наочність, культура мови, активність); коментує сильні та слабкі сторони виступів.	Приймають оцінку, за необхідності дають самооцінку або коротку рефлексію.
Підведення підсумків семінару.	Узагальнює основні положення, порівнює різні концепції, підкреслює значущість представлених висновків; формує підсумкові рекомендації.	Уточнюють незрозумілі аспекти, формулюють власні висновки щодо тематики семінару.

Таблиця 4.16

Аналіз проблеми чи творчої задачі

Проблема чи творча задача	Невідоме	Суперечність та її рівень	Умови розв'язання проблеми
1	2	3	4

Розробити конструктивно та естетично збалансовану модель жіночої сорочки з використанням оптимальних декоративних елементів, що поєднують сучасні тенденції моди, ергономічні вимоги та технологічну доцільність.	• Який тип та кількість декоративних елементів є найбільш доцільними для конкретної моделі? • Як інтегрувати декор у конструкцію сорочки без втрати функціональності? • Які матеріали та техніки декорування забезпечують найкращий естетичний результат і технологічну ефективність? • Яке композиційне рішення дозволить досягти гармонії між формою, оздобленням і стилістикою виробу?	Суперечність науково-практичного рівня: • Між прагненням до інноваційного, виразного декору та необхідністю зберегти конструктивну стійкість та ергономічність сорочки. • Між художньою виразністю моделі та технологічними обмеженнями виконання оздоблення. • Між естетичними вимогами сучасної моди та властивостями матеріалів, що не завжди дозволяють реалізувати складні декоративні рішення. • Між очікуваною унікальністю моделі та економічною доцільністю її виконання у виробничих умовах.	• Сформована мотивація студентів до пошуку оптимального дизайнерського рішення, усвідомлення важливості поєднання конструктивних і декоративних аспектів. • Достатній рівень знань з конструктивного моделювання сорочок, декоративно-оздоблювальних технологій та матеріалознавства. • Доступ до інформаційних ресурсів: сучасних дизайнерських колекцій, прикладів технік декорування, зразків тканин та фотоматеріалів. • Використання активних методів роботи: мозковий штурм, порівняльний аналіз моделей, колективне обговорення варіантів декору, створення ескізних рішень. • Наявність наочних матеріалів: ескізів, технічних рисунків, зразків декоративних технік, фрагментів виробів. • Методичний
--	--	--	---

			супровід викладача щодо визначення суперечності та можливих шляхів її розв'язання. • Можливість розроблення альтернативних проєктних рішень і подальша їх експертна оцінка. • Здатність студентів до аналітичної рефлексії та аргументованого вибору оптимального декоративно-конструктивного рішення.
--	--	--	--

Таблиця 4.17

Джерела інформації для підготовки до семінару

Тема семінару	Джерела інформації
1	2
Проектування жіночих сорочок з елементами декорування	• Підручники та навчальні посібники з конструктивного моделювання одягу та художнього проектування текстильних виробів. • Наукові статті з фахових журналів, що висвітлюють сучасні тенденції у дизайні жіночого одягу та методи декорування. • Монографії та наукові дослідження з матеріалознавства текстильних матеріалів, технології виготовлення одягу та декоративно-оздоблювальних технік. • Каталоги і колекції сучасних українських та міжнародних дизайнерів, офіційні сайти модних брендів. • Електронні ресурси професійних платформ (PatternLab, BurdaStyle, Pinterest, Vogue Runway) для аналізу конструктивних та декоративних рішень. • Стандарти та нормативно-технічна документація

	щодо якості швейних виробів і вимог до оздоблення. • Матеріали науково-практичних конференцій, присвячених інноваціям у швейному дизайні та декоративних технологіях.
--	--

Таблиця 4.18

Моделі групової творчої діяльності на семінарі-диспуті

Моделі групової творчої діяльності.	Характеристика моделі групової творчої діяльності
1	2
Мозковий штурм (обрана модель)	1. Постановка проблеми: Викладач формулює загальну проблему: <i>«Які інноваційні дизайнерські, конструктивні та технологічні рішення можна застосувати під час проектування жіночих сорочок з елементами декорування, щоб поєднати естетику, функціональність і сучасні тенденції?»</i>
	2. Розподіл ролей: – група «генераторів ідей»; – група «експертів» (оцінювання ідей); – секретар (фіксація ідей); – модератор від студентів.
	3. Генерація ідей (20–30 хв): Студенти висувають якомога більше варіантів рішень щодо декорування: технік оздоблення, конструктивних прийомів, застосування нових матеріалів, 3D-друку, лазерного різання, аплікацій, вишивки тощо. Заборонена критика. Ідеї фіксуються у таблиці.
	4. Прийоми стимулювання творчості: – Інверсія: <i>«Сорочка має бути повністю протилежною традиційній»</i>; – Аналогія: <i>«Декор, як у природних формах / архітектурі / техніці»</i>; – Емпатія: <i>«Уяви себе дизайнером колекції»</i>; – Фантазія: <i>«Створи футуристичний дизайн сорочки 2050 року»</i>.

	5. Оцінка ідей експертами: Оцінювання за 10-бальною шкалою (новизна, технологічність, естетичність, можливість реалізації). Підрахунок середнього бала.
	6. Вибір оптимального рішення: Визначається 1–2 найбільш перспективні підходи до проєктування й декорування жіночих сорочок.
	7. Обговорення та формування висновків: Група презентує результати, викладач узагальнює, уточнює професійні аспекти та підводить до умов реальної дизайнерської практики.

ВИСНОВКИ ЧЕТВЕРТОГО РОЗДІЛУ

У магістерській роботі здійснено комплексне дослідження теоретичних, методичних та практичних засад підготовки майбутнього техника-технолога до проєктування жіночих сорочок з елементами декорування, а також розроблено дидактичні й дизайн-проєктні матеріали, що можуть бути використані у професійній освіті та швейній галузі.

У розділі 1 обґрунтовано актуальність професійної підготовки фахівців легкої промисловості в умовах динамічних змін модної індустрії, появи нових матеріалів і технологій, а також зростання попиту на індивідуалізовані та декоративно оформлені види одягу. Встановлено, що технік-технолог повинен володіти комплексом компетентностей, які включають знання конструктивних, технологічних, художніх та цифрових аспектів проєктування одягу. Особливий акцент зроблено на розвитку креативного мислення, уміння працювати з трендами та здатності адаптувати традиційні техніки декорування до сучасних вимог індустрії моди.

У розділі 2 проаналізовано історичний розвиток жіночих сорочок, визначено еволюцію їх конструктивних і декоративних особливостей. Наведено характеристику основних способів оздоблення — ручної та машинної вишивки, аплікації, мережива, плетіння, бісерування, художнього друку та комбінованих технік. На основі огляду сучасних колекцій українських і світових брендів визначено зростання інтересу до етнічних мотивів, ручної праці та автентичного декору, що формує стійкий тренд на індивідуальність і культурну впізнаваність виробів.

Проведено дослідження популярності декоративних елементів у жіночих сорочках, що дало змогу виокремити найбільш затребувані техніки та мотиви у сучасних споживачів. У підрозділах 2.4–2.4.6 розроблено

повноцінний проєкт колекції жіночих сорочок: визначено концепцію та девіз, здійснено добір матеріалів і фурнітури, обґрунтовано технологічні методи обробки, підібрано джерела художнього натхнення, створено художньо-технічні рисунки моделей та описано послідовність виготовлення виробу. Представлена колекція відображає гармонійне поєднання сучасної моди й традиційних українських декоративних практик.

У розділі 3 визначено вимоги до професійної підготовки майбутнього техника-технолога, проаналізовано зміст його професійних функцій та компетентностей, необхідних для роботи зі складними видами жіночого одягу. З'ясовано, що ефективна підготовка цього фахівця передбачає засвоєння знань у галузі конструкції та технології швейних виробів, матеріалознавства, художнього проєктування, цифрового моделювання, а також уміння працювати з декором та креативними дизайнерськими задачами. Окремо підкреслено значення розвитку творчих здібностей, естетичного смаку та уміння приймати проєктні рішення відповідно до сучасних вимог індустрії моди.

У розділі 4 представлено дидактичний проєкт факультативного заняття, спрямованого на формування у студентів умінь проєктувати колекцію жіночих сорочок з елементами художнього декору. Розроблено структуру заняття, визначено мету, завдання, методичне забезпечення, сценарій проведення семінару-диспуту, а також інтерактивні форми групової творчої діяльності. Особливе значення приділено розвитку самостійності студентів, навичок аналізу, комунікації та пошуку рішень у творчих і виробничих ситуаціях. Запропонований дидактичний проєкт демонструє ефективний шлях інтеграції професійних, дизайнерських та педагогічних компонентів у підготовці майбутнього техника-технолога.

Результати роботи засвідчують, що якісна підготовка техника-технолога з проєктування жіночих сорочок з елементами декорування можлива лише за умови поєднання:

- фундаментальних теоретичних знань,
- практичних умінь у галузі конструювання й технології,
- розвитку креативності та дизайнерського мислення,
- застосування сучасних педагогічних технологій навчання.

Запропоновані методичні матеріали та дизайн-проєкти можуть бути використані як основа для вдосконалення освітніх програм та організації практичної підготовки студентів. Вони також сприяють підвищенню конкурентоспроможності випускників на ринку праці та відповідають світовим тенденціям розвитку модної індустрії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Історія вишивки бісером» — стаття на сайті Dana.org.ua ([DANA][1])
https://dana.org.ua/ua/a193518-istoriya-vyshivki-biserom.html?utm_source=chatgpt.com "Історія вишивки бісером. Статті компанії"
2. «Вишивка бісером» — матеріал на Вікіпедії ([Википедия][2])
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D1%96%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%BC?utm_source=chatgpt.com "Вишивка бісером - Вікіпедія"
3. «Мистецтво вишивки картин бісером від давніх часів до сьогодні» — інформаційна стаття ([ocnt.com.ua][3])
https://ocnt.com.ua/mistectvo-vishivki-kartin-biserom/?utm_source=chatgpt.com "Мистецтво вишивки картин бісером від давніх часів до сьогодні"
4. «ІСТОРИЯ ВИШИВКИ БІСЕРОМ В УКРАЇНІ У XVII—XIX століттях» — публікація на Facebook (з описом історичного розвитку) ([Facebook][4])
https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1696197203995589&id=1542045699410741&set=a.1542051659410145&utm_source=chatgpt.com "ІСТОРИЯ ВИШИВКИ БІСЕРОМ В УКРАЇНІ У XVII—XIX століттях в ..."
5. «Українська Beaded Artwork in the František Řehoř Collection» — наукова стаття про бісерне мистецтво в етнографічних колекціях ([toolkit.ecn.cz][5])
https://toolkit.ecn.cz/img_upload/ae7c7cb64ddcad05a6beaedd2bcfcafc/2022_03_351-371.pdf?utm_source=chatgpt.com "Ukrainian Beaded Artwork in the František Řehoř ..."
6. «Декоративна вишивка бісером. Традиції та сучасність» — освітній ресурс, що описує традиції вишивки бісером ([Всеосвіта][6])
https://vseosvita.ua/lesson/dekorativna-vyshyvka-biserom-tradytsii-ta-suchasnist-dekoruvannia-biserom-68601.html?utm_source=chatgpt.com "Декоративна вишивка бісером. Традиції та сучасність ... - Всеосвіта"
8. Вишивка бісером та бісероплетіння // Вікіпедія: українська — Bead embroidery and bead-weaving in Ukraine. [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
[\[https://uk.wikipedia.org/wiki/Вишивка_бісером\]](https://uk.wikipedia.org/wiki/Вишивка_бісером)(https://uk.wikipedia.org/wiki/Вишивка_бісером) (дата звернення: ...). ([Википедия][1])

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D1%96%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%BC?utm_source=chatgpt.com "Вишивка бісером"

9. Федорчук О. «Бісерний декор ансамблю українського народного одягу: стан дослідження, проблеми». — Київ: Інститут народознавства НАНУ, 2014. — 125 с. ([[nasplib.isoftware.kiev.ua](https://nasplib.isoftware.kiev.ua/bitstreams/146e9175-fc5e-4e16-8f7b-60f8b943d144/download?utm_source=chatgpt.com)][2])
https://nasplib.isoftware.kiev.ua/bitstreams/146e9175-fc5e-4e16-8f7b-60f8b943d144/download?utm_source=chatgpt.com "Олена ФеДорЧУк"

10. Ярошук Т.В. «Бісерний декор одягу: традиції та інновації». — Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 2019. — С. 120-123. ([[er.knutd.edu.ua](https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14781/1/KyivTex%26Fashion2019_P120-123.pdf?utm_source=chatgpt.com)][3])

https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14781/1/KyivTex%26Fashion2019_P120-123.pdf?utm_source=chatgpt.com "УДК"

11. Стаття «Вишивка бісером на одязі — магичні символи з давнини». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bva.ub.ua/analitic/29136-vishivka-biserom-na-odyazi--magichni-simvoli-z-davnini.html> (дата звернення: ...). ([bva.ub.ua][4])

12. https://en.wikipedia.org/wiki/Vyshyvanka?utm_source=chatgpt.com "Vyshyvanka"

13. https://ukraineworld.org/en/articles/ukraine-explained/what-you-need-know-about-modern-ukrainian-fashion-industry?utm_source=chatgpt.com "What You Need to Know About the Modern Ukrainian ..."

14. https://www.voguebusiness.com/story/fashion/joy-is-an-act-of-resilience-how-ukrainian-brands-are-showing-up-at-pfw?utm_source=chatgpt.com "'Joy is an act of resilience': How Ukrainian brands are ..."

15. https://www.theguardian.com/world/article/2024/sep/05/war-ukrainian-fashion-week-return-designers-lviv-russian-invasion?utm_source=chatgpt.com "'We learned to live with war': Ukrainian fashion week makes poignant return"

16. https://www.spendwithukraine.com/post/modern-take-on-ukrainian-embroidery-etnodim?utm_source=chatgpt.com "Etnodim - Ukrainian brand specializing in embroidered ..."

17. Бондаренко, С. А. Технологія виготовлення швейних виробів: навчальний посібник. — Київ: КНУТД, 2020. — 312 с.

18. Грищенко, І. М., Шевчук, Т. П. Підготовка фахівців легкої промисловості в умовах модернізації професійної освіти // Професійна освіта. — 2021. — №3. — С. 45–51.

19. ДСТУ ISO 4415:2019. Одяг. Терміни та визначення. — Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2019. — 54 с.

20. ДСТУ EN 13402-3:2021. Розміри одягу. Позначення та методи визначення вимірів. — Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2021. — 28 с.
21. Дяченко, Л. В. Конструювання одягу: теорія і практика: підручник. — Львів: Світ, 2022. — 286 с.
22. Жданова, О. В. Професійні компетентності техника-технолога швейного виробництва: зміст та структура // Наукові праці. — 2020. — Т. 89. — С. 102–109.
23. Клименко, Л. В., Пантелєєв, О. Є. Технологічне проектування швейних виробів: навч. посіб. — Харків: ХНУМГ, 2019. — 240 с.
24. Костюк, Г. М. Основи конструювання жіночого одягу: лекційний курс. — Київ: КНУТД, 2023. — 198 с.
25. Мазараті, А. Л. Технології фахової підготовки спеціалістів легкої промисловості в контексті євроінтеграції // Освітологічний дискурс. — 2022. — №4. — С. 87–95.
26. Пилипенко, І. І., Кравець, Н. І. Моделювання та художнє проектування одягу: навчальний посібник. — Київ: Центр учбової літератури, 2021. — 264 с.
27. Сім'янів, І. В. Професійна підготовка майбутніх техніків-технологів у закладах фахової передвищої освіти: компетентнісний аспект. — Одеса: ОНПУ, 2020. — 152 с.
28. Тищенко, Л. А. Матеріалознавство швейних виробів: підручник. — Харків: ХНУ, 2022. — 310 с.
29. Хоменко, М. О. Організація виробництва в індустрії моди: навчальний посібник. — Київ: Ліра-К, 2021. — 228 с.
30. Шостак, В. П., Кондратенко, О. О. Підготовка фахівців для швейної промисловості: сучасні вимоги та тенденції розвитку // Легка промисловість. — 2023. — №2. — С. 14–21.
31. Яковлева, Л. В. Технологія виготовлення жіночих блуз і сорочок: методичні рекомендації. — Київ: КНУТД, 2022. — 78 с.

ДОДАТКИ

фото1 Старовинна жіноча сорочка із вишивкою — вид вбрання з типовим оздобленням

фото2 Сучасна сорочка з розширеним етнодекором на рукавах — демонстрація поєднання традиційної та сучасної естетики

фото3 Історичне фото жіночого святкового вбрання з багатим оздобленням

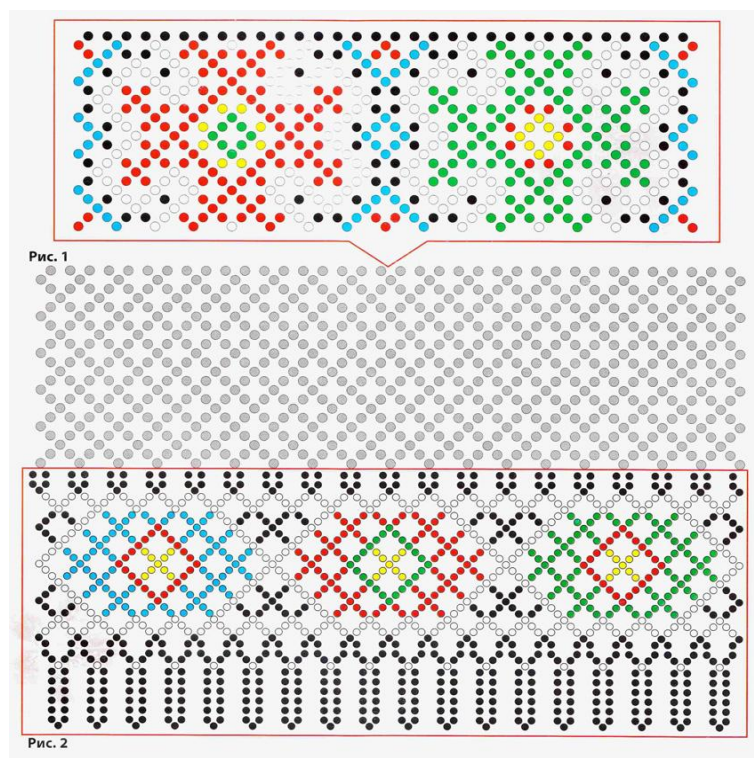

Рис 4. Схема орнаменту для вишивки бісером і нитками на тканині

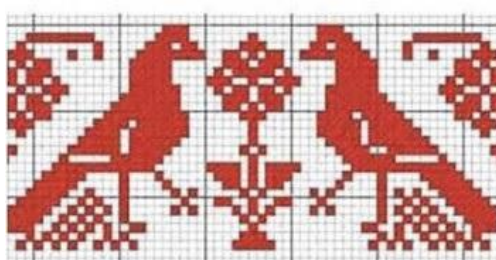
Рис 5. Схема українських орнаментів із регіональною стилістикою (орнаменти з різних областей)

Геометричний

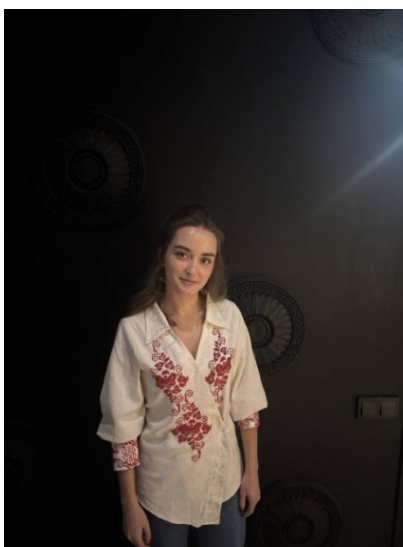

Рослинний

Зооморфний

Рис 6 Приклади рослинних, геометричних та зооморфних мотивів у вишивці

Додаток 1 до Порядку проведення перевірки наукових праць, навчально-методичних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів (нова редакція)

Введено в дію:

наказ ректора № 0204 -1/088 від 27.02.2020 р.

Ректору Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
проф. Кагановській Тетяні Євгенівні

студентки

Кравченко Марії Андріївни

прізвище, ім'я та по батькові

форма здобуття освіти

денна

денна, заочна (дистанційна)

ступінь вищої освіти

магістр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

(код та найменування спеціальності; спеціалізації)

факультет (інститут) Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»

(найменування факультету або інституту)

З А Я В А

Підтверджую, що текст дипломної роботи (проекту):

Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування

(назва роботи)

написаний мною особисто, не містить запозичень із чужих опублікованих результатів (текстів) без належного посилання на авторів та першоджерела, а також не містить свідомої фальсифікації результатів.

Електронна версія роботи, представлена для перевірки на наявність запозичень з інших документів, повністю збігається з друкованою.

Ознайомлений з Порядком проведення перевірки наукових праць, навчально-методичних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів (нова редакція).

05 грудня 2025 р.

(дата)

ЖМ

(підпис)

Додаток 2 до Порядку проведення перевірки наукових праць, навчально-методичних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів (нова редакція)
Введено в дію:
наказ ректора № 0204 -1/088 від 27.02.2020 р.

Протокол контролю оригінальності дипломної роботи (проекту)

Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування

студентки _____
науковий керівник _____

(назва роботи)

Кравченко Марії Андріївни

(прізвище, ім'я та по батькові)

Попова Тетяна Іванівна

(прізвище, ім'я та по батькові)

В результаті перевірки роботи в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com встановлено наступні значення Коефіцієнтів Подібності

Коефіцієнт Подібності 1: 5.78,

Коефіцієнт Подібності 2: 2.57,

Сигнал „Тривога!“: ☐ – немає; ☐ – є, кількість разів у тексті 59.

Вченою радою факультету (навчально-наукового інституту) затверджено наступні показники оригінальності (за значенням коефіцієнту K1):

не більше 20 % – оригінальна робота,

від 21 % до 50 % – задовільно оригінальна робота,

від 51 % до 90 % – умовно оригінальна робота,

більше 90 % – неоригінальна робота.

Відповідно до цього, робота може бути класифікована як:

☒ оригінальна,

☐ задовільно оригінальна,

☐ умовно оригінальна,

☐ неоригінальна.

Висновок:

☒ робота може бути допущена до захисту,

☐ необхідно провести розгляд Повного Звіту Подібності із залученням фахівців із тематики дипломної роботи (проекту).

Примітки Системного Оператора про виявлені запозичення:

Системний Оператор _____

Горбун
(підпис)

Ільчук В.М.

(прізвище та ініціали)

05.12.2028р.
(дата)

Додаток 3 до Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчально-методичних видань щодо наявності запозичень з інших документів

Введено в дію:

наказ ректора № 0204-1/088 від 27.02.2020 р.

ВИСНОВОК

щодо можливості проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи

Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування

(назва роботи)

Студентки

Кравченко Марії Андріївни

(прізвище, ім'я та по батькові)

Підтверджуємо ознайомлення з Повним Звітом Подібності, сформованого антиплагіатною системою Strikeplagiarism.com за результатами перевірки кваліфікаційної роботи.

Після розгляду та аналізу Повного Звіту Подібності та тексту роботи зроблено такий висновок:

- ☐ Запозичення, виявлені антиплагіатною системою в роботі, є правомірними, робота допускається до попереднього захисту.
- ☐ Запозичення, виявлені антиплагіатною системою в роботі, свідчать про низьку оригінальність тексту роботи. Робота не допускається до попереднього захисту.
- ☐ В роботі наявні ознаки спроб укриття запозичень з інших документів. Робота не допускається до попереднього захисту.
- ☐ Текст роботи практично повністю співпадає з текстами, розміщеними в мережі Інтернет або базах даних антиплагіатної системи. Робота не допускається до попереднього захисту.

Затверджено на засіданні кафедри Харчових технологій, легкої промисловості і дизайну, протокол № 5, від 08 грудня 2025 р.

В. о. завідувача кафедри

О. Литвин
(підпис)

Литвин Олег Олегович

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

Попова
(підпис)

Попова Тетяна Іванівна

(прізвище та ініціали)

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

(повне найменування вищого навчального закладу)

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент Кравченко М.А. до захисту дипломного проекту(роботи)
(прізвище та ініціали)
за напрямом підготовки _____
спеціальністю 015 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)
(цифр і назва спеціальності)
на тему: Професійна підготовка дизайнерів-виконавців для проєктування колекції
(назва теми)
жіночого одягу в стилі Стрит-стайл

Дипломний проект (робота) і рецензія додаються.
Директор інституту, декан факультету, завідувач кафедри Литвин О.О. Литвин О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Довідка про успішність

Кравченко М.А. за період навчання в інституті, на факультеті, у відділенні
(прізвище та ініціали студента)
Навчально-науковий інститут "Українська інженерно-педагогічна академія"
3 2024 року до 2025 року повністю виконав навчальний план за спеціальністю
015 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

Секретар інституту, факультету, відділення Ільчук В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломного проекту (роботи)

Студент(ка) Кравченко Марія Андріївна проявила себе наполегливою, працьовитою, дисциплінованою, а також підготовленою до самостійної праці, здатною ставити та вирішувати наукові завдання. Робота створює позитивне враження, має чітку структуру, об'єктивні результати дослідження, висновки та їх відповідність цілі, завданню, об'єкту і предмету дослідження. Враховуючи рівень виконаної роботи, новизну та практичне значення отриманих результатів, вважаю, що Кравченко Марія Андріївна заслуговує присвоєння кваліфікаційного рівня «магістр».

Керівник проекту (роботи) Попова Т.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)
« 3 » грудня 2025 року

Висновок кафедри, циклової комісії про дипломну роботу

Дипломний проект (робота) розглянуто(а). Студент (ка) Кравченко М.А.
(прізвище та ініціали)
допускається до захисту даної роботи в Експертній комісії.
Завідувач кафедри, голова циклової комісії ХТЛПід
(назва)
Литвин О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 3 » грудня 2025 року

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут "Українська інженерно-педагогічна академія"
Кафедра Харчових технологій, легкої промисловості і дизайну

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну магістерську роботу спеціальності 015.36 «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)»

Кравченко Марії Андріївни

(прізвище, ініціали студента)

на тему **Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування**

« 1 » грудня 2025р.
м. Харків

Представлена робота є актуальною, оскільки включає розгляд важливих питань щодо підготовки дизайнерів-виконавців для проєктування колекції чоловічого одягу з елементами оздоблення.

Запропонована тема вимагала від здобувача освіти ґрунтовних знань з спеціальних дисциплін професійного напрямлення, а також вмінь аналізувати спеціальну літературу, публікації, фотоматеріали, інтернет-видання, що дозволило систематизувати погляди вчених, практиків на сутність розробленої теми та виявити й узагальнити цінний інформаційний матеріал відносно підготовки фахівців для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування.

У процесі роботи над дослідженням здобувач освіти проявила себе наполегливою, працьовитою, дисциплінованою, а також підготовленою до самостійної праці, здатною ставити та вирішувати наукові завдання. Дослідниця регулярно відвідувала консультації наукового керівника та вчасно виконувала всі його завдання відносно теми дослідження.

Магістерська кваліфікаційна робота написана науковою мовою із дотриманням термінології і відповідає вимогам, що висуваються для робіт даного рівня. В процесі написання роботи здобувачка освіти проявила себе як досвідчений фахівець та може бути допущена до захисту кваліфікаційної магістерської роботи.

Науковий керівник:
к.пед.н., доцент

ПоповаТетяна Іванівна

Екзаменаційній комісії із захисту
кваліфікаційних магістерських робіт студентів
спеціальності 015.36 «Професійна освіта
(Технологія виробів легкої промисловості)»

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну магістерську роботу

студента спеціальності 015.36

«Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)»

Кравченко Марії Андріївни

на тему: «Професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості
для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування»

В кваліфікаційній роботі розглянута професійна підготовка фахівців з технологій легкої промисловості для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування.

В результаті вивчення та аналізу значної кількості літератури та Інтернет джерел здобувачем освіти досліджено актуальність професійної підготовки фахівців для проєктування жіночих сорочок з елементами декорування та вимоги до рівня їхньої кваліфікації.

У роботі визначено мету, предмет, об'єкт, методи та задачі дослідження, а також проаналізовано ступінь вивчення наукової проблеми та обґрунтовані висновки дослідження.

В результаті автором розроблено дидактичний проєкт факультативного заняття з теми «Проектування колекції жіночих сорочок з елементами декорування» для підготовки техника-технолога.

В ході дослідження здобувачкою вищої освіти проведено історичний огляд жіночих сорочок та модних трендів, охарактеризовано способи декорування жіночого одягу, досліджено популярність використання елементів декорування в жіночих сорочках, виконано проєктування колекції жіночих сорочок з елементами декорування.

Особливо цінним є те, що результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі для викладання курсів з історії мистецтва та стилю, комплексного проєктування одягу, технології швейних виробів.

Як зауваження до даної роботи, можна зазначити, що варто було б більш детально розробити схему виконання вишивки виробу бісером.

Зазначені недоліки не зменшують цінності результатів роботи та її актуальність.

Загалом кваліфікаційна робота має чітку структуру, об'єктивні результати дослідження, висновки та їх відповідність цілі, завданню, об'єкту і предмету дослідження.

Враховуючи рівень виконаної роботи, новизну та практичне значення отриманих результатів, вважаю, що Кравченко Марія заслуговує присвоєння кваліфікаційного рівня «магістр».

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент
(посада, вчені звання, ступінь)

Ковальська Вікторія Сергіївна
(ім'я, прізвище)